

گزارش پایش احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار - ۱۳۹۹

گزارش شماره (۱)

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۰

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۸	خلاصه یافته‌ها
۹	فصل اول
۹	روش‌شناسی اجرای پایش
۱۱	مقدمه
۱۲	معرفی اهداف
۱۳	معرفی احکام و تعیین وزن آن‌ها
۱۸	معرفی شاخص‌ها و نحوه دریافت اطلاعات
۲۱	معرفی نظرسنجی و نحوه انتخاب خبرگان
۲۱	نحوه محاسبه مقادیر کمی شاخص‌ها و استانداردسازی امتیازها
۲۲	نحوه محاسبه شاخص اجرای احکام
۲۳	نحوه محاسبه شاخص اهداف
۲۵	فصل دوم
۲۵	گزارش تفصیلی مربوط به اجرای احکام قانون بر اساس شاخص‌های عملکردی
۲۷	مقدمه
۲۸	حکم شماره یک
۲۹	حکم شماره دو
۳۰	حکم شماره سه
۳۱	حکم شماره چهار
۳۲	حکم شماره پنج
۳۳	حکم شماره شش
۳۴	حکم شماره هفت

فهرست مطالب

۳۵	حکم شماره هشت
۳۶	حکم شماره نه
۳۷	حکم شماره ده
۳۸	حکم شماره یازده
۳۹	حکم شماره دوازده
۴۰	حکم شماره سیزده
۴۱	حکم شماره چهارده
۴۲	حکم شماره پانزده
۴۴	حکم شماره شانزده
۴۵	حکم شماره هفده
۴۶	حکم شماره هجده
۴۷	حکم شماره نوزده
۴۸	حکم شماره بیست
۴۹	حکم شماره بیست و یک
۵۰	حکم شماره بیست و دو
۵۱	حکم شماره بیست و سه
۵۲	حکم شماره بیست و چهار
۵۳	حکم شماره بیست و پنج
۵۴	حکم شماره بیست و شش
۵۵	حکم شماره بیست و هفت
۵۶	حکم شماره بیست و هشت
۵۷	حکم شماره بیست و نه

فهرست مطالب

۵۸	حکم شماره سی
۵۹	حکم شماره سی و یک
۶۰	حکم شماره سی و دو
۶۱	حکم شماره سی و سه
۶۲	حکم شماره سی و چهار
۶۳	حکم شماره سی و پنج
۶۴	حکم شماره سی و شش
۶۵	حکم شماره سی و هفت
۶۶	حکم شماره سی و هشت
۶۷	حکم شماره سی و نه
۶۸	حکم شماره چهل
۶۹	حکم شماره چهل و یک
۷۰	حکم شماره چهل و دو
۷۱	حکم شماره چهل و سه
۷۲	حکم شماره چهل و چهار
۷۳	حکم شماره چهل و پنج
۷۴	حکم شماره چهل و شش
۷۵	حکم شماره چهل و هفت
۷۶	حکم شماره چهل و هشت
۷۷	حکم شماره چهل و نه
۷۸	حکم شماره پنجاه
۷۹	حکم شماره پنجاه و یک
۸۰	حکم شماره پنجاه و دو
۸۱	حکم شماره پنجاه و سه

فهرست مطالب

۸۳	فصل سوم
۸۳	گزارش نظرسنجی از خبرگان و فعالان اقتصادی در زمینه‌ی میزان اجرا و تحقق برخی احکام قانون بهبود کسب‌وکار
۸۵	مقدمه
۸۶	الف: نتایج بخش پرسش‌های نظرسنجی شامل ۳۰ پرسش دارای مقیاس عددی
۹۵	ب: نتایج بخش پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی شامل ۴ پرسش تشریحی
۹۵	۱- مواد یا تبصره‌هایی از قانون که به دلیل نداشتن کارایی و اثربخشی، ضرورت و یا امکان اجرا، پیشنهاد حذف آن‌ها داده شده است.
۹۶	۲- مواد یا تبصره‌هایی از قانون که پیشنهاد اصلاح و بازنگری در مورد آن‌ها داده شده است.
۹۹	۳- مهم‌ترین دلایل ذکر شده در خصوص عدم اجرای موفقیت‌آمیز قانون بهبود
۱۰۰	۴- راهکارهای پیشنهادی برای اجرای هرچه بهتر قانون
۱۰۳	فصل چهارم
۱۰۳	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۰۶	الف: جمع‌بندی نتایج پایش حاصل از تلفیق اطلاعات و شاخص‌های کمی و کیفی
۱۰۹	ب: نتیجه‌گیری و نکات کلی پایش
۱۱۳	پیوست‌ها
۱۱۴	پیوست ۱: انواع فرم‌ها و راهنمای تکمیل آن‌ها (کمی و کیفی)
۱۱۷	پیوست ۲: پرسشنامه نظرسنجی
۱۲۱	پیوست ۳: فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی همکار در تهیه گزارش
۱۲۱	الف) اشخاص حقوقی شرکت‌کننده در نظرسنجی
۱۲۴	ب) اشخاص حقیقی شرکت‌کننده در نظرسنجی
۱۲۵	ب) اعضای کارگروه پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار در اتاق بازرگانی ایران
۱۲۵	پ) محقق و مجریان پروژه
۱۲۶	منابع و مآخذ

فهرست جدول ها

۱۴	جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون
۱۹	جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تأمین داده‌ها و اطلاعات آن
۲۳	جدول ۳ - رابطه اهداف، احکام و پرسش‌های نظرسنجی
۸۶	جدول ۴- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی از ۱۰۰ امتیاز
۸۸	جدول ۵- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک خبرگان سه اتاق بازرگانی، اصناف و تعاون از ۱۰۰ امتیاز
۹۰	جدول ۶- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک اشخاص حقیقی/ حقوقی و جنس از ۱۰۰ امتیاز
۹۲	جدول ۷- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک مدرک و گروه تحصیلی از ۱۰۰ امتیاز
۱۰۶	جدول ۸- امتیاز اجرای احکام قانون بهبود، وزن و درصد اجرای نهایی با احتساب وزن
۱۰۸	جدول ۹- امتیاز نهایی در مورد میزان دستیابی به اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
۱۰۹	جدول ۱۰- درصد اجرای احکام قانون بهبود به تفکیک دستگاه‌ها و نهادهای مجری

فهرست نمودارها

۸۷	نمودار ۱- میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی
۸۹	نمودار ۲- میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک سه اتاق
۹۴	نمودار ۳ - میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک هریک از سؤالات نظرسنجی به ترتیب نزولی

پیشگفتار

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، یکی از مهم‌ترین قوانین مرتبط با محیط کسب و کار کشور است که به‌زعم طراحان و تصویب‌کنندگان آن، اجرای کامل و دستیابی به اهداف تعیین‌شده آن، تا حد بسیاری در بهبود شرایط کسب و کار در کشور و رفع موانع موجود مؤثر واقع خواهد شد. در همین راستا و از زمان تصویب این قانون در بهمن‌ماه ۱۳۹۰ تاکنون، گزارش‌های نظارتی مختلفی از عملکرد اجرای این قانون توسط نهادهای گوناگون به‌ویژه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تهیه و انتشار یافته‌اند که رویکرد عمده آن‌ها، دریافت گزارش عملکرد (عمدتاً فرآیندی) از دستگاه‌های اجرایی مرتبط به‌صورت شفاهی یا کتبی و جمع‌بندی آن در قالب سه گروه احکام اجراشده، ناقص اجرا شده و اجراشده به همراه ارائه تحلیل‌ها و مستندات فرآیندهای اجرایی مربوط بوده است که در جای خود قابل تقدیر است.

با توجه به اهمیت اجرای این قانون از منظر بخش خصوصی کشور، رویکرد جدید اتاق ایران در دوره نهم، پایش دوره‌ای و مستمر شاخص‌های عملکردی مرتبط با اهداف قانون توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران به‌منظور آگاهی از آخرین وضعیت اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و ارزیابی میزان تحقق اهداف و اثربخشی آن است. در این گزارش که نخستین گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران در زمینه پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار برای سال ۱۳۹۹ است؛ استفاده از روش جدیدی برای پایش موردتوجه قرار گرفته که در آن علاوه بر تعریف شاخص‌های عملکردی مرتبط با اهداف تدوین قانون و استعلام اطلاعات شاخص‌ها از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نسبت به دریافت نظرهای خبرگان حوزه کسب و کار از طریق نظرسنجی از فعالان اقتصادی در سه اتاق اصناف، تعاون و بازرگانی ایران نیز اقدام شده و محاسبه نهایی میزان (درصد) تحقق احکام و اثربخشی اجرای قانون بر اساس تلفیق نتایج این دو گروه از اطلاعات حاصل شده است. همچنین در فصل‌های مختلف این گزارش به‌صورت تفصیلی در مورد روش‌شناسی اجرای پایش، وضعیت اجرای هریک از ۵۳ حکم مندرج در قانون، دلایل ناکامی در تحقق اهداف، بررسی نقاط قوت و ضعف قانون و تعیین موارد نیاز به بازنگری و اصلاح و پیشنهاد راهکارهایی برای هر چه‌بهرتر اجراشدن و افزایش اثربخشی قانون ارائه شده است.

ضمن تشکر از معهود دستگاه‌های اجرایی کشور که همکاری مناسبی در زمینه تأمین اطلاعات موردنیاز برای محاسبه شاخص‌های مربوط با اتاق ایران داشتند و همچنین تقدیر از خبرگان حوزه کسب و کار کشور که ما را در تهیه این گزارش یاری نمودند، امید آن می‌رود که با ارائه نظرهای اولیای امور و اندیشمندان حوزه کسب و کار کشور و اصلاح نقایص موجود در این گزارش، بتوان با استفاده از ظرفیت‌های قانونی، نقشه راهی برای همگرایی و تعامل بیشتر میان ارکان نظام اقتصادی کشور (بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی) برای بهبود فضای کسب و کار فراهم آورد.

خلاصه یافته‌ها

■ بر اساس یافته‌های پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۳۹۹، رقم شاخص کل اجرای احکام ۵۳ گانه قانون، معادل ۵۹,۳۱ درصد به دست آمده است.

■ بر اساس یافته‌های پایش در سال ۱۳۹۹، رقم شاخص کل دستیابی به اهداف ۱۴ گانه قانون معادل ۵۷,۰۹ درصد به دست آمده است.

■ بر اساس یافته‌های پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۳۹۹، میزان اجرای احکام ۵۳ گانه قانون در بخش حاکمیت، معادل ۴۷,۳۷ درصد؛ در اتاق‌ها، معادل ۸۱,۴۷ درصد و در بخش مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی)، معادل ۹۱,۰۵ درصد بوده است.

■ در گزارش سال ۱۳۹۹، یازده حکم با میزان اجرای ۱۰۰ درصد و یک حکم با میزان اجرای صفر درصد به ترتیب بیشترین و کمترین مقدار اجرا را نشان می‌دهند.

■ میزان دستیابی به هدف «افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار» دارای بیشترین مقدار شاخص (۸۵,۶۲) و مؤید موفقیت در رسیدن به هدف مورد نظر و دستیابی به هدف «جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه‌ی قطع خدمات برق، گاز و مخابرات» دارای کمترین مقدار شاخص (۲۶,۹۳) و نشانگر عدم موفقیت در رسیدن به هدف مورد نظر بوده است.

■ بیشترین میزان توصیه برای اصلاح و بازنگری مواد و تبصره‌های قانون بهبود، مربوط به پیش‌بینی ضمانت‌های اجرایی و نظارت مستمر بر اجرای آنها به جای تغییر در مفاد قانون بوده است.

■ خبرگان حوزه کسب و کار، نقش عوامل داخلی و خارجی در عدم اجرای کامل قانون و دستیابی به اهداف آن را به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد عنوان نموده‌اند.

فصل اول

روش‌شناسی اجرای پایش

مقدمه

نزدیک به ۱۰ سال از ابلاغ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که به پیشنهاد اتاق‌ها در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، می‌گذرد و همواره این پرسش مطرح بوده است که این قانون به چه میزان اجرا شده و آن بخش از احکام و مواد از قانون که تاکنون به مرحله اجرا درآمده‌اند تا چه حد توانسته‌اند در بهبود محیط کسب و کار مؤثر واقع شوند. در طول سال‌های اخیر گزارش‌های متعددی توسط مراجع مختلف از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس و دبیرخانه شورای گفتگو به صورت کلی و جزئی در خصوص وضعیت اجرای قانون تهیه شده که در نهایت با طبقه‌بندی احکام در قالب سه گروه: اجرا شده، ناقص اجرا شده و اجرا نشده و ارائه تحلیل‌های مربوط به هریک از احکام (بدون در نظر گرفتن وزن و میزان اهمیت احکام و اهداف آن‌ها) به کار خود پایان داده‌اند. در مورد دو بخش اجرا شده و اجرا نشده، تا حدودی وضعیت پایش مشخص بوده هرچند که در مورد میزان اثربخشی آن بخش از احکام اجرا شده، کمتر تحلیلی صورت پذیرفته است ولیکن در مورد آن دسته از احکامی که به عنوان ناقص اجرا شده، طبقه‌بندی شده‌اند؛ شواهد مشخصی مبنی بر درصد اجرای احکام ارائه نشده و همه موارد اجرا از ۱ تا ۹۹ درصد، در این گروه جای گرفته‌اند. نکته دیگر اینکه ارزیابی انجام شده در گزارش‌های یاد شده بیشتر مبتنی بر تحلیل نتایج فرآیندهاست در حالی که توجه به خروجی‌ها، محصولات و پیامدهای اجرای قانون نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در رویکرد جدید مرکز پژوهش‌های اتاق ایران که با استفاده از تجربیات و دستاوردهای ارزشمند گزارش‌های قبلی و باهدف رفع اشکالات مورد اشاره و داشتن نگاه جامع به پایش اجرای قانون و اثربخشی آن تعریف شده، چند تحول اساسی در روش اجرا مورد توجه قرار گرفته است:

۱. بازنگری در اهداف تدوین و اجرای قانون و به دنبال آن معرفی شاخص‌های عملکردی در مورد هریک از اهداف و احکام مرتبط با مواد قانون؛

۲. وزن دهی به احکام و اهداف قانون با نظر خبرگان و ارزیابی عملکرد مبتنی بر وزن تخصیص داده شده؛

۳. استفاده از مقیاس ترکیبی دوگانه برای انجام محاسبات پایش شامل اطلاعات دریافتی از مجریان احکام قانون و محاسبه شاخص‌های عملکردی مربوط و دیگری نتایج حاصل از نظرسنجی از خبرگان حوزه کسب و کار؛

۴. جمع‌بندی و ارائه نظرهای فعالان اقتصادی و خبرگان در زمینه‌های: موارد نیاز به اصلاح و بازنگری در مواد قانون، راهکارهای رفع موانع و بهبود اجرای قانون و تعیین نقش عوامل داخلی و خارجی در عدم دستیابی به اهداف قانون.

در ادامه این فصل، به تفصیل در مورد هریک از گام‌های مدنظر در مراحل اجرای پایش خواهیم پرداخت.

معرفی اهداف

بر اساس آخرین گزارش نظارتی موجود در زمینه اجرای قانون بهبود مستمر کسب‌وکار که توسط کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۷ تهیه شده، مهم‌ترین اهداف این قانون که با رویکرد رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری در قالب ۲۹ ماده (۵۳ حکم) تدوین شده بود، عبارت‌اند از:

۱. تسهیل شروع کسب‌وکار به‌ویژه از طریق تسریع در صدور مجوزها؛
۲. الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری اقتصادی؛
۳. شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی؛
۴. شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی؛
۵. ایجاد دسترسی به بازار برای تولیدکنندگان کوچک؛
۶. باثبات و قابل پیش‌بینی کردن تغییر سیاست‌ها، تصمیم‌ها و رفتارهای مسئولان اقتصادی؛
۷. ایجاد سامانه‌های پنجره واحد معاملات بخش عمومی و تجارت فرامرزی؛
۸. هدایت ظرفیت‌های سیاست خارجی در جهت افزایش صادرات غیرنفتی و جذب سرمایه خارجی.

با شروع فرآیند اجرای پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در سال ۱۳۹۹، مرکز پژوهش‌های اتاق با تشکیل کارگروهی از نمایندگان تمامی معاونت‌های اتاق ایران، نسبت به بازنگری اهداف و تعیین سهم برای این اهداف منطبق با احکام متناظر آن اقدام نمود. بر این اساس ۱۴ هدف به شرح زیر برای قانون تعیین شد:

۱. تسهیل شروع کسب‌وکار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب‌وکار
۲. الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی
۳. شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی
۴. شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی
۵. ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور
۶. اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به‌منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری
۷. ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی
۸. معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی
۹. رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)
۱۰. ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکلهای اقتصادی
۱۱. افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب‌وکار
۱۲. حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی
۱۳. کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکتها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی
۱۴. جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه‌ی قطع خدمات برق، گاز و مخابرات.

تعیین این اهداف به گونه‌ای صورت پذیرفت تا شامل حداکثر پوشش مواد و تبصره‌های قانون و به تبع آن احکام منبعت از آن باشد. باین حال امکان انتساب برخی مواد و یا تبصره‌های قانون به یک یا تعدادی از اهداف فوق میسر نگردید. در ادامه مطالب این فصل به این نکته اشاره خواهد شد که برای این ۱۴ هدف نیز براساس احکام منتسب به آنها (در جدول ۱ در انتهای همین فصل به آن اشاره شده است) وزن و اهمیت تعریف شده و در محاسبه نهایی مربوط به میزان اجرا و اثربخشی اهداف، ملاک ارزیابی قرار گرفته است.

معرفی احکام و تعیین وزن آنها

بنا به تعریف، حکم به فرمان یا دستوری اطلاق می‌شود که بر اساس مواد و تبصره‌های قانون، وضع شده و اجرای آن‌ها برای مجری یا مجریان تعریف شده برای آن الزامی است. با این تعریف و بنا به طبقه‌بندی انجام شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۵۳ حکم یا اقدام مهم در این قانون تعیین شده که در پایش اتاق ایران نیز مورد استناد و استفاده قرار گرفته است. باین حال، از آنجاکه در رویکرد مورد استفاده اتاق ایران، انتساب اهداف به احکام و شاخص‌های ارزیابی اهمیت ویژه‌ای دارد؛ لذا در جدول زیر به تفصیل به جزئیات روابط بین اهداف، احکام و مواد و تبصره‌های قانون پرداخته شده است. لازم به ذکر است که وزن هر حکم یعنی اینکه اجرای هر حکم به چه اندازه در کل قانون دارای اهمیت است توسط کارگروه پایش قانون به روش دلفی انجام و با نظرخواهی از معاونت‌های اتاق ایران، تخصیص داده شده است.

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون

شماره حکم	موضوع ماده	خلاصه حکم	دستگاه / نهاد متولی	ویژگی			وزن از ۱۰۰
				ارتباط باهدف	نوع رویکرد	روش بررسی	
۱	ماده ۱	تأسیس «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب» و افزایش توانمندی بخش خصوصی و تعاونی در حیطه کشاورزی، آب، منابع طبیعی و صنایع غذایی	اتاق‌ها	ندارد	فرآیندی	کیفی	۱,۶۷
۲	ماده ۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذی‌ربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب‌وکار	دولت	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۶,۳۳
۳	ماده ۳	استعلام نظر تشکلهای ذی‌ربط توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها	دستگاه‌های اجرایی	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۵,۲۲
۴	صدر ماده ۴	تدوین، سنجش و اعلام شاخص ملی محیط کسب‌وکار در ایران	اتاق‌ها	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۲
۵	تبصره ماده ۴	بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی محیط کسب‌وکار («شاخص سهولت انجام کسب‌وکار» بانک جهانی)	وزارت امور اقتصاد و دارایی	تسهیل شروع کسب‌وکار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب‌وکار	نتیجه‌گرا	کمی	۲,۲۲
۶	صدر ماده ۵	تهیه فهرست ملی تشکلهای اقتصادی	اتاق‌ها	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست به‌هنگام تشکلهای اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۳,۵۶
۷	تبصره ماده ۵	جلب‌گیری از فعالیت موازی تشکلهای در فعالیت‌های صادرات غیرنفتی	اتاق‌ها	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست به‌هنگام تشکلهای اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۸۹
۸	تبصره ماده ۵	بررسی نظرات اصناف یا تشکلهای جدید اقتصادی سراسری	شورای گفتگو	ندارد	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۴۴
۹	ماده ۶	ارائه مستمر آمارهای موردنیاز فعالان اقتصادی	مرکز آمار ایران	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی	نتیجه‌گرا	کمی	۲,۴۴
۱۰	ماده ۷	ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی	سازمان اداری و استخدامی	ندارد	فرآیندی	کیفی	۲,۴۴
۱۱	قسمت پایانی ماده ۷	صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد	دستگاه‌های متولی صدور مجوزهای کسب‌وکار	تسهیل شروع کسب‌وکار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب‌وکار	نتیجه‌گرا	کمی	۴,۴۴
۱۲	ماده ۸	الکترونیکی کردن فرم‌ها و فرآیند اداری تجارت خارجی	وزارت صمت	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۶۷

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون

شماره حکم	موضوع ماده	خلاصه حکم	دستگاه / نهاد متولی	ویژگی			وزن از ۱۰۰
				ارتباط باهدف	نوع رویکرد	روش بررسی	
۱۳	ماده ۹	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی	وزارت امور خارجه	معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی	نتیجه گرا	کمی	۲,۴۴
۱۴	ماده ۱۰	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری ایران	وزارت امور خارجه	معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی	نتیجه گرا	کمی	۲,۱۱
۱۵	صدر ماده ۱۱	تشکیل شورای گفتگو	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۱,۱۱
۱۶	بند الف ماده ۱۱	پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب‌وکار در ایران به مسئولان مربوطه بر اساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه شورای گفتگو	شورای گفتگو	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب‌وکار	نتیجه گرا	کمی	۱,۷۸
۱۷	بند ب ماده ۱۱	استماع نظرات و پیشنهادها و نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری	شورای گفتگو	ندارد	نتیجه گرا	کمی	۱,۷۸
۱۸	بند پ ماده ۱۱	ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی	شورای گفتگو	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب‌وکار	نتیجه گرا	کمی	۱,۳۳
۱۹	بند ت ماده ۱۱	ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کیفی	۱,۱۷
۲۰	بند ث ماده ۱۱	بررسی گزارش‌های کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه سابق) و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آنها	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کیفی	۲,۲۲
۲۱	بند ج ماده ۱۱	پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات	شورای گفتگو	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	نتیجه گرا	کمی	۱,۸۹
۲۲	بند د ماده ۱۱	ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها	شورای گفتگو	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	نتیجه گرا	کمی	۱,۲۲
۲۳	بند ح ماده ۱۱	زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کیفی	۱,۶۷
۲۴	بند خ ماده ۱۱	تعیین و انتشار اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی	شورای گفتگو	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	نتیجه گرا	کمی	۱,۵۶

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون

شماره حکم	موضوع ماده	خلاصه حکم	دستگاه / نهاد متولی	ویژگی			وزن از ۱۰۰
				ارتباط باهدف	نوع رویکرد	روش بررسی	
۲۵	بند د ماده ۱۱	تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی	شورای گفتگو	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	فرآیندی	کیفی	۱,۱۱
۲۶	تبصره ۴ ماده ۱۱	قرار گرفتن مصوبات شورای گفتگو در دستور کار هیات وزیران ظرف مدت ۳۰ روز	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کمی	۲,۱۱
۲۷	ماده ۱۲	ارائه کتبی دلایل مخالفت شورای گفتگو با درخواست‌های رد شده تشکلهای اقتصادی توسط دبیرخانه	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کیفی	۱
۲۸	صدر ماده ۱۳	تشکیل شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی	استانداران	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۱,۱۱
۲۹	تبصره ماده ۱۳	دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای گفتگو	شورای گفتگو	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۰,۶۱
۳۰	ماده ۱۴	تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار در تهران و مراکز استان‌ها به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار	دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۱,۲۲
۳۱	تبصره ماده ۱۴	تعیین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار	وزارت امور اقتصادی و دارایی	ندارد	فرآیندی	کمی	۰,۶۷
۳۲	ماده ۱۵	پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی سراسر کشور به سوالات نمایندگان تشکلهای و فعالان اقتصادی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۱,۵۶
۳۳	ماده ۱۶	آماده سازی مکان‌هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه	شهرداری‌ها	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	نتیجه گرا	کمی	۱,۸۹
۳۴	ماده ۱۷	تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت	دولت	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی	۱,۲۲
۳۵	ماده ۱۸	فراهم آوردن زمینه شکل‌گیری تشکلهای صنفی بخش ساختمان	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکلهای اقتصادی	نتیجه گرا	کمی	۰,۸۳
۳۶	صدر ماده ۱۹	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی و انتشار اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی	سازمان برنامه‌بودجه- وزارت صمت	شفاف سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه گرا	کمی	۳
۳۷	قسمت پایانی ماده ۱۹	ارائه اطلاعات یادشده در صدر ماده به پایگاه اطلاع رسانی جامع معاملات بخش عمومی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	شفاف سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه گرا	کمی	۱,۱۱

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون

شماره حکم	موضوع ماده	خلاصه حکم	دستگاه / نهاد متولی	ویژگی			وزن از ۱۰۰
				ارتباط باهدف	نوع رویکرد	روش بررسی	
۳۸	تبصره ۲ ماده ۱۹	رسیدگی و تصمیم‌گیری در صورت عدم انتشار اطلاعات معاملات بخش عمومی در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی	شورای رقابت	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه‌گرا	کمی	۱
۳۹	ماده ۲۰	شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته	دستگاه‌های اجرایی	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۸۹
۴۰	ماده ۲۱	انتشار اطلاعات ترک مناقصه‌های برگزار شده در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۱۷
۴۱	ماده ۲۲	اولویت دادن به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی در معاملات دستگاه‌های اجرایی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۸۹
۴۲	صدر ماده ۲۳	استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۳۳
۴۳	تبصره ماده ۲۳	تهیه فرم‌های یکنواخت برای عقود مالی در بانک‌ها و همچنین نحوه اعطای تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانت‌نامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی، با اعتبارسنجی مشتریان توسط بانک مرکزی و تصویب آن در شورای پول و اعتبار	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۳۳
۴۴	صدر ماده ۲۴	اطلاع‌رسانی تغییرات سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی مدتی قبل از اعمال تغییر	دولت و دستگاه‌های اجرایی	اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به‌منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	نتیجه‌گرا	کمی	۳,۱۱
۴۵	تبصره ماده ۲۴	تعیین زمان اطلاع‌رسانی قبل از تغییرات برای هریک سیاست‌ها و مقررات و رویه‌های اجرایی پس از مشورت با شورای گفتگو	هیأت وزیران	اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به‌منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۳۳
۴۶	ماده ۲۵	پیش‌بینی وجه التزام قطع برق، یا گاز یا خدمات مخابرات در هنگام قرارداد با واحدهای تولیدی	شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و مخابرات	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۱۱
۴۷	تبصره ۲ ماده ۲۵	تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارت ناشی از قطع برق یا گاز برای واحدهای تولیدی توسط شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز	شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و مخابرات	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	نتیجه‌گرا	کمی	۱,۰۶
۴۸	ماده ۲۶	منع اعلام تعطیلی روزهای کاری	دولت	ندارد	فرآیندی	کمی	۰,۹۴

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره‌های قانون

شماره حکم	موضوع ماده	خلاصه حکم	دستگاه / نهاد متولی	ویژگی		
				ارتباط باهدف	نوع رویکرد	روش بررسی
۴۹	صدر ماده ۲۷	منع استفاده اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی در آن‌ها هر نوع سهام مدیریتی دارند از امتیازات و منافع تخصیصی به بخش‌های تعاونی و خصوصی	دولت	کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکتها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی	نتیجه گرا	کمی
۵۰	تبصره ۲ ماده ۲۷	اتخاذ ترتیبات قانونی برای منع مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی	دولت	کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکتها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی	نتیجه گرا	کمی
۵۱	ماده ۲۸	اعمال اقدامات قانونی برای نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	دولت	ندارد	فرآیندی	کمی و کیفی
۵۲	صدر ماده ۲۹	اعمال اقدامات قانونی برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری	قوه قضائیه- دولت	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	نتیجه گرا	کمی
۵۳	تبصره ماده ۲۹	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراها یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری	قوه قضائیه	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	نتیجه گرا	کمی

معرفی شاخص‌ها و نحوه دریافت اطلاعات

همان‌گونه که در مقدمه این فصل نیز به آن اشاره شد، به‌منظور بررسی میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، شاخص‌های عملکردی تدوین شده است که پس از دریافت اطلاعات موردنیاز محاسبه این شاخص‌ها از دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و نهادهای مختلف، مبنای اصلی (با ضریب ۷۰ درصد) برای ارزیابی میزان تحقق اجرای قانون قرار خواهند گرفت. از آنجاکه برای پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، ۲۹ ماده قانونی آن در قالب ۵۳ حکم مجزا تدوین شده‌اند؛ لذا شاخص‌هایی که بتواند خروجی عددی داشته باشد جزء شاخص‌های کمی قرار می‌گیرد که برای آن‌ها فرم‌هایی تحت عنوان فرم شاخص کمی تدوین شد که با ارسال آن به دستگاه‌های متولی هر حکم و دریافت اطلاعات از آن‌ها بتوان شاخص‌های کمی موردنظر را محاسبه کرد. همچنین شاخص‌هایی که نتوانند حکم موردنظر را به‌صورت عددی اندازه‌گیری نمایند و پایش انجام آن صرفاً با عبارات کیفی قابل بیان باشد شاخص‌های کیفی هستند. در صورتی که اطلاعات دریافتی جهت اندازه‌گیری حکمی به‌صورت عددی قابل بیان نباشد فرم‌هایی تحت عنوان فرم شاخص کیفی تدوین می‌شود که این فرم‌ها جهت بررسی حکم مرتبط با شاخص کیفی به دستگاه متولی ذی‌ربط ارسال و اطلاعات دریافتی برای رصد میزان تحقق حکم مربوطه، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در هر دو نوع فرم (پیوست ۱)، عنوان قلم آماری به همراه واحد سنجش، ذکر شده و سپس از دستگاه متولی درخواست گردیده بسته به اطلاعات موجود دوره تناوب (فصلی، شش‌ماهه، سالانه) و دوره گزارش قلم را مشخص و مقدار یا میزان عملکرد قلم آماری را بیان کنند. در ادامه درخواست گردیده برای اطلاعاتی که داده شده، شرح مستندات و یا منبع داده را ذکر نموده و در صورت عدم پاسخ، دلایل تأخیر یا عدم اقدام را بیان کنند. در پایان نیز تاریخ تکمیل فرم و مشخصات تکمیل‌کننده درخواست شده است. فهرست ۱۱۲ متغیر برای اندازه‌گیری شاخص‌های موردنظر برای پایش اهداف و احکام قانون به شرح زیر است:

جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تأمین داده‌ها و اطلاعات آن

شماره حکم	شناسنامه شاخص یا نماگر	
	متغیرهای مربوط به شاخص‌ها یا نماگرها	منابع تأمین داده‌ها
۱	تعداد طرح‌ها و پروژه اجرا شده، تعداد نشریات منتشره و سمینار برگزار شده، تعداد پیشنهادهای اصلاحی، آسیب‌شناسی به‌منظور بهبود وضعیت کشاورزی و فرهنگ‌سازی به دولت	گزارش‌های مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب - نظرسنجی
۲	نسبت مقررات نظرخواهی شده از اتاق‌ها به کل مصوبات دولت و دستگاه‌های اجرایی	پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری - نظرسنجی
۳	نسبت مقررات نظرخواهی شده از تشکلهای به کل مصوبات دولت و دستگاه‌های اجرایی	پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری - نظرسنجی
۴	شاخص ملی محیط کسب‌وکار	طرح پایش ملی محیط کسب‌وکار
۵	شاخص‌های Doing Business	گزارش بانک جهانی - وزارت امور اقتصادی و دارایی
۶	تعداد تشکلهای ثبت شده - نسبت تشکلهای ایجادشده به کل تشکلهای هدف‌گذاری شده برای ایجاد	فهرست ملی تشکلهای - مستندات اتاق
۷	نسبت تشکلهای ادغام‌شده به کل تشکلهای موازی شناسایی شده	فهرست ملی تشکلهای
۸	تعداد شکایت واصله به اتاق مبنی بر ممانعت از عضویت در تشکلهای	گزارش اتاق ایران
۹	نسبت اقلام آماری و شاخص‌های تولیدشده به کل اقلام و شاخص‌های موردنیاز اعلام‌شده به مرکز آمار ایران	سامانه آماری اتاق - فهرست اقلام آماری موضوع ماده ۶ - مرکز آمار ایران
۱۰	شاخص ندارد - گزارش کیفی	آیین نامه وسامانه ساماندهی مراجعان - وزارت صمت
۱۱	نسبت مجوزهای صادره در پنجره واحد به کل مجوزهای صادره در کشور - تعداد استان‌های دارای پنجره واحد به کل استان‌های برنامه‌ریزی شده برای اجرا در طول سال	سامانه پنجره واحد وزارت اقتصاد
۱۲	نسبت تعداد فرم‌های الکترونیکی شده در تجارت فرامرزی به کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سه سامانه تجارت، گمرک و بانک مرکزی	سامانه‌های سه‌گانه وزارت صمت، گمرک و بانک مرکزی
۱۳	تعداد نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب در زمینه‌ی معرفی فرصت‌ها - نسبت تعداد ویزاهای تجاری صادره به کل درخواست‌های صدور ویزا - تعداد مجوز اقامت تجاری صادره به کل درخواست‌های مجوز اقامت - تعداد سفارتخانه‌های دارای رایزن بازرگانی به کل سفارتخانه‌های خارج از کشور	وزارت امور خارجه - نظرسنجی
۱۴	نسبت تعداد ویزاهای تجاری صادره به کل درخواست‌های صدور ویزا - تعداد مجوز اقامت تجاری صادره به کل درخواست اقامت	وزارت امور خارجه - نظرسنجی
۱۵	گزارش‌های برگزاری جلسات و مصوبات شورای گفتگو	گزارش شورای گفتگو - نظرسنجی
۱۶	نسبت تعداد پیشنهادهای اصلاح، حذف یا وضع مقررات مطرح‌شده در شورا به کل موارد پیشنهادی طرح‌شده در شورا	گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی
۱۷	تعداد نظرات و پیشنهادهای مربوط مطرح‌شده در شورا در سال - تعداد جلسات کارشناسی در خصوص نظرات اصناف و تشکلهای	گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی
۱۸	تعداد نظرات و پیشنهادهای مربوط مطرح‌شده در شورا در سال به تفکیک مسئولان اجرایی و نمایندگان بخش خصوصی و تعاونی	گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی
۱۹	تعداد نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب تولیدشده در زمینه‌ی ارتقای فرهنگ اقتصادی و ... توسط شورای گفتگو	انتشارات اتاق
۲۰	تعداد مقررات زائد حذف شده در سال - تعداد گزارش ارسالی به شورای گفتگو در سال	گزارش شورای گفتگو - نظرسنجی
۲۱	تعداد موارد تبعیض گزارش شده در قوانین به کل موارد قانونی بررسی شده در سال	نظرسنجی از فعالان اقتصادی و خبرگان

جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تأمین داده‌ها و اطلاعات آن

شماره حکم	شناسنامه شاخص یا نماگر	
	متغیرهای مربوط به شاخص‌ها یا نماگرها	منابع تأمین داده‌ها
۲۲	تعداد موارد تبعیض و تحمیل شرایط ناعادلانه گزارش شده در قراردادهای در کل قراردادهای منعقد شده در سال	نظرسنجی از فعالان اقتصادی و خبرگان
۲۳	گزارش توصیفی از جلسات شورا	صورت‌جلسات شورا
۲۴	تعداد شاخص و قلم آماری بروز رسانی شده	فهرست اقلام سامانه آماری
۲۵	گزارش توصیفی از جلسات شورا	صورت‌جلسات شورا- نظرسنجی
۲۶	تعداد مصوبات مطرح‌شده در دولت به کل مصوبات شورا	گزارش شورای گفتگو
۲۷	گزارش عملکرد شورای گفتگو	صورت‌جلسات و گزارش
۲۸	گزارش برقراری جلسات	صورت‌جلسات و گزارش - نظرسنجی
۲۹	گزارش برقراری جلسات	صورت‌جلسات و گزارش - نظرسنجی
۳۰	تعداد معاونان منصوب شده در استان‌ها به کل استان‌ها	صورت‌جلسات و گزارش
۳۱	گزارش بروز رسانی فهرست دستگاه‌ها	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۳۲	تعداد موارد پاسخگویی به سؤالات و پیشنهادهای ارسالی از سوی تشکلهای نسبت به تعداد کل سؤالات	گزارش شورای گفتگو- سامانه دادور
۳۳	تعداد نمایشگاه‌های عرضه محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایجاد شده توسط شهرداری‌ها	گزارش عملکرد شهرداری‌ها - نظرسنجی از فعالان اقتصادی
۳۴	گزارش آخرین وضعیت تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت	گزارش دولت
۳۵	تعداد تشکلهای ایجاد شده در بخش ساختمان / کل تشکلهای ساختمانی موردنیاز	فهرست تشکلهای
۳۶	تعداد معامله ثبت‌شده در سامانه به کل معاملات دستگاه‌ها	سامانه معاملات ستاد
۳۷	تعداد آگهی‌های منتشر شده نسبت به تعداد کل معاملات انجام گرفته در بخش عمومی	سامانه معاملات ستاد
۳۸	تعداد فقره معاملات اطلاع‌رسانی نشده رسیدگی شده به کل	گزارش شورای رقابت
۳۹	دستگاه‌های اجرایی موجود در سامانه معاملات به کل	سامانه معاملات ستاد
۴۰	ترک مناقصه اطلاع‌رسانی شده به کل معاملات ترک مناقصه	سامانه معاملات ستاد
۴۱	تعداد معامله واگذارشده به بخش خصوصی به کل معاملات	سامانه معاملات ستاد
۴۲	قراردادهای با فرم یکسان به کل قراردادهای	معاونت حقوقی ریاست جمهوری
۴۳	تعداد فرم‌های یکنواخت عقود مالی به کل فرم‌های مزبور	بانک مرکزی
۴۴	درصد مقررات اطلاع‌رسانی شده دارای تغییرات به کل مقررات تغییر یافته	پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مقررات دولت
۴۵	تعداد مقررات تعیین تکلیف شده برای اطلاع‌رسانی به کل مقررات موردنظر	پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مقررات دولت
۴۶	تعداد قراردادهای دارای وجه التزام به کل قراردادهای	وزارت نیرو، نفت و ارتباطات - نظرسنجی
۴۷	تعداد بیمه‌نامه خسارت صادره به کل قراردادهای	وزارت نیرو، نفت و ارتباطات - نظرسنجی
۴۸	گزارش سالانه اعلام تعطیلی روزهای کاری	دولت
۴۹	بررسی گزارش استفاده از امتیازات و منافع بخش خصوصی و تعاونی توسط شرکت‌های خصوصی و یا دارای سهم دولتی	گزارش دریافتی - رسانه‌ها - نظرسنجی
۵۰	تعداد عزل و نصب مدیران شرکت‌های خصوصی، تعاونی و خصولتی توسط دولت به تعداد مدیران کل شرکت‌های مزبور	گزارش دریافتی - رسانه‌ها - نظرسنجی

جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تأمین داده‌ها و اطلاعات آن

شماره حکم	شناسنامه شاخص یا نماگر	
	متغیرهای مربوط به شاخص‌ها یا نماگرها	منابع تأمین داده‌ها
۵۱	تعداد پرونده‌های حل و فصل شده بیمه و مالیاتی به کل پرونده‌ها	سامانه‌های موجود در سازمان‌های ذی ربط
۵۲	تعداد پرونده‌های رسیدگی شده بر اساس آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری به کل پرونده‌های بررسی شده	قوه قضائیه
۵۳	تعداد استان‌های دارای دادگاه‌های تجاری به کل استان‌ها تعداد موارد حل اختلاف شده در مراکز مذکور نسبت به تعداد موارد ارجاعی به آن‌ها	قوه قضائیه

معرفی نظرسنجی و نحوه انتخاب خبرگان

یکی دیگر از امتیازات این گزارش، پایش دیدگاه‌های خبرگان حوزه کسب و کار و به‌ویژه فعالان اقتصادی در زمینه‌ی نحوه اجرا و اثربخشی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و استفاده از آن (با ضریب ۳۰ درصد) در محاسبه شاخص نهایی پایش در هریک از احکام، اهداف و کل قانون است. استفاده از این رویکرد کمک می‌کند تا در مواردی که اهداف کیفی مدنظر است یا در مواردی که احتمال کمتری برای دریافت مقادیر و اطلاعات آماری مرتبط برای پایش اهداف کمی اجرای قانون از سوی دستگاه‌های اجرایی وجود دارد، اطلاعات حاصل از نظرهای خبرگان را به‌عنوان ارزیابی اصلی (با ضریب ۱۰۰ درصد) در محاسبه شاخص بکار برد. پرسشنامه نظرسنجی باهدف سنجش ادراک صاحب‌نظران در زمینه‌ی میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون طراحی گردیده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل‌کننده پرسشنامه به‌منظور انجام تحلیل‌های توصیفی بیشتر مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد هریک از ۳۰ گزینه (حکم) مطرح‌شده، از طریق پاسخ عددی ده‌گانه دریافت گردیده و در بخش سوم پرسشنامه، نظرهای فعالان اقتصادی در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون و پیشنهادهای اصلاحی آنان در این زمینه به‌صورت تشریحی مورد پرسش قرار گرفته است. با توجه به اینکه سه اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون به‌عنوان بخش خصوصی متولیان بعضی از احکام قانون بوده و در شیوه سنجش آن احکام، به روش نظرسنجی اشاره شده، بنابراین فرم‌های نظرسنجی مذکور (پیوست ۳) جهت تکمیل اطلاعات توسط خبرگان اقتصادی (اعضای تشکلهای اقتصادی، اعضای کمیسیون‌های تخصصی، فعالان اقتصادی در اتاق‌های شهرستانی و سایر خبرگان در حوزه کسب و کار) به اتاق‌های فوق‌الذکر ارسال گردید و پیگیری‌های مکرری صورت گرفت تا علاوه بر سرعت در تکمیل، تعداد بیشتری پرسشنامه تکمیل‌شده، دریافت شود که نهایتاً پس از پالایش تعداد ۱۱۱ پرسشنامه (فهرست پاسخگویان در پیوست ۳) مورد قبول واقع شد و اطلاعات آن پس از استخراج در محاسبه میزان تحقق هر حکم، استفاده گردید.

نحوه محاسبه مقادیر کمی شاخص‌ها و استانداردسازی امتیازها

رویکرد مورد استفاده در این گزارش، پایش میزان اجرای احکام و ارزیابی اثربخشی اهداف قانون به معیار درصد (از ۱۰۰ امتیاز) است؛ به این معنی که اجرای یک حکم و اثربخشی کامل آن معادل ۱۰۰ درصد و عدم اجرای حکم به میزان صفر درصد در محاسبات منظور شده است و برای هر میزان اجرای ناقص، بسته به اندازه شاخص، رقمی بین ۱ تا ۹۹ درصد تخصیص می‌یابد. بر همین اساس، خروجی امتیازات و مقادیر حاصل از همه شاخص‌های کمی و کیفی و نتایج حاصل از نظرسنجی باید به مقیاس درصد تبدیل شوند. در فرم شاخص‌های کمی (فرم شماره یک)، واحدهای سنجش شامل درصد، تعداد، امتیاز از ۱۰ و رتبه بوده و در فرم شاخص‌های کیفی (فرم شماره دو)، واحد سنجش بر اساس «میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)» در نظر گرفته شده بود. در فرم نظرسنجی نیز، پاسخ‌ها بین ۱ تا ۱۰ طیف‌بندی شده که قابل تبدیل به مقیاس ۱۰۰ خواهد بود و البته اگر کسی راجع به سؤالی نظری نداشت می‌توانست امتیاز صفر را انتخاب کند. در کل، هرچقدر مقدار امتیاز نهایی به ۱۰۰ درصد نزدیک‌تر باشد، میزان تحقق قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار نیز بیشتر است. برای این منظور:

- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «درصد» باشد، مقدار موردنظر را در ۱۰۰ ضرب نموده و آن را مورد استفاده قرار می‌دهیم.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «تعداد» باشد؛ باید یک عدد معیار جهت دستیابی کامل به هدف در نظر گرفت و سپس میزان تحقق هدف را به عدد نهایی که نمایانگر تحقق کامل هدف است، تقسیم و سپس در ۱۰۰ ضرب نمود.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «امتیاز از ده» باشد؛ باید عدد به‌دست‌آمده را در ۱۰ ضرب نمود تا همگنی با امتیاز نهایی حاصل شود.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «رتبه» باشد؛ باید نرخ بهبود رتبه به‌دست‌آمده را با مستندات قانونی و یا معیارهای قرارداد شده مقایسه و درصد موفقیت را به‌عنوان امتیاز نهایی در نظر گرفت.
- واحد سنجش در فرم شماره دو «میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)» در نظر گرفته شده که همان عدد مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم نظرسنجی در نظر گرفته شود؛ امتیاز حاصل در ۱۰ ضرب می‌شود.
- در صورتی که پاسخ در اهداف کیفی به‌صورت «بله-خیر» و مانند آن (دو حالتی) باشد؛ «خیر» به‌عنوان صفر و «بله» به‌عنوان ۱۰۰ در نظر گرفته می‌شود.

لازم به ذکر است با توجه به اینکه مقرر گردیده، شاخص پایش قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار در اولین گزارش به‌صورت سالانه محاسبه شود؛ لذا با توجه به دوره‌های زمانی دریافت اطلاعات (فصلی، شش‌ماهه و سالانه) از مراجع ذی‌ربط، بسته به نوع داده دریافتی در صورتی که داده، سالانه نبود، مقدار سالانه برآورد و مبنای محاسبه قرار گرفته است.

نحوه محاسبه شاخص اجرای احکام

با توجه به نحوه استانداردسازی (بر مبنای ۱۰۰) که در بخش قبل بیان شد، نحوه محاسبه شاخص احکام بدین صورت پی‌ریزی شده است:

الف) در صورتی که قلم آماری در نظر گرفته‌شده برای محاسبه شاخص حکم مربوطه، کمی بود؛ پس از استانداردسازی و در صورت لزوم تبدیل مقدار به‌صورت سالانه، مقداری که بین صفر تا صد است به‌عنوان میزان امتیاز حاصل از شاخص کمی بیان می‌شود.

ب) در صورتی که قلم آماری در نظر گرفته‌شده برای محاسبه شاخص حکم مربوطه، کیفی بود؛ با عنایت به اینکه مقدار تحقق آن از سوی مجری، بین صفر تا صد بیان می‌شود؛ همان عدد به‌عنوان میزان امتیاز حاصل از شاخص کیفی در نظر گرفته می‌شود.

در صورتی که علاوه بر شاخص‌های کمی یا کیفی برای محاسبه شاخص حکم، سؤال نظرسنجی نیز طراحی شده بود با اختصاص وزن ۷۰ درصد به امتیاز کمی/کیفی و ۳۰ درصد به امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی، درصد اجرای حکم از طریق میانگین موزون محاسبه می‌شود. اگر اطلاعاتی برای محاسبه امتیاز کمی/کیفی توسط دستگاه متولی ارائه نشده بود با اختصاص وزن ۱۰۰ درصد به امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی، درصد تحقق حکم محاسبه می‌شود. نهایتاً در صورتی که دستگاه متولی، اطلاعاتی را ارائه ننماید و هیچ سؤالی از فرم نظرسنجی، به بررسی حکم مربوطه نپردازد، از اطلاعات سایر منابع در سال جاری یا سال‌های گذشته (مانند گزارش عملکرد اتاق بازرگانی، گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس و ...) استفاده می‌شود. امتیاز نهایی هر حکم در اجرای قانون (به‌صورت تفصیلی در فصل بعد به آن خواهیم پرداخت)، از حاصل ضرب درصد تحقق اجرای آن حکم در وزنی که توسط خبرگان برای آن مشخص شده، محاسبه می‌شود و از جمع امتیازات تمامی احکام، میزان تحقق احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار (فصل ۴) به دست می‌آید.

نحوه محاسبه شاخص اهداف

برای محاسبه میزان تحقق و یا اثربخشی اجرای هریک از اهداف ۱۴ گانه اشاره شده در این فصل، ابتدا امتیازات شاخص‌ها و همچنین پرسش‌های نظرسنجی متناظر با احکام مرتبط با آن هدف، مورد استفاده قرار گرفته‌اند با گرفتن میانگین حسابی از امتیاز اجرای حکم/ احکام متناظر با هر هدف می‌توان میزان تحقق هر هدف را به دست آورد و از مجموع مقادیر بیان شده برای تحقق هر هدف با احتساب وزن آن هدف، میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به دست آمده است. لازم به ذکر است که برخی از احکام ۵۳ گانه موجود در این قانون به هیچ‌یک از اهداف ۱۴ گانه تعیین شده انتساب پیدا نکرده‌اند. به عنوان مثال: ایجاد سازمان نظام مشاوره مدیریت، موضوع ماده ۱۷ قانون بهبود در قالب هیچ‌یک از اهداف مدنظر گنجانده نشده است؛ به همین دلیل شاخص تحقق اهداف که در فصل چهارم این گزارش به آن اشاره شده است در مقایسه با شاخص اجرای احکام، تا حدودی بالاتر از میزان واقعی برآورد شده است.

جدول ۳- رابطه اهداف، احکام و پرسش‌های نظرسنجی

شماره هدف	متن هدف	شماره احکام متناظر	شماره سؤال پرسشنامه
۱	تسهیل شروع کسب و کار به ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	۵ - ۱۱	۹
۲	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	۳-۲	۳-۲
۳	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	۴-۹-۲۴	۷
۴	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱	۲۳-۲۲
۵	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	۳۳	۲۱
۶	اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	۴۴-۴۵	۲۵
۷	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	۱۲	۱۰
۸	معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی	۱۳-۱۴	۱۲-۱۱
۹	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	۵۲-۵۳	۳۰
۱۰	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکلهای اقتصادی	۶-۷	۵-۴
۱۱	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	۱۶-۱۸-۲۸	۱۳-۱۴-۱۵-۱۹
۱۲	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و رابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۲۱-۲۲-۲۵-۴۲-۴۳	۲۴-۱۷
۱۳	کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکتها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی	۴۹-۵۰	۲۸-۲۷
۱۴	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه‌ی قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	۴۶-۴۷	۲۶

فصل دوم

گزارش تفصیلی مربوط به اجرای احکام قانون بر اساس شاخص‌های عملکردی

مقدمه

در این فصل نتایج پایش هر یک از احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار با توجه به رویکرد جدید مورد استفاده مبتنی بر ارزیابی شاخص‌های عملکردی پایش قانون، به تفصیل مورد بررسی قرار می‌گیرد. همان‌گونه که در فصل روش‌شناسی به آن اشاره شد، نتایج مندرج در جداول پیش‌رو از اطلاعات مندرج در فرم‌های تعیین‌کننده شاخص‌های کمی و کیفی، دریافتی از دستگاه‌ها و نهادهای مجری و استخراج اطلاعات از فرم‌های نظرسنجی دریافتی از خبرگان حوزه کسب و کار از زیرمجموعه سه اتاق، به دست آمده است. امتیاز کمی/کیفی (با ضریب ۷۰ درصد) و فرم نظرسنجی (با ضریب ۳۰ درصد) بین صفر تا صد اندازه‌گیری شده (۱۰۰ بهترین مقدار است) و امتیاز هر حکم به صورت میانگین وزنی از هر دو مقدار امتیاز به دست آمده است. نهایتاً درصد اجرای هر حکم بر اساس میزان وزنی که در مجموع احکام دارد؛ محاسبه و درج گردیده است. توجه شود در صورتی که برای یک حکم بیش از یک شاخص تعریف شده باشد و هریک از این شاخص‌ها نیز دارای مقدار باشد، میانگین امتیاز کل مبنای محاسبه قرار می‌گیرد و در صورت وجود شاخص نظرسنجی، به صورت موزون با آن ترکیب می‌شود.

در ابتدای هر جدول ماده یا تبصره قانون متناظر به اختصار ذکر گردیده و در دنباله متن حکم نیز مورد اشاره قرار گرفته است. سپس عنوان دستگاه، سازمان یا نهاد مجری حکم مذکور قید شده و پس از آن جدول محاسبات مربوط به هر حکم به تفکیک ارائه شده است. در ادامه اگر شاخص‌های کیفی مدنظر باشد، گزارش دریافتی از مجری در زمینه اقدامات انجام شده و یا دلایل عدم اجرای حکم مزبور به طور خلاصه درج شده و تحلیل مرکز پژوهش‌ها در این زمینه ذکر شده و در انتها نیز اطلاعات مربوط به مستندات و عناوین مدارک دریافتی از مجری (نامه، گزارش، صورت جلسه، عنوان سامانه یا سایت و...) مورد اشاره قرار گرفته‌اند.

لازم به ذکر است که مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، اطلاعات اظهار شده توسط مجریان قانون (حاکمیت، اتاق‌ها و مشترک) در زمینه مقدار عملکرد، مقدار مورد انتظار و یا درصد پیشرفت شاخص و همچنین دلایل عدم اجرای آن‌ها را با رعایت امانت در جدول مربوط به هر حکم درج نموده است، ولیکن در زمان محاسبه امتیاز حکم با توجه به نظرهای دریافتی از خبرگان و فعالان اقتصادی، با رعایت حداکثر بی‌طرفی، نسبت به ارائه تحلیل خود در خصوص موارد اظهار شده و محاسبه نهایی رقم امتیاز اجرای شاخص‌های احکام، اقدام نموده است.

حکم شماره یک

ماده ۱- اتاق ایران موظف است وظایف ناشی از قانون تأسیس اتاق و بند (د) ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی در حیطه کشاورزی، آب و منابع طبیعی و صنایع غذایی را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهد و با اجرای یک برنامه سه‌ساله ویژه، شامل ایجاد «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب (غیردولتی)» توانمندی خود در این بخش‌ها را ارتقاء بخشد.

خلاصه حکم شماره یک: تأسیس «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب»؛

دستگاه متولی: اتاق‌ها

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	مقدار مورد انتظار	امتیاز از ۱۰۰
۱	طرح‌ها و پروژه‌های اجرا شده توسط مرکز	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۲	۱۲	۱۰۰
۲	نشریات منتشره و سمینارهای برگزار شده	تعداد	فصلی	۱۳۹۸	۱۶	۱۶	۱۰۰
		تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۳	۱۴	۹۲,۸۵
۳	پیشنهادهای اصلاحی درزمینهی مقررات	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۰	۱۲	۸۳,۳۳
۴	پیشنهادهای آسیب‌شناسی به‌منظور بهبود وضعیت کشاورزی و فرهنگ‌سازی به دولت	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۷	۱۲	۵۸,۳۳
۵	تفاهم‌نامه منعقدشده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵	۵	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی							
۸۹,۰۸							
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی							
۶۱,۴۹							
درصد نهایی اجرای حکم یک							
۸۰,۸							
میزان اجرای حکم یک قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۶)							
۱,۲۹۲							

مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در سال ۱۳۹۳ در اتاق ایران تأسیس شد و از آن تاریخ نسبت به ارائه گزارش‌ها، مطالعات و نشریات ادواری متعدد درزمینه‌های کشاورزی، آب و محیط زیست اقدام نموده است. همچنین کنفرانس‌ها و همایش‌های مرتبط با موضوع آب و کشاورزی نیز با توضیح جدول بالا توسط این مرکز در هر سال برگزار می‌شود. بر اساس نظر خبرگان نیز این مرکز به میزان حدود ۶۲ درصد در تحقق اهداف خود با موفقیت عمل کرده است.

مستندات:

نامه شماره ۹۹/۱۲/۶ مورخ ۱۳۹۴/۲۶/۴ مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران.

حکم شماره دو

ماده ۲- دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.

خلاصه حکم شماره دو: درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذی‌ربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب و کار؛

دستگاه متولی: دولت

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات نظرخواهی شده از اتاق‌ها	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۷۲	۴۱,۴
۲	مصوبات دولت	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۹	
۳	مصوبات دستگاه‌های اجرایی	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۶۳۰	
۴۱,۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۱,۴۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۱,۴۰	درصد نهایی اجرای حکم دو					
۲,۶۱	میزان اجرای حکم دو قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۶۳)					

با عنایت به اینکه معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیات دولت در زمینه‌ی شاخص‌های موردنظر، اطلاعات لازم را در اختیار مرکز پژوهش‌های اتاق قرار ندادند، لذا تعداد مصوبات مربوط به هیات‌وزیران و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با موضوع کسب و کار در سال ۱۳۹۹ از پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور استخراج شده است؛ از آنجاکه تعداد دقیق مقرراتی که دولت پیش از تصویب آن‌ها به صورت کتبی از اتاق‌ها نظرخواهی نموده، قابل دستیابی نیست لذا برای تخمین میزان آن از نظر خبرگان و فعالان اقتصادی در قالب نظرسنجی استفاده شده است. لازم به ذکر است که اتاق‌ها در بسیاری از شوراها و انجمنهای قانونی عضویت دارند و بالطبع ممکن است در جریان تصویب برخی مصوبات قرار گیرند ولی آنچه در این حکم موردتوجه قرار گرفته است دریافت و بررسی نظر کتبی اتاق‌هاست.

مستندات:

اطلاعات پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس

<https://dotic.ir/>

حکم شماره سه

ماده ۳- دستگاه‌های اجرائی مکلف‌اند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرائی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را استعلام کنند و موردتوجه قرار دهند.

حکم شماره سه (ماده ۳): استعلام نظر تشکل‌های ذی‌ربط توسط دستگاه‌های اجرائی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها، استعلام نظر تشکل‌های ذی‌ربط توسط دستگاه‌های اجرائی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها؛

دستگاه‌های متولی: دستگاه‌های اجرائی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات نظرخواهی شده از تشکل ها	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۶۸	۴۰,۶۷
۲	مصوبات دولت	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۹	
۳	مصوبات دستگاه های اجرایی مرتبط	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۶۳۰	
۴۰,۶۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۰,۶۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۰,۶۷	درصد اجرای حکم سه					
۲,۱۱۵	سهم حکم سه از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۵۲)					

با عنایت به اینکه معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیات دولت در زمینه‌ی شاخص‌های موردنظر اطلاعات لازم را در اختیار مرکز پژوهش‌ها قرار ندادند لذا تعداد مصوبات مربوط به هیات‌وزیران و دستگاه‌های اجرائی مرتبط با موضوع کسب‌وکار از پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور استخراج شده است؛ با این فرض که تعداد مقررات نظرخواهی شده از تشکل‌ها قابل دستیابی نبوده، لذا میزان آن از نظر خبرگان و فعالان اقتصادی عضو تشکل‌ها در قالب نظرسنجی از تشکل‌های عضو اتاق، اتحادیه‌های تعاونی و اتحادیه‌های صنفی استفاده شده است.

مستندات:

اطلاعات پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس <https://dotic.ir>

حکم شماره چهار

۱۷ حکم شماره چهار: تدوین، سنجش و اعلام شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران؛

دستگاه متولی: اتاق‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	شاخص ملی محیط کسب و کار	امتیاز از ۱۰ (۱۰)	فصلی	پاییز ۱۳۹۹	۵,۹۳	۱۰۰
۲	شاخص ملی ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با کسب و کار	امتیاز از ۱۰	سالانه	۱۳۹۸	۴,۴۷	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم چهار					
۲	درصد اجرای حکم چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲)					

طرح پایش ملی محیط کسب و کار از پاییز سال ۱۳۹۵ با مدیریت اتاق بازرگانی ایران و همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون به صورت فصلی اجرا و تاکنون ۱۷ گزارش نتایج آن منتشر شده است. همچنین طرح ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار از سال ۱۳۹۸ به صورت سالانه در اتاق ایران اجرا و تاکنون دو نشریه آن منتشر شده است.

مستندات:

نشریات فصلی پایش ملی محیط کسب و کار و سالانه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی.

حکم شماره پنج

تبصره ماده ۴ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی و نهادهای بین‌المللی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب‌وکار را بهبود بخشد وضعیت اقتصادی مناسب کشور را به سرمایه‌گذاران خارجی معرفی کند.

خلاصه حکم شماره پنج: بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی محیط کسب‌وکار («شاخص سهولت انجام کسب‌وکار» بانک جهانی)؛

دستگاه متولی: وزارت امور اقتصاد و دارایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	شاخص‌های Doing Business	امتیاز	سالانه	۲۰۲۰	۵۸,۵	۷
۲	شاخص‌های Doing Business	رتبه	سالانه	۲۰۲۰	۱۲۷	۱۰
۸,۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۸,۵	درصد نهایی اجرای حکم پنج					
۰,۱۸۸	درصد اجرای حکم پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۲)					

با توجه به بند الف ماده ۲۲ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه که مقرر داشته میزان بهبود در شاخص‌های مربوط به میزان بیست درصد در هر سال در عدد شاخص و ده رتبه در هر سال باشد و بررسی امتیازها و رتبه ایران در سال ۲۰۱۹ که با امتیاز ۵۶,۹۸ در جایگاه ۱۲۸ جهانی قرار داشت؛ محاسبات مربوط به این شاخص انجام شده است. لازم به ذکر است اقدامات مؤثری از سوی دستگاه‌های اجرایی با مدیریت و راهبری وزارت امور اقتصاد و دارایی در سال گذشته انجام شده که مورد تأیید اتاق‌ها نیز واقع شده ولیکن از سوی بانک جهانی مورد پذیرش قرار نگرفته است. با این حال از آنجاکه ملاک سنجش عملکرد شاخص‌های موضوع این حکم، میزان ارتقای امتیاز و رتبه ایران در جایگاه بین‌المللی مورد اشاره بانک جهانی است، لذا مبنای امتیازدهی بر این اساس تعیین شده است.

مستندات:

اطلاعات پایگاه بانک جهانی به آدرس <https://www.doingbusiness.org> و قانون برنامه ششم توسعه اجتماعی اقتصادی کشور. نامه شماره ۲/۱۸۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۹ وزارت امور اقتصاد و دارایی.

حکم شماره شش

ماده ۵ - اتاق‌ها مکلف‌اند فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی را تهیه و تغییرات آن را اعلام نمایند. در آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که فاقد تشکل فعال می‌باشند، اتاق‌ها موظف‌اند برای ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال، زمینه‌های لازم را ایجاد کنند و در فعالیتهایی که تشکل‌های موازی وجود دارد، زمینه ادغام، شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام تشکل‌های موازی را فراهم نمایند.

خلاصه حکم شماره شش: تهیه فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی؛

دستگاه متولی: اتاق‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکل های ثبت شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۶	۱۰۰٪
۲	تشکل های ایجاد شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۴	
۳	کل تشکل های هدف گذاری شده برای ایجاد	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۰	
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۱۰۰						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۶۶٫۱۰						
درصد نهایی اجرای حکم شش						
۸۹٫۸۳						
درصد اجرای حکم شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۳۵۵)						
۳٫۱۸۸						

اتاق بازرگانی ایران در سال ۱۳۹۷ برای نخستین بار کتاب فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی را منتشر و هرساله نسبت به روزرسانی اطلاعات آن و تغییرات ایجاد شده در اطلاعات تشکل‌ها از جمله اعضای هیات‌مدیره و آدرس آن اقدام می‌نماید. البته به نظر می‌رسد اتاق‌ها نتوانسته‌اند در زمینه‌ی شناسایی آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که فاقد تشکل هستند و همچنین شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام‌بخشی به فعالیت تشکل‌های اقتصادی به شکل مطلوب عمل کنند و این موضوع از نظر خبرگان حوزه کسب‌وکار نیز پوشیده نمانده و در این خصوص امتیاز ۶۷ از ۱۰۰ را به اتاق‌ها تخصیص داده‌اند.

مستندات:

کتاب فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی (ویرایش دوم، مرداد ۱۳۹۸)، گزارش عملکرد اتاق بازرگانی ایران در سال ۱۳۹۹.

حکم شماره هفت

تبصره ۱ ماده ۵- اتاق‌ها موظفند در فعالیتهای صادرات غیرنفتی با ایجاد انسجام، هماهنگی و تقسیم‌کار، از فعالیت موازی تشکلهای جلوگیری کنند. همه تشکلهای اقتصادی موظف‌اند در اجرای احکام این ماده با اتاق‌ها همکاری کنند.

خلاصه حکم شماره هفت: جلوگیری از فعالیت موازی تشکلهای صادرات غیرنفتی؛

دستگاه‌های متولی: اتاق‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکلهای ادغام‌شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱	۵۰٪
۲	کل تشکلهای موازی شناسایی شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲	
۵۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۱,۴۳	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۵۰,۴۲	در نهایی صد اجرای حکم هفت					
۰,۹۴۸	درصد اجرای حکم هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۸۸)					

اتاق‌ها بر اساس این حکم موظف به شناسایی تشکلهای موازی و ادغام آن‌ها به منظور ساماندهی فعالیت تشکلهای اقتصادی در کشور بوده‌اند. همانطور که در توضیحات مربوط به حکم ۶ نیز ذکر شد، اتاق‌ها در زمینه‌ی شناسایی و حذف تشکلهای اقتصادی موازی به توفیقات چندانی دست نیافته‌اند که شاید یکی از مهم‌ترین عوامل آن نبود اختیارات کافی و تفاسیر مختلفی است که توسط نهادهای مختلف درباره مفاد این ماده قانون ارائه می‌شود. همچنین تعداد تشکلهای موازی برای حذف یا ادغام در طول سال نیز نامشخص است. در همین راستا، تدوین آیین‌نامه‌ای برای اجرای ماده ۵ در دستور کار قرار گرفته که در صورت تصویب می‌تواند راهگشای اجرای این بند از احکام قانون باشد. بنابراین مقدار عملکردی این شاخص با توجه به درصد حاصل از نتایج نظرسنجی با نظر خبرگان تلفیق و جایگزین شده است.

مستندات:

گزارش عملکرد اتاق بازرگانی ایران در سال ۱۳۹۹.

حکم شماره هشت

تبصره ۲ ماده ۵- مؤسسان و مدیران تشکلهای اقتصادی نباید مانع عضویت داوطلبان جدید واجد شرایط و استفاده آنها از منافع حضور در این تشکلهای شوند. نظرات اصناف یا تشکلهای جدید اقتصادی سراسری با حضور رئیس شورای اصناف کشور و یا رؤسای این تشکلهای در شورای گفتگو بررسی می‌شود.

خلاصه حکم شماره هشت : بررسی نظرات اصناف یا تشکلهای جدید اقتصادی سراسری؛

دستگاه متولی: شورای گفتگو.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	شکایت واصله به اتاق مبنی بر ممانعت از عضویت در تشکلهای	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۰	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۲,۲۹	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۲,۶۸	درصد نهایی اجرای حکم هشت					
۱,۱۹۰	درصد اجرای حکم هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۴۴)					

در مورد بخش اول حکم با عنایت به اینکه در طول سال ۱۳۹۹ گزارشی مبنی بر ممانعت تشکلهای اقتصادی از ورود اعضای جدید به آن تشکلهای از سوی فعالان اقتصادی به اتاق ایران و دبیرخانه شورای گفتگو واصل نشده است عملکرد این شاخص ۱۰۰ درصد تلقی شده است. در مورد بخش دوم حکم که به بررسی نظرات اصناف و تشکلهای جدید در شورای گفتگو اشاره دارد، نظر آن شورا آن گونه است که با توجه به موضوعات برنامه‌ریزی شده برای طرح در دستور کار شورا در طول سال، به این موضوع به اندازه کافی توجه شده است ولیکن بر اساس نظرات خبرگان، میزان رضایت از عملکرد شورای گفتگو در مورد مفاد این حکم معادل ۴۳,۴ درصد ارزیابی شده است که در محاسبه نهایی درصد اجرای حکم مدنظر قرار گرفته است. بنابراین به نظر می‌رسد باید شورای گفتگو در خصوص نحوه و مدت زمان تخصیص داده شده برای طرح نظرهای اصناف و تشکلهای جدید در جلسات شورا تجدیدنظر نماید.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت جلسات سال ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره نه

ماده ۶- مرکز آمار ایران موظف است برنامه ملی آماری کشور موضوع ماده (۵۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران را طوری تهیه کند که بر اساس آن اطلاعات آماری موردنیاز برای فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در ایران در پایگاه اطلاعات آماری کشور به شکل مستمر و روزآمد ارائه گردد.

اقلام و اطلاعات آماری موردنیاز سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی که باید به شکل مستمر در این پایگاه منتشر شود، توسط شورای گفتگو تعیین می‌شود.

خلاصه حکم شماره نه: ارائه مستمر آمارهای موردنیاز فعالان اقتصادی؛

دستگاه متولی: مرکز آمار ایران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	اقلام آماری و شاخص‌های تولیدشده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵۵۹	۸۸,۴۴
۲	کل اقلام و شاخص‌های موردنیاز اعلام‌شده به مرکز آمار ایران	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۶۳۲	۸۸,۴۴
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۱,۲۲						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۷۴,۲۷						
درصد اجرای حکم نه						
۱,۸۱۲						
درصد اجرای حکم نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۴۴)						

بر اساس مصوبه شورای گفتگو در سال ۱۳۹۵، اقلام و شاخص‌های موردنیاز فعالان اقتصادی موضوع این ماده تعیین و پس از تصویب به مرکز آمار ایران ابلاغ گردید. در گزارش آن مرکز، میزان عملکرد تولید اقلام و شاخص‌های موردنظر معادل ۸۸,۴۴ درصد به‌دست‌آمده است. با این حال از نظر مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ اتاق ایران به عنوان دبیرخانه کمیته آمارهای بخش خصوصی کشور، کماکان بخش عمده‌ای از اطلاعات موردنیاز از جمله فهرست چارچوبی کارگاه‌های کشور، اطلاعات حساب‌های ملی بخش خصوصی و تعاونی، اطلاعات تفصیلی از تجارت خارجی کشور، اطلاعات اقتصادی تمامی کارگاه‌های بازرگانی و خدماتی، تاکنون به‌صورت مستمر و به‌هنگام توسط مرکز آمار ایران یا سایر دستگاه‌های اجرایی تولید و منتشر نشده است. نظر خبرگان اقتصادی نیز تا حد زیادی مؤید این مطلب بوده، میزان رضایت خود از انتشار آمارهای موردنیاز را معادل ۴۱,۲۲ درصد عنوان نموده‌اند. لذا با احتساب ضرایب مربوط، اجرای این حکم با ۷۴,۲ درصد موفقیت همراه بوده است.

مستندات:

نامه شماره ۹۹/۲۱۳۷۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ مرکز آمار ایران و مصوبه جلسه ۵۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

حکم شماره ده

ماده ۷- به منظور ساماندهی و کاهش مراجعات نمایندگان دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی، افزایش اعتماد متقابل میان دولت و کارآفرینان و در راستای تحقق دولت الکترونیک، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور موظف است با تشکیل «کمیته ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی» ضمن دعوت از نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط و اتاق‌ها، پیش‌نویس آیین‌نامه هرگونه بازدید و مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی را تدوین نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند. کلیه دستگاه‌های اجرائی موظف به همکاری با کمیته یادشده و اجرای تصمیمات و دستورالعمل‌های آن می‌باشند.

خلاصه حکم شماره ۱۰ : ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی؛

دستگاه/ سازمان متولی: سازمان اداری و استخدامی کشور؛ دستگاه‌های اجرائی

ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	امتیاز از ۱۰۰
۱	سالانه	ایجاد کارگروه ساماندهی مراجعات دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی موضوع ماده (۵) آیین‌نامه اجرائی ماده (۷) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	۱۰۰	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
درصد اجرای حکم ده				
سهیم حکم ده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۴۴)				
				۴۴,۶۲
				۴۴,۶۲
				۱,۰۸۸

آیین‌نامه اجرائی موضوع این حکم در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۳ توسط هیأت‌وزیران به تصویب رسیده و سازمان اداری و استخدامی نسبت به ایجاد کارگروه ساماندهی مراجعات دستگاه‌های اجرائی به واحدهای تولیدی موضوع ماده (۵) آیین‌نامه اجرائی ماده ۷ قانون بهبود اقدام نموده و جلسات مربوط را برگزار کرده است؛ لیکن از آنجاکه در ارتباط با موضوع ماده ۲ آیین‌نامه و ایجاد سامانه ثبت مراجعات مأموران دستگاه‌های اجرائی به واحدهای اقتصادی، اطلاعاتی از سوی وزارت صمت (موظف به ایجاد این سامانه بوده است) دریافت نشده و همچنین اتاق‌ها نیز گزارشی مبنی بر عملکرد مفاد آیین‌نامه (موضوع ماده ۷) ارائه ننموده‌اند؛ لذا موضوع ساماندهی مراجعه دستگاه‌های اجرائی به بنگاه‌ها علیرغم تهیه آیین‌نامه مزبور به صورت ناقص انجام شده است. از نظر فعالان اقتصادی نیز، میزان موفقیت اجرای این حکم حدود ۴۵ درصد برآورد شده و با توجه به موارد ذکرشده، همین مقدار نیز مبنای عملکرد اجرائی این حکم قرار گرفته است.

مستندات:

آیین‌نامه ماده ۷ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به شماره ۵۳۵۶۷/ت/۵۱۷۲۱ هـ مورخ ۹۵/۵/۶.

نامه شماره ۳۹۰۹۵۳ مورخ ۹۹/۱۱/۲۰ سازمان اداری و استخدامی کشور.

حکم شماره یازده

قسمت پایانی ماده ۷- همچنین ماده (۷۰) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران درباره صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد، پس از پایان مدت آن قانون استمرار می‌یابد.

حکم شماره یازده: صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد؛

دستگاه متولی: دستگاه‌های اجرایی مرتبط با صدور مجوزهای کسب‌وکار.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مجوزهای صادره در پنجره واحد	تعداد	سالانه	کل بازه زمانی از ۱/۴/۹۷ تا ۲۵/۱۰/۹۹	۷۳۲۷۹۷	۵۷,۰۳٪
۲	کل مجوزهای صادره در کشور	تعداد	سالانه	کل بازه زمانی از ۱/۴/۹۷ تا ۲۵/۱۰/۹۹	۱۲۸۴۷۱۳	
۳	استان‌های دارای پنجره واحد مستقر	تعداد	سالانه	کل بازه زمانی از ۱/۴/۹۷ تا ۲۵/۱۰/۹۹	۳۱	۱۰۰٪
۴	کل استان‌های برنامه‌ریزی شده برای اجرا در طول سال	تعداد	سالانه	کل بازه زمانی از ۱/۴/۹۷ تا ۲۵/۱۰/۹۹	۳۱	
۴۶,۰۲	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۶,۰۲	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۶,۰۲	درصد نهایی اجرای حکم یازده					
۲,۰۴۳	درصد اجرای حکم یازده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۴۴۴)					

در متن این حکم استقرار پنجره واحد به منظور صدور مجوزهای فعالیت‌های اقتصادی پیش‌بینی شده است. با این حال در اطلاعات دریافتی از وزارت امور اقتصادی و دارایی به موضوع درگاه ملی مجوزهای کسب‌وکار کشور اشاره شده و به این نکته که سامانه‌ای الکترونیکی و یا فیزیکی باهدف صدور مجوزها و دریافت مستندات از سوی فعالان اقتصادی برای کسب مجوز ایجاد شده و معرفی شود؛ اشاره نشده است. بر اساس اطلاعات دریافتی سامانه پنجره واحد فیزیکی ثبت شرکت‌ها از سال جاری در اتاق تهران راه‌اندازی شده و در چند استان دیگر نیز در حال استقرار است. بنابراین به نظر می‌رسد درصد تحقق شاخص موردنظر اعلامی از سوی وزارت مزبور در مورد تسری سامانه مزبور به صدور مجوز آن هم در همه استان‌های کشور قابل قبول نیست و در حال حاضر پنجره واحدی (الکترونیکی یا فیزیکی) برای صدور تمامی مجوزهای کسب و کار در کشور وجود ندارد. موضوعی که مورد تأیید خبرگان حوزه کسب‌وکار نیز بوده و با امتیاز ۴۶,۰۲ مبنای محاسبه عملکرد این شاخص نیز قرار گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۳۸۹۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیات وزیران؛ نامه شماره ۲/۱۸۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۴۱/۱۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق ایران و درگاه ملی مجوزهای کشور.

حکم شماره دوازده

ماده ۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و جهاد کشاورزی، اتاق‌ها و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، فرآیند تجارت خارجی اعم از واردات و صادرات کالا و خدمات و صدور اسناد و مدارک مربوط از قبیل گواهی مبدأ، فرم‌های تجاری، گواهی‌های بهداشت و استاندارد، اعتبار اسنادی، ثبت سفارش، پروانه گمرکی و بیمه‌نامه، بدون نیاز به مراجعه حضوری ذی‌نفع را به‌صورت الکترونیکی درآورد. منابع مالی موردنیاز برای اجرای این ماده از سرفصل‌های دولت الکترونیک در بودجه‌های سنواتی و نیز صرفه‌جویی‌های حاصل از بهبود فرآیندها و کاهش دیوان‌سالاری، تأمین می‌شود.

خلاصه حکم شماره دوازده: الکترونیکی کردن فرم‌ها و فرآیند اداری تجارت خارجی؛

دستگاه متولی: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ردیف	عنوان قلم آماری					واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	فرم‌های الکترونیکی شده در تجارت فرامرزی					تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۵	۳۳,۳۳٪
۲	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه تجارت					تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۴۵	
۳	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه گمرک					تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۶	
۴	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه بانک مرکزی					تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵	
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی										
۳۳,۳۳										
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی										
۴۹,۶۹										
درصد اجرای حکم دوازده										
۳۸,۲۳										
سهیم حکم دوازده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۶۶)										
۰,۶۳۴										

با توجه به اینکه سه سامانه اصلی در وزارت صمت، گمرک و بانک مرکزی برای تجارت فرامرزی مورد استفاده قرار می‌گیرند، با پاسخی که از سوی وزارت صمت دریافت شد، مشخص گردید که تنها تعداد فرم‌های مورد استفاده و الکترونیکی شده در سامانه تجارت قابل دستیابی بوده ولیکن اطلاعات مربوط به تعداد کل فرم‌های مورد استفاده برای تجارت فرامرزی در گمرک و بانک مرکزی و تعدادی که الکترونیکی شده‌اند، در اختیار نبوده است. بنابراین در محاسبه این شاخص تنها فرم‌های مربوط به سامانه تجارت مورد استناد قرار گرفته است. با این حال نظر خبرگان و فعالان اقتصادی بر عملکرد حدود ۵۰ درصدی این شاخص دلالت دارد. بنابراین میزان اجرای این حکم ۳۸,۵۴ درصد به‌دست آمده است که به نظر می‌رسد مقدمات اجرایی کار فراهم بوده و ایجاد هماهنگی کامل بین سه دستگاه یادشده می‌تواند تا حد زیادی موفقیت در دستیابی به این هدف را تأمین نماید.

مستندات:

نامه شماره ۶۰/۲۸۴۷۵۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۵ وزارت صمت.

حکم شماره سیزده

ماده ۹- وزارت امور خارجه موظف است ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به‌ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد. وزارت امور خارجه موظف است ظرف شش ماه با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و اتاق‌ها، آیین‌نامه اجرایی این ماده را تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

حکم شماره سیزده: قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی؛

دستگاه متولی: وزارت امور خارجه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب در زمینه‌ی معرفی فرصت‌ها	تعداد	سالانه	-	-	-
۲	ویزاهای تجاری صادره	تعداد	سالانه	-	-	
۳	کل درخواست‌های صدور ویزا	تعداد	سالانه	-	-	
۴	مجوز اقامت تجاری صادره	تعداد	سالانه	-	-	
۵	کل درخواست‌های مجوز اقامت	تعداد	سالانه	-	-	
۶	سفارتخانه‌های دارای رایزن بازرگانی	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲	۲
۷	کل سفارت‌خانه‌های خارج از کشور	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۰۰	
	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					۲۰
	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					۳۷,۴
	درصد نهایی اجرای حکم سیزده					۲۴,۸۹
	سهم حکم سیزده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۴۴)					۰,۶۰۷

با توجه به اینکه وزارت امور خارجه که متولی اجرای این حکم در نظر گرفته شده نسبت به ارائه آمار و ارقام مربوط به شاخص‌های این حکم و پاسخ به نامه ارسالی اتاق ایران اقدام ننمود، لذا محاسبه این شاخص با استفاده از نظرسنجی از فعالان اقتصادی صورت گرفته است. همچنین در مورد تعداد سفارتخانه‌های دارای رایزن بازرگانی نیز اطلاعات دریافتی از درگاه سازمان توسعه تجارت مورد استناد قرار گرفته است. با عنایت به اینکه حدود ۱۰۰ سفارتخانه فعال در کشور وجود دارد، مبنای عملکرد انتساب تعداد ۱۰ رایزن بازرگانی برای هر سال در نظر گرفته شد؛ با این حساب عملکرد شاخص مزبور در یک سال معادل ۲۰ درصد منظور گردید.

مستندات:

درگاه اینترنتی سازمان توسعه تجارت به آدرس tpo.ir.

حکم شماره چهارده

ماده ۱۰- وزارت امور خارجه موظف است با انجام اقداماتی از قبیل لغو روادید تجاری با کشورهای طرف تجاری، تنظیم توافقات صدور روادید تجاری بلندمدت و پرتدد و نظایر آن، ترتیبی اتخاذ نماید تا اخذ روادید تجاری برای صادرکنندگان کالاها و خدمات فنی مهندسی از ایران و نیز تردد و اقامت داوطلبان سرمایه‌گذاری خارجی و مرتبطان آنها در کشور، به سهل‌ترین و سریع‌ترین شکل ممکن محقق شود.

حکم شماره چهارده: تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری ایران؛

دستگاه متولی: وزارت امور خارجه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	ویزاهای تجاری صادره	تعداد	سالانه	-	-	-
۲	کل درخواست‌های صدور ویزا	تعداد	سالانه	-	-	
۳	مجوز اقامت تجاری صادره	تعداد	سالانه	-	-	
۴	کل درخواست‌های مجوز اقامت	تعداد	سالانه	-	-	
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۱,۰۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۱,۰۴	درصد نهایی اجرای حکم چهارده					
۰,۶۵۴	درصد اجرای حکم چهارده قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۱۱)					

با توجه به اینکه وزارت امور خارجه که متولی اجرای این حکم در نظر گرفته‌شده نسبت به ارائه آمار و ارقام مربوط به شاخص‌های این حکم و پاسخ به نامه ارسالی اتاق ایران اقدام ننمود؛ لذا محاسبه این شاخص با استفاده از نظرسنجی از فعالان اقتصادی صورت گرفته است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره پانزده

ماده ۱۱- به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چهارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادهای و راهکارهای اجرائی مناسب به مراجع ذی‌ربط، شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس شورا)

۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت

۳- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (یا معاون)

۴- وزیر جهاد کشاورزی (یا معاون)

۵- وزیر نفت (یا معاون)

۶- وزیر نیرو (یا معاون)

۷- وزیر کشور (یا معاون)

۸- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۹- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور (یا معاون)

۱۰- دو نفر از معاونان قوه قضائیه به انتخاب رئیس قوه

۱۱- رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

۱۲- رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی

۱۳- رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی

۱۴- رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی

۱۵- سایر رؤسای کمیسیون‌های تخصصی ویژه مجلس شورای اسلامی (حسب مورد)

۱۶- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (دبیر شورا)

۱۷- رئیس اتاق اصناف

۱۸- رئیس شورای عالی استان‌ها

۱۹- رئیس اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران

۲۰- شهرداری یکی از کلان‌شهرها به انتخاب شهرداران کلان‌شهرها

۲۱- هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف.

خلاصه حکم شماره پانزده (صدر ماده ۱۱): تشکیل شورای گفتگو؛

دستگاه یا نهاد متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	جلسات برگزار شده	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۹	٪۷۵
۲	مصوبات شورای گفتگو	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۲۴	٪۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						۸۷٫۵
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						۵۷٫۵۳
درصد نهایی اجرای حکم پانزده						۷۸٫۵۰
درصد اجرای حکم پانزده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۱۱۱)						۰٫۸۷۱

با عنایت به اینکه بر اساس قانون، در هر ماه حداقل یک جلسه شورای گفتگو باید تشکیل شود، میزان موفقیت شورا در تشکیل جلسات معادل ۷۵ درصد و اثربخشی تشکیل و اتخاذ تصمیم‌های آن که به میزان ۲۴ مصوبه در طول یک سال منتهی به شهریور ۱۳۹۹ بوده است؛ همچنین از نظر تعداد مصوبات از آنجاکه حداقل یک مصوبه، معیار در نظر گرفته شده، از منظر این شاخص، عملکرد شورا ۱۰۰ درصد لحاظ شده است. با این حال اینکه شورا تاچه حد توانسته با ایجاد تبادل نظر بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی، نسبت به تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر برای اقدامات لازم در چهارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادهای و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، موفق باشد، نیاز به تعریف شاخص‌های بیشتر و بررسی عمیق‌تری دارد. از سوی دیگر، انتظارات فعالان اقتصادی از تشکیل شورای گفتگو و مصوبات آن برای رفع مشکلات فراروی آنان به طور کامل برآورده نشده و بر اساس قضاوت فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار، عملکرد این شورا نزدیک به ۶۰ درصد با موفقیت همراه بوده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره شانزده

بند الف ماده ۱۱ - پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات اعم از آیین‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل، شیوه‌نامه یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب‌وکار در ایران به مسئولان مربوطه بر اساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه این شورا.

خلاصه حکم شماره شانزده: ارائه خواسته‌ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مصوبات شورا مبتنی بر پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۲۴	٪۱۰۰
۲	کل مصوبات شورا	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۲۴	
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۱۰۰						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۶۱,۴۰						
درصد نهایی اجرای حکم شانزده						
۸۸,۱۲						
درصد اجرای حکم شانزده قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۷۲)						
۱,۵۵۹						

بر اساس گزارش شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، موضوع پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات در تمامی مصوبات شورا مورد توجه قرار گرفته و از این منظر عملکرد آن ۱۰۰ درصد منظور شده ولی توجه به این نکته ضرورت دارد که چه میزان از پیشنهادهای مصوب‌شده در شورا در دوره یکساله مورد اشاره، منجر به اصلاح، حذف یا وضع مقررات به صورت واقعی شده است که مسلماً تعداد آن به ۲۴ مورد نمی‌رسد. از سوی دیگر، به نظر فعالان اقتصادی میزان اهتمام شورا به حل مشکلات مربوط به قوانین و مقررات ۶۶,۴۰ درصد اعلام‌شده لذا اثربخشی فعالیت‌های شورا در این حکم معادل ۸۸,۱۲ درصد به‌دست آمده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/۲۷/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات شورای گفتگو در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹.

حکم شماره هفده

بند ب ماده ۱۱ - استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری با حضور رئیس شورای اصناف کشور و یا حسب مورد رؤسای این تشکلهای در جلسات شورا

خلاصه حکم شماره هفده: استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد جلسات شورای گفتگو با حضور نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۹	۱۰۰٪
۲	کل جلسات شورا	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۹	
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۶۳,۹۸	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۹,۱۹	درصد نهایی اجرای حکم هفده					
۱,۵۷۸	درصد اجرای حکم هفده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۷۷)					

با توجه به اینکه امکان تفکیک جلسات کارشناسی برای بررسی نظرات نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی در گزارش دبیرخانه شورا میسر نبود؛ این دو مقدار در قالب یک شاخص محاسبه و با استناد به نظرات فعالان اقتصادی مبنای محاسبه نهایی قرار گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورتجلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره هجده

بند پ ماده ۱۱ - ارائه خواسته‌ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی و بحث و بررسی و اقناع و تفاهم درباره خواسته‌های مذکور

خلاصه حکم شماره هجده: ارائه خواسته‌ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد جلسات شورای گفتگو با دستور جلسات اقتصادی و ارائه خواسته‌ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۹	٪۱۰۰
۲	کل جلسات شورا	تعداد	سالانه	(شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹)	۹	
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم هجده					
۱,۳۳	درصد اجرای حکم هجده قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۳)					

با توجه به اینکه امکان تفکیک جلسات کارشناسی برای بررسی خواسته‌ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی در گزارش دبیرخانه شورا میسر نبود؛ این دو مقدار در قالب یک شاخص مورد محاسبه قرار گرفته است. البته برای بررسی این حکم به طور مشخص، سوالی در پرسشنامه نظرسنجی از خبرگان قرار داده نشده بود زیرا اینکه شورا تاچه حد توانسته در زمینه ایجاد تفاهم و اقناع در مورد خواسته‌های بین دوطرف موفق عمل کند را نمی توان فقط از فعالان اقتصادی پرسید و باید در این خصوص از مسئولان دستگاه‌های اجرایی نیز کسب نظر نمود.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ شورای گفتگو.

حکم شماره نوزده

بندت ماده ۱۱ - ارائه پیشنهاد برای ارتقاء فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور

خلاصه حکم شماره نوزده: ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد جلسات شورای گفتگو با دستور جلسه مرتبط با موضوع ارتقای فرهنگ اقتصادی و...	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	٪۱۰۰
۲	نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب تولید شده در زمینه ارتقای فرهنگ اقتصادی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۹	٪۱۰۰
۳	برگزاری همایش، سمینار، میز گرد و... در زمینه ارتقای فرهنگ اقتصادی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۳	٪۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۰٫۸۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۵٫۲۶	درصد اجرای حکم نوزده					
۰٫۹۸۹	سهم حکم نوزده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۱۱۶)					

بنا به اظهار دبیرخانه شورای گفتگو تعداد جلسات مطلوب برای طرح موضوع ارتقای فرهنگ اقتصادی در هر سال یک نوبت است و با این شرایط، در طول زمان گزارش‌دهی هم یک جلسه شورا با این موضوع برگزار شده که عملکرد ۱۰۰ درصدی را به همراه داشت است. همچنین دبیرخانه این شورا در طول سال، نسبت به تهیه و انتشار نشریات ترویجی، آموزشی و برگزاری جلسات مختلف باهدف ارتقای فرهنگ اقتصادی اقدام نموده است که در جدول فوق انعکاس یافته است. بااین‌حال از نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار، این میزان از فعالیت تا حدود ۵۱ درصد توانسته است تا به موفقیت دست یابد و نیازمند تلاش بیشتر و صرف وقت بیشتر در جلسات شورا برای اختصاص به این موضوع بااهمیت است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/۲۷/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو. نشریات منتشر شده و مستندات برگزاری جلسات آموزشی، ترویجی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی کشور.

حکم شماره بیست

بند ث ماده ۱۱ - بررسی گزارش‌های کمیته موضوع ماده (۷۶) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آن‌ها

خلاصه حکم شماره بیست: بررسی گزارش‌های کمیته موضوع کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه سابق و کمیته حمایت از کسب‌وکار جدید) و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آن‌ها؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	گزارش عملکرد کمیته ماده ۱۲ در جلسات شورا	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	٪۱۰۰
۲	طرح دستور جلسه در راستای پیگیری تصمیمات کمیته ماده ۱۲ و اتخاذ تصمیم برای آن‌ها	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	٪۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست					
۲,۲۲	درصد اجرای حکم بیست از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۲)					

از آنجاکه گزارش عملکرد کمیته حمایت از کسب‌وکار (ماده ۱۲) در یکی از جلسات شورا در سال گذشته مطرح شده و از سوی دیگر، کلیه مصوبات این کمیته نیز در جلسات شورا مطرح شده؛ لذا عملکرد شورا در این خصوص ۱۰۰ درصد محاسبه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست‌ویک

بند ج ماده ۱۱ - پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات به‌منظور اجرای کامل و مؤثر ماده (۸) قانون اصل (۴۴)

خلاصه حکم شماره بیست‌ویک: پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	دستور جلسات مطروحه در شورا با موضوع پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۹,۷۸	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۴,۹۳	درصد نهایی اجرای حکم بیست‌ویک					
۱,۵۹۶	درصد اجرای حکم بیست‌ویک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۸۸)					

از منظر شورای گفتگو، موضوع شناسایی امتیازات موجود در قوانین و مقررات برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی مورد پیگیری قرار گرفته و در یکی از جلسات شورا مطرح شده است؛ لیکن اهمیت تعیین امتیازات و تبعیض‌های موجود در قوانین که در این بند مورد اشاره قرار گرفته و اتاق‌ها موظف به شناسایی آن‌ها بوده‌اند به‌گونه‌ای است که فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار، میزان موفقیت شورا در این خصوص را ۴۹,۷۸ درصد اعلام نموده‌اند. بنابراین به نظر می‌رسد دستیابی به این هدف به‌طور کامل محقق نشده و با توجه به توان اتاق‌ها در شناسایی امتیازات در قوانین و مقررات مذکور تا حدود ۸۵ درصد همراه با موفقیت بوده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/۲۷/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست‌ودو

چ - ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرائی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به‌منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به‌طرف مقابل در این قراردادها.

حکم شماره بیست‌ودو (بند چ ماده ۱۱): ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به‌منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به‌طرف مقابل در این قراردادها؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد دستور جلسات مطروحه در شورا با موضوع ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی ...	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست‌ودو					
۱,۲۲	درصد اجرای حکم بیست‌ودو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۲۲)					

به نظر می‌رسد با توجه به برنامه‌ریزی انجام شده برای طرح این‌گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع که برای یک‌بار در طول سال انجام شده از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به‌طور صد درصد محقق شده است. آنچه که مسلم است این است که مقدمات اجرای این وظیفه شورا، اقدام دستگاه‌های اجرایی در راستای اجرای ماده ۲۳ همین قانون برای ارسال یک نسخه از فرم‌های مورد استفاده به اتاق‌ها بوده است که محقق نشده است. همچنین در بررسی‌هایی که در زمان اجرای این پایش صورت پذیرفت نیز آشکار گردید که انتظارات فعالان اقتصادی برای انجام این حکم تأمین نشده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/۲۷/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست‌وسه

بند ح ماده ۱۱- زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به‌منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی.

خلاصه حکم شماره بیست‌وسه: زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به‌منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	دستور جلسات شورا در ارتباط با موضوع تسهیل شرایط پرداخت مالیات توسط فعالان اقتصادی و گسترش پایه‌های مالیاتی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	٪۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۱,۶۹	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۵,۵۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست‌وسه					
۱,۴۱۹	درصد اجرای حکم بیست‌وسه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۶۶)					

به نظر می‌رسد با توجه به برنامه‌ریزی انجام شده برای طرح این‌گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع که برای یک‌بار در طول سال انجام شده از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به‌طور صد درصد محقق شده است. خاطرنشان می‌سازد در این جلسه، شرایط تسهیل ورود شرکتهای بخش خصوصی به بازار سرمایه از طریق تسهیل شرایط پرداخت مالیات مورد بررسی قرار گرفته است. با این حال از نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار، این میزان فعالیت کافی نبوده (ثبت امتیاز ۵۱,۶۹) و اقدامات بیشتری از سوی شورا برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به‌منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی مورد نیاز است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست و چهار

بند خ ماده ۱۱- تعیین و انتشار اطلاعات آماری موردنیاز برای فعالان اقتصادی با قید روزآمدسازی مستمر در پایگاه اطلاعات آماری کشور موضوع ماده (۶) این قانون.

حکم شماره بیست و چهار: تعیین و انتشار اطلاعات آماری موردنیاز برای فعالان اقتصادی؛
دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	عناوین شاخص‌ها و اقلام آماری به‌روزرسانی و مصوب شده توسط شورا	تعداد	دو سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	٪۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۱,۲۲	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۲,۳۶	درصد نهایی اجرای حکم بیست و چهار					
۱,۴۳	درصد اجرای حکم بیست و چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۵۵)					

فهرست اقلام و شاخص‌های موضوع ماده ۶ قانون بهبود که در قالب بند خ ماده ۱۱ نیز مورد استناد قرار شده در سال ۱۳۹۵ توسط شورای گفتگو تصویب و به مرکز آمار ایران ابلاغ شده است و مقرر گردیده بود که هر دو سال یک‌بار نسبت به بازنگری و به‌روزرسانی اقلام اقدام شود. این مهم در دستور کار اتاق ایران برای نیمه دوم سال ۱۳۹۹ پیش‌بینی شده بود که با توجه به شرایط خاص حاکم بر این سال، در سال ۱۴۰۰ عملیاتی خواهد شد. لذا اصل موضوع تعیین اقلام و شاخص‌های آماری از نظر شورا انجام پذیرفته ولی به‌روزرسانی این اقلام متناسب با نیازهای روز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور انجام نشده است. همچنین از آنجاکه میزان رضایت فعالان اقتصادی از تولید آمار و اطلاعات در کشور موضوع حکم شماره ۹ معادل ۴۱,۲۲ اعلام شده است و ارتباط مستقیمی بین فرآیند تعیین و اعلام نیازهای آماری و تولید آمار موردنیاز فعالان اقتصادی وجود دارد، بنابراین با احتساب مقدار امتیاز نظرسنجی، درصد نهایی اجرای حکم بیست و چهار معادل ۸۲,۳۶ محاسبه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست و پنج

بند د ماده ۱۱- تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی موضوع مواد (۲۲) و (۲۷) این قانون.

خلاصه حکم شماره بیست و پنج: تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی؛
دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد دستور جلسات مطروحه در شورا با موضوع تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و پنج					
۱,۱۱۱	درصد اجرای حکم بیست و پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۱۱)					

به نظر می رسد با توجه به برنامه ریزی انجام شده برای طرح این گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع برای یکبار در طول سال که در جلسات شورا برگزار شده از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به طور صد درصد محقق شده است. هرچند که در مورد تعیین میزان رضایت فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار در خصوص شناسایی منافع و امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی، پرسش مستقیمی در نظرسنجی وجود نداشته است با این حال انتظارات فعالان اقتصادی در خصوص انجام وظایف شورا در موارد مشابه تا حدود ۶۰ درصد برآورده شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت جلسات شورای گفتگو.

حکم شماره بیست‌وشش

تبصره ۴ ماده ۱۱- مصوبات شورا حداکثر ظرف مدت سی روز در دستور کار هیات دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیات دولت مطرح و نسبت به آن تصمیم‌گیری شود.

خلاصه حکم شماره بیست‌وشش: قرار گرفتن مصوبات شورای گفتگو در دستور کار هیات‌وزیران ظرف مدت ۳۰ روز؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و هیات دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مصوبات شورا که در دستور کار هیأت وزیران قرار گرفته	تعداد	سالانه	(شش‌ماهه دوم سال ۹۸ + شش‌ماهه اول سال ۹۹)	۱	۱۰۰
۲	کل مصوبات ارسالی از سوی دبیرخانه شورا به دبیرخانه هیأت دولت	تعداد	سالانه	(شش‌ماهه دوم سال ۹۸ + شش‌ماهه اول سال ۹۹)	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست‌وشش					
۲,۱۱۱	درصد اجرای حکم بیست‌وشش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۲۱۱)					

در پی تصویب شورای گفتگو در خصوص شهرک صنعتی اشتهاارد و ...، این موضوع در دستور کار هیات‌وزیران قرار گرفت و دولت مقرر نمود تا شهرک صنعتی اشتهاارد از محدوده ۱۲۰ کیلومتری تهران خارج شود و مشمول معافیت پرداخت مالیات موضوع ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم برای حمایت از سرمایه‌گذاری و اشتغال‌زایی قرار گیرد. پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه مشاغل سخت و زیان‌آور (مصوب شورای گفتگو) نیز جهت طرح در هیات‌وزیران به رئیس شورای گفتگو (وزیر اقتصاد) ارسال شده است. از آنجاکه زمان ارسال و زمان طرح موضوع در جلسات هیات‌وزیران در گزارش شورای گفتگو مشخص نشده است؛ لذا به نظر نمی‌رسد که مدت زمان قانونی مطرح‌شده در این حکم (۳۰ روز) رعایت شده باشد. با این حال، از نظر دبیرخانه شورا طرح و تصویب تنها موضوعی که در طول سال موردنظر برای گزارش، نیاز به طرح و تصویب در هیات دولت داشته، کفایت داشته و اجرای حکم ۲۶ بر اساس شاخص‌های تعریف‌شده در جدول فوق به‌طور صد درصد محقق شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات شورای گفتگو در سال ۱۳۹۹.

حکم شماره بیست و هفت

ماده ۱۲- تشکلهای اقتصادی سراسری می‌توانند درخواست‌های خود را برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرائی محل کسب و کار، به همراه استدلال فنی و حقوقی مربوطه به دبیرخانه شورای گفت‌وگو ارسال و درخواست خود را پیگیری کنند. در صورت مخالفت شورای گفت‌وگو با درخواست ارسال شده، دبیرخانه شورا موظف است دلایل مخالفت با درخواست مربوطه را به‌طور کتبی به تشکل ذی‌ربط اطلاع دهد.

خلاصه حکم شماره بیست و هفت: ارائه کتبی دلایل مخالفت شورای گفت‌وگو با درخواست‌های رد شده تشکلهای اقتصادی توسط دبیرخانه؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	درخواست‌های رد شده تشکلهای اقتصادی در صحن شورا که توسط دبیرخانه کتبا ارائه دلیل شده است	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	-	۱۰۰
۲	کل درخواست‌های رد شده در صحن شورا	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال ۹۹	-	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و هفت					
۱	درصد اجرای حکم بیست و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱)					

طبق گزارش ارسالی از دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، کلیه درخواست‌های تشکلهای اقتصادی سراسری که برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرائی محل کسب و کار، به همراه استدلال فنی و حقوقی مربوطه به دبیرخانه شورای گفت‌وگو ارسال شده، در جلسات شورا مطرح شده و هیچ درخواستی در صحن شورا رد نشده که نیاز به اطلاع‌رسانی و ارائه پاسخ کتبی در آن مورد آن نیاز باشد. لذا به نظر می‌رسد با توجه به اینکه برنامه‌ریزی مشخصی برای طرح این‌گونه موارد در جلسات شورا برای حداقل یک‌بار در طول سال وجود دارد؛ بنابراین از نظر دبیرخانه شورا، اجرای حکم ۲۷ بر اساس شاخص تعریف‌شده فوق به‌طور صد درصد محقق شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۶۶۲۳/۲۷/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست‌وهشت

ماده ۱۳- در هر یک از استان‌ها، استاندار موظف است با همکاری رؤسای اتاق‌ها در استان، شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی در استان را با ترکیبی متناسب با این شورا و به ریاست خود تشکیل دهد و فرآیند دریافت و بررسی درخواست تشکیل‌ها و فعالان اقتصادی و اتخاذ تصمیم در جهت بهبود محیط کسب‌وکار در استان را سازمان‌دهی کند. شوراهای گفت‌وگو در استان‌ها موظف‌اند آن دسته از گزارش‌ها و درخواست‌های رسیده که ابعاد ملی و فراگیر داشته باشد را جهت بررسی و تصمیم‌گیری به دبیرخانه شورای گفت‌وگو ارسال کنند.

خلاصه حکم شماره بیست‌وهشت: تشکیل شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی؛

دستگاه متولی: استانداران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع‌داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	جلسات برگزار شده شوراهای استانی	تعداد	سالانه (شش‌ماهه دوم سال ۹۸ + شش‌ماهه اول سال ۹۹)	۱۳۹۹	۲۷۶	۷۴,۱۹
۲	کل جلسات مورد انتظار برای برگزاری در استان‌ها	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۳۷۲	
	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
	درصد نهایی اجرای حکم بیست‌وهشت					
	درصد اجرای حکم بیست‌وهشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۱۱)					
						۰,۷۶۳

با توجه به نقش شورای گفتگوی استانی دولت و بخش خصوصی و تأثیر آن بر حل مشکلات و موانع فعالان اقتصادی در استان‌ها، برگزاری منظم (حداقل ۱۲ جلسه در سال) و پیگیری موضوعات توسط این شورا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که با بررسی آمار مربوط به جلسات تشکیل شده، عملکرد این حکم در ۳۱ استان کشور از نظر دبیرخانه شورای گفتگو معادل ۷۴,۱۹ درصد است. از سوی دیگر، فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار در استان‌ها نیز عملکرد شورای گفتگوی استانی و تأثیرگذاری آن بر بهبود فضای کسب‌وکار را معادل ۵۶,۱۷ اعلام نموده‌اند که با این حساب، درصد تحقق اجرای این حکم برابر ۶۸,۷۴ درصد محاسبه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورت‌جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفتگو.

حکم شماره بیست و نه

تبصره ماده ۱۳ - دستورالعمل تشکیل و نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفت و گو فرم های درخواست از این شورا توسط دبیرخانه شورای گفت و گو در اتاق ایران تهیه و به شوراهای استانی ارسال می شود.

خلاصه حکم شماره بیست و نه: دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای گفت و گو؛

دستگاه متولی: شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	پایش دوره ای عملکرد شوراهای استانی	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۹۸ + شش ماهه اول سال)	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و نه					
۰,۶۱۱	درصد اجرای حکم بیست و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۰۶۱)					

موضوع اجرای این حکم در سال های گذشته توسط شورای گفت و گو انجام شده و این شورا با تعیین شاخص های ارزیابی عملکرد، به طور سالانه نسبت به پایش دوره ای عملکرد شوراهای استانی اقدام و نتیجه آن را اعلام می نماید. همچنین ارزیابی های دیگری نیز در مورد عملکرد استانداران به عنوان رؤسای شوراهای گفت و گوی استانی، توسط وزارت کشور صورت می پذیرد. با توجه به موارد مطرح شده، از نظر دبیرخانه شورا انجام حکم فوق به طور صد درصد محقق شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی و صورت جلسات ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ شورای گفت و گو.

حکم شماره سی

ماده ۱۴- به منظور تعامل مستمر با فعالان اقتصادی اعم از کارفرمایی و کارگری و تلاش برای حل مشکلات آنان و ارائه پیشنهاد برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی به شورای گفت‌وگو، وزرا و رؤسای دستگاه‌های اجرایی و قضائی مرتبط با محیط کسب‌وکار و رؤسا و مدیران کل این دستگاه‌ها در مراکز استان‌ها موظف‌اند یکی از معاونان خود را به عنوان مسئول بهبود محیط کسب‌وکار تعیین و معرفی نمایند.

خلاصه حکم شماره سی: تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب‌وکار در تهران و مراکز استان‌ها به عنوان مسئول بهبود محیط کسب‌وکار؛

دستگاه متولی: وزرا و رؤسای دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب‌وکار.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معاونان منصوب شده در دستگاه‌های اجرایی استان‌ها مرتبط با بهبود محیط کسب‌وکار	تعداد	سالانه			
۲	کل دستگاه‌های اجرایی مرتبط در استان‌ها	تعداد	سالانه			
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۶,۱۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۵۶,۱۷	درصد نهایی اجرای حکم سی					
۰,۶۸۵	درصد اجرای حکم سی از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۲۲)					

در خصوص اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص اجرای این حکم در سطح استانی، طی نامه‌ای از وزارت کشور استعلام به عمل آمد که پاسخی دریافت نشد. در زمینه‌ی دستگاه‌های اجرایی ستادی (مرتبط با محیط کسب‌وکار) نیز بر اساس اطلاعات دریافتی از شورای گفت‌وگو، اطلاعات کاملی از اجرای این حکم به دست نیامده است. البته در مورد آن دسته از دستگاه‌های اجرایی که به بر اساس قانون دارای عضو در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی هستند چه در سطح ملی و چه در سطح استانی، معرفی یکی از معاونان دستگاه‌های مربوط به عنوان مسئول بهبود محیط کسب‌وکار در دستگاه متبوع تا حدود زیادی انجام شده است. با این حال همان‌گونه که در بخش روششناسی این گزارش هم به آن اشاره شده است، در این گونه موارد بر اساس نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار عمل نموده و نتایج حاصل از نظرسنجی را برای این حکم ملاک قرار داده‌ایم.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره سی‌ویک

تبصره ماده ۱۴- تشخیص دستگاه‌های اجرائی مرتبط با محیط کسب‌وکار بر عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

خلاصه حکم شماره سی‌ویک: تشخیص دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار؛

دستگاه متولی: وزیر امور اقتصادی و دارایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	فهرست عناوین دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار	تعداد	سالانه	۱۳۹۲	۱	٪۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم سی‌ویک					
۰,۶۶۶	سهم حکم سی‌ویک از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۰۶۶)					

وزیر امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۱۳۸۹۶۵ مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۵ فهرست دستگاه‌های اجرایی را اعلام نموده‌اند که در گزارش مرکز پژوهش‌ها نیز بدان اشاره شده است. با توجه به تغییرات ماهوی ایجاد شده طی سال‌های اخیر در حوزه کسب‌وکار نیاز به به‌روزرسانی فهرست دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار و پیگیری وظایف محوله به این دستگاه‌ها بیش‌ازپیش احساس می‌شود. بنابراین اگرچه موضوع این حکم اجرا شده است ولی فهرست دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار نیاز به بازنگری و به‌روزرسانی دارد.

مستندات:

نامه شماره ۱۳۸۹۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیأت‌وزیران و نامه شماره ۲/۱۸۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۴۱/۱۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق ایران.

حکم شماره سی و دو

ماده ۱۵- کلیه دستگاه‌های اجرائی مرتبط با محیط کسب و کار همچنین سازمان‌ها و ادارات کل آن‌ها در مراکز استان‌ها موظف‌اند به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی پاسخ دهند و مطالبات و شکایات آن‌ها را بررسی نمایند.

خلاصه حکم شماره سی و دو: پاسخگویی دستگاه‌های اجرائی سراسر کشور به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی؛ دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرائی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	سؤالات و پیشنهادهای تشکل‌ها که از سوی دستگاه‌های اجرائی به آن‌ها پاسخ داده شده	تعداد	سالانه	از ۹۷/۷/۱ تا ۹۹/۱۰/۲۵	۲۸۱۹	۹۲٫۷۶٪
۲	کل سؤالات و پیشنهادهای ارسالی به دستگاه‌های اجرائی از سوی تشکل‌ها	تعداد	سالانه	از ۹۷/۷/۱ تا ۹۹/۱۰/۲۵	۳۰۳۹	
۹۲٫۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۷٫۴۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۷۹٫۱۲	درصد نهایی اجرای حکم سی و دو					
۱٫۲۲۶	درصد اجرای حکم سی و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۱۵۵)					

با توجه به اینکه وزارت امور اقتصاد و دارایی با ایجاد سامانه دادور نسبت به دریافت شکایات مردم در مورد همه دستگاه‌های اجرائی اقدام نموده و در همین راستا، امکان استخراج اطلاعات مربوط به میزان سؤالات و شکایات مردم و به‌ویژه فعالان اقتصادی از دستگاه‌های اجرائی به‌صورت الکترونیکی را فراهم نموده است؛ لذا اطلاعات جدول فوق از درگاه ملی مجوزهای کشور توسط مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار آن وزارتخانه، استخراج و اعلام شده است. باین‌حال، تمرکز اصلی این سامانه مربوط به مشکلات مردم در زمینه‌ی مجوزهای کسب و کار است و در مورد سایر سؤالات، مشکلات و شکایات مردم و به‌ویژه نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی از دستگاه‌های اجرائی، اطلاعات دقیقی از آن قابل دریافت نیست. از سوی دیگر میزان رضایت فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار نیز از پاسخگویی دستگاه‌های اجرائی به میزان ۴۷٫۴۹ درصد اعلام شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲/۱۸۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۴۱/۱۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی، درگاه ملی مجوزهای کشور و سامانه دادور.

حکم شماره سی‌وسه

ماده ۱۶- شهرداری‌ها موظف‌اند به‌منظور بالا بردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه با استفاده از زمین‌های متعلق به خود و یا وزارت راه و شهرسازی، مکان‌های مناسبی برای عرضه کالاهای تولید داخل آماده نمایند و بر مبنای قیمت تمام‌شده به‌صورت روزانه، هفتگی و ماهانه به متقاضیان عرضه کالاهای ایرانی اجازه دهند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و نمایندگان شورای عالی استان‌ها و شورای اصناف کشور تهیه می‌شود و پس از تصویب هیأت وزیران به شهرداری‌های سراسر کشور ابلاغ می‌گردد.

خلاصه حکم شماره سی‌وسه: آماده‌سازی مکان‌هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه؛

دستگاه متولی: شهرداری‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نمایشگاه‌های عرضه محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایجاد شده توسط شهرداری‌ها	تعداد	سالانه			-
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۹,۴۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۹,۴۴	درصد نهایی اجرای حکم سی‌وسه					
۰,۷۴۱	درصد اجرای حکم سی‌وسه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۸۸)					

با عنایت به اینکه وزارت کشور و دبیرخانه شهرداری کلان‌شهرها اطلاعات موردنظر برای محاسبه این شاخص را ارائه نکرده‌اند؛ بنابراین میزان اجرایی شدن این حکم بر اساس نظرات استخراج شده از نظرات خبرگان اقتصادی مورد محاسبه قرار گرفته است. لازم به ذکر است آیین‌نامه موضوع این حکم توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تهیه شده و مقرر گردیده بود که سامانه‌ای به‌منظور اجرای وظایف مندرج در این حکم ایجاد شود که در این زمینه اطلاعاتی دریافت نشده است.

مستندات:

آیین‌نامه ماده ۱۶ قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار به شماره ۱۵۴۰۱/ت/۵۳۰۹۳ مورخ ۹۴/۲/۱۲.

حکم شماره سی و چهار

ماده ۱۷- به منظور توانمندسازی، ارزیابی و ارتقاء شایستگی مدیریت بخش‌ها و بنگاه‌های اقتصادی کشور اعم از دولتی، تعاونی و خصوصی و نیز هم‌افزایی و توسعه ظرفیت‌های مشاوره مدیریت در کشور، «سازمان نظام مشاوره مدیریت» در قالب شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی و غیرانتفاعی تشکیل می‌شود.

اساسنامه این سازمان با همکاری تشکلهای اقتصادی ذی‌ربط از سوی اتاق‌ها تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون و طی مراحل از طریق دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

خلاصه حکم شماره سی و چهار: تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	گزارش آخرین وضعیت	تعداد	سالانه	-	-	-
۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۰	درصد اجرای حکم سی و چهار					
۰	سهم حکم سی و چهار از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۲۲)					

پیشنهادهای لازم در خصوص اساسنامه این سازمان در سال‌های گذشته توسط اتاق‌ها تهیه و به دولت ارسال شده است ولیکن اجرای این حکم از سوی دولت از دستور کار خارج شده است؛ لذا عملکرد این حکم صفر در نظر گرفته می‌شود.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره سی و پنج

ماده ۱۸- به منظور ارتقاء کیفیت خدمات، شفاف سازی و شکل گیری بازار کار در زیر بخش های مختلف بخش ساختمان و ایجاد سهولت و امنیت برای متقاضیان نیروی کار در این بخش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است زمینه شکل گیری تشکل های صنفی شاغلان در بخش ساختمان را فراهم کند.

این تشکل ها مسئولیت تعیین هویت، طبقه بندی مهارتی، کاریابی، معرفی کارجویان به کارفرمایان، معرفی کارگران و استادکاران به مراکز فنی و حرفه ای و پیگیری امور بیمه درمان و بازنشستگی و امور رفاهی شاغلان در بخش ساختمان را بر عهده دارند.

خلاصه حکم شماره سی و پنج: فراهم آوردن زمینه شکل گیری تشکل های صنفی بخش ساختمان؛
دستگاه متولی: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکل های ایجاد شده در بخش ساختمان	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۳	۱۰۰
۲	کل تشکل های ساختمانی مورد نیاز	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	-	
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم سی و پنج					
۰,۸۳۳	درصد اجرای حکم سی و پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۰۸۳)					

با عنایت به اینکه بر اساس گزارش های موجود نزدیک به ۴۰۰ تشکل صنفی شاغلان در بخش صنعت ساختمان کشور در سراسر کشور در حال حاضر فعال می باشند و در ماده مذکور در قانون نیز به ایجاد تعداد مطلوب برای تشکل های صنفی ساختمان اشاره ای نشده است. به نظر می رسد با تعداد ۳ فقره (وجود تعداد کافی از تشکل ها و عدم نیاز به تشکل های بیشتر) تشکل ایجاد شده در سال ۱۳۹۹ میزان اجرایی شدن این حکم معادل ۱۰۰ درصد می باشد. البته با گذشت نزدیک به ۱۰ سال از تصویب قانون بهبود، طبیعی است که این مهم در طول سال های گذشته مورد توجه قرار گرفته باشد. با این حال، به نظر می رسد موضوع ساماندهی تشکل ها، حذف و ادغام تشکل های موازی و یکپارچه سازی تشکل ها آن گونه که در ماده ۵ همین قانون به آن اشاره شده، در بخش ساختمان نیز اهمیت بیشتری در سال های اخیر یافته باشد.

مستندات:

نامه شماره ۲۱۸۴۷۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱ وزرت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اتاق ایران

حکم شماره سی‌وشش

ماده ۱۹- (بخش اول) به‌منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی‌نفعان در انجام معامله با دستگاه‌های اجرائی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود خود، پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات موضوع ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات را به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه و ارتقاء دهد. این پایگاه اطلاع‌رسانی باید اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره و غیره را اعم از این‌که از طریق برگزاری مزایده یا مناقصه یا موارد عدم الزام به تشریفات یا ترک تشریفات یا دیگر روش‌ها تشکیل و منعقد شده باشد به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی در زمانی که برای همه واجدان شرایط، فرصت برابر فراهم کند، به اطلاع عموم برساند.

خلاصه حکم شماره سی‌وشش: ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی و انتشار اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی؛ دستگاه متولی: سازمان برنامه‌بودجه و وزارت صمت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل معاملات بخش عمومی ثبت شده در سامانه جامع معاملات	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۳۴۰۱۲	۶۶٫۸۱
۲	کل معاملات دستگاه‌های اجرایی	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵۰۹۰۵	
۶۶٫۸۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۶٫۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۶۰٫۶۸	درصد نهایی اجرای حکم سی‌وشش					
۱٫۳۹۲	درصد اجرای حکم سی‌وشش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۳)					

با توجه به اینکه در سال‌های اخیر، وظیفه تهیه سامانه ثبت معاملات دولتی از سازمان برنامه‌بودجه به وزارت صمت محول شده است؛ این وزارتخانه نیز با ایجاد سامانه ستاد (سامانه تدارکات الکترونیکی دولت) نسبت به ثبت معاملات (خرید، فروش، مناقصه، مزایده ...) جاری دستگاه‌های اجرایی در این سامانه نموده است. البته آن‌گونه که از اطلاعات موجود در این سامانه قابل استخراج است برخی دستگاه‌های اجرایی مشمول هنوز اطلاعات معاملات خود را در این سامانه ثبت نکرده‌اند. از نظر فعالان اقتصادی نیز شفاف‌سازی اطلاعات در سامانه ستاد با حدود ۴۶٫۴ درصد رضایت همراه بوده است. لذا میزان تحقق این حکم بر اساس اطلاعات (داشبورد مدیریتی) سامانه و نظر خبرگان معادل ۶۰٫۶۸ درصد محاسبه شده است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://www.setadiran.ir/setad/cms/setadTransactions>

حکم شماره سی و هفت

ماده ۱۹- (بخش دوم) همچنین پس از انعقاد قرارداد، نام طرف قرارداد و مشخصات، کیفیت و کمیت مورد معامله و مدت و مبلغ قرارداد و حسب مورد تغییرات بعدی حجم و مبلغ اصل قرارداد یا الحاقیه‌های آن را اعلان نماید. کلیه دستگاه‌های اجرائی موظف به همکاری با این پایگاه اطلاع‌رسانی و ارائه اطلاعات یادشده در زمان‌های تعیین شده توسط این پایگاه می‌باشند.

خلاصه حکم شماره سی و هفت: ارائه اطلاعات یادشده در صدر ماده به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی؛ دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرائی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل آگهی‌های منتشر شده در مورد معاملات در سامانه	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۳۴۰۱۲	۶۶٫۸۱٪
۲	کل معاملات انجام گرفته در بخش عمومی	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵۰۹۰۵	
۶۶٫۸۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۶۶٫۸۱	درصد نهایی اجرای حکم سی و هفت					
۰٫۷۴۲	درصد اجرای حکم سی و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰٫۰۱۱۱)					

همان‌گونه که در مورد حکم شماره ۳۶ نیز بیان شد با ایجاد سامانه ستاد و الکترونیکی شدن اطلاع‌رسانی در مورد معاملات دولتی، موضوع درج آگهی‌های مربوط نیز هم‌زمان مورد توجه قرار گرفته است؛ لذا با توجه به الزامات ثبت اطلاعات در سامانه مزبور، محاسبه این شاخص نیز مشابه شاخص حکم قبلی انجام پذیرفته است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://www.setadiran.ir/setad/cms/setadTransactions#top>

حکم شماره سی و هشت

تبصره ۲ ماده ۱۹- کلیه معاملات بخش عمومی موضوع این ماده بدون رعایت حکم این ماده، مصداق اخلاف در رقابت موضوع ماده (۴۵) قانون اصل (۴۴) است و شورای رقابت موظف است خود و یا با شکایت ذی‌نفعان، به موارد عدم رعایت حکم این ماده رسیدگی و بر اساس ماده (۶۱) قانون اصل (۴۴) درباره آن‌ها تصمیم بگیرد.

حکم شماره سی و هشت (تبصره ۲ ماده ۱۹): رسیدگی و تصمیم‌گیری در صورت عدم انتشار اطلاعات معاملات بخش عمومی در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی؛

دستگاه متولی: شورای رقابت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل معاملات اطلاع‌رسانی نشده در سامانه رسیدگی شده	تعداد	سالانه			
۲	کل معاملات اطلاع‌رسانی نشده در سامانه	تعداد	سالانه			
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
-						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۴۶,۴						
درصد نهایی اجرای حکم سی‌وهشت						
۴۶,۴						
درصد اجرای حکم سی‌وهشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱)						
۰,۴۶۴						

بر اساس این ماده قانونی، شورای رقابت وظیفه بررسی شکایت‌های ذینفعان به موارد عدم رعایت این حکم را بر عهده دارد. از آنجاکه بر اساس اطلاعات موجود که در احکام شماره ۳۶ و ۳۷ هم مورد توجه قرار گرفته، کماکان بخشی از دستگاه‌های اجرایی اطلاعات مربوط به معاملات خود را در سامانه ستاد وارد و ثبت نکرده‌اند؛ بنابراین موضوع اعلام شکایت از سوی ذینفعان در خصوص نحوه اجرای این حکم و ماده قانونی غیرمحمتمل نیست. بااین حال شورای رقابت طی نامه‌ای اعلام نموده که آن شورا وظیفه‌ای در مورد اجرای این حکم بر عهده ندارد. به همین دلیل، میزان عملکرد اجرای این حکم از نتایج نظرسنجی و از نظرات فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار استخراج شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۱۵۸-۹۹-۱۰-ص تاریخ ۹۹/۱۲/۲ مرکز ملی رقابت.

حکم شماره سی و نه

ماده ۲۰- دستگاه‌های اجرائی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که تحت مدیریت دستگاه‌های دولتی هستند و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته و متعلق به این دستگاه‌ها و مؤسسات در تمامی معاملات خود صرف‌نظر از نحوه و منشأ تحصیل منابع آن، مشمول قانون برگزاری مناقصات یا آیین‌نامه‌های معاملاتی قانونی و اختصاصی خود می‌باشند.

خلاصه حکم شماره سی و نه: شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته؛

دستگاه متولی: دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل دستگاه‌های اجرایی موجود (دارای اطلاع) در سامانه معاملات	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۸۲۶	۶۴,۴۸
۲	کل دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون مناقصات	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۲۸۱	۶۴,۴۸
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۶۴,۴۸						
درصد نهایی اجرای حکم سی و نه						
۶۴,۴۸						
درصد اجرای حکم سی و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۸۸)						
۱,۲۱۷						

همان‌گونه که در مورد حکم شماره ۳۶ نیز بیان شد با ایجاد سامانه ستاد و الکترونیکی شده اطلاع‌رسانی در مورد معاملات دولتی، موضوع شمول قانون برگزاری مناقصات نیز هم‌زمان در این سامانه مورد توجه قرار گرفته است؛ لذا با توجه به الزامات ثبت اطلاعات برگزاری مناقصات به‌عنوان یکی از شقوق انجام معاملات دولتی در سامانه مزبور، محاسبه این شاخص نیز بر اساس داده‌های حاصل از داشبورد مدیریتی سامانه ستاد انجام پذیرفته است. البته دستگاه‌های مربوط نیز در این خصوص پاسخی ارائه نکرده‌اند.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل

ماده ۲۱- در مواردی که بر اساس مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات، ترک تشریفات مناقصه صورت می‌گیرد، بالاترین مقام دستگاه اجرایی مناقصه‌گذار موظف است مصوبه جلسه و دلایل ترک تشریفات مناقصه را ظرف سه روز کاری پس از برگزاری جلسه و نیز هویت طرف قرارداد در هر مناقصه ترک تشریفات شده را تا سه روز پس از انتخاب طرف قرارداد، به پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی ارسال کند.

خلاصه حکم شماره چهل: انتشار اطلاعات ترک تشریفات مناقصه‌های برگزار شده در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی؛ دستگاه متولی: تمامی دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معاملات ترک مناقصه اطلاع‌رسانی شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۳۳۵	۱۰۰
۲	کل معاملات ترک مناقصه انجام شده	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۲۳۳۵	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۶,۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۳,۹۲	درصد نهایی اجرای حکم چهل					
۰,۹۷۳	درصد اجرای حکم چهل از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۱۶)					

با عنایت به اینکه در این سامانه اطلاعات جامعی در مورد مناقصات برگزار شده (البته برای آن دسته از معاملاتی که در آن ثبت می‌شوند) وجود دارد؛ لذا فرآیندهای اطلاع‌رسانی به شکل الکترونیکی و مطلوبی در این سامانه صورت می‌پذیرد. با این حال از آنجاکه درصدی از معاملات دولتی در این سامانه ثبت نمی‌شود؛ بنابراین میزان تحقق کامل اطلاع‌رسانی در زمینه‌ی ترک مناقصه در تمامی دستگاه‌های اجرایی ممکن نیست. نهایتاً با احتساب نظر خبرگان میزان تحقق این حکم معادل ۸۳,۹۲ درصد محاسبه شده است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل و یک

ماده ۲۲- کلیه دستگاه‌های اجرائی مکلف‌اند در انتخاب طرف قرارداد در معاملات خود از جمله پیمانکاری‌ها و امثال آن‌ها، چنانچه اشخاص حقوقی بخش عمومی اعم از دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های تعاونی و خصوصی از لحاظ ضوابط عمومی انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر باشند، اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های تعاونی و خصوصی را در اولویت قرار دهند.

خلاصه حکم شماره چهل و یک (ماده ۲۲): اولویت دادن به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی در معاملات دستگاه‌های اجرایی؛

دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معامله واگذار شده به بخش خصوصی	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱۶۲۲۷	۲۸,۰۲
۲	معامله واگذار شده به بخش تعاونی	تعداد	سالانه			
۳	کل معاملات انجام شده در سامانه	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۵۷۹۱۲	
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و یک						
درصد اجرای حکم چهل و یک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۸۸)						
۰,۵۶۶						

از آنجاکه دستیابی به اطلاعات متقن در زمینه‌ی شرایط مندرج در این حکم از طریق داشبوردهای موجود در سامانه ستاد ممکن نیست؛ لذا با مراجعه به این سامانه، اطلاعات مربوط به بخشی از معاملات واگذار شده به دو بخش تعاونی و خصوصی ملاک عمل قرار گرفت. البته نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار نیز بر آن است که در شرایط برابر، اولویت دادن به انتخاب بخش‌های خصوصی و تعاونی در معاملات کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل و دو

ماده ۲۳- کلیه دستگاه‌های اجرائی مکلف‌اند به منظور ایجاد تراضی و عادلانه نمودن قراردادهای الحاقی در انعقاد قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی برای خرید کالا یا خدمت، از فرم‌های یکنواخت استفاده نمایند و یک نسخه از این فرم‌ها را برای هر کدام از اتاق‌ها ارسال دارند.

خلاصه حکم شماره چهل و دو: استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی؛ دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرائی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نمونه قراردادهای با فرم یکسان	تعداد	سالانه	-	-	-
۲	کل نمونه قراردادهای مورد استفاده دولت	تعداد	سالانه	-	-	-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۱,۳۵						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۴۱,۳۵						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و دو						
۰,۵۴۹						
درصد اجرای حکم چهل و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۳۳)						

هرچند اقداماتی از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری برای استعلام از کلیه دستگاه‌های کشور در زمینه بررسی قالب قراردادهای مورد استفاده آنان صورت پذیرفت ولی تا زمان تهیه این گزارش، جمع‌بندی اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص مورد نظر در این حکم از سوی آن معاونت تهیه و ارسال نشده است. البته معدود دستگاه‌های اجرایی از جمله سازمان‌های تابعه وزارت نیرو که مستقیماً با مرکز پژوهش‌های اتاق ایران ارتباط برقرار نمودند، از ثابت بودن قالب قراردادهای مورد استفاده در آن سازمان‌ها خبر دادند. در هر حال از آنجا که اطلاعات موثقی در این خصوص از دستگاه‌های اجرایی دریافت نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۲۵۱۴۸ تاریخ ۹۹/۱۱/۱ معاونت حقوقی ریاست جمهوری.

حکم شماره چهل و سه

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون فرم‌های یکنواختی برای هر یک از عقود اسلامی که منجر به اعطاء تسهیلات می‌شود، همچنین نحوه اعطاء تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانت‌نامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی متناسب با اعتبار سنجی مشتریان را تهیه کند و به تصویب شورای پول و اعتبار برساند و بر حسن اجرای آن نظارت نماید.

خلاصه حکم شماره چهل و سه (تبصره ماده ۲۳): تهیه فرم‌های یکنواخت برای عقود مالی در بانک‌ها و همچنین نحوه اعطای تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانت‌نامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی، با اعتبارسنجی مشتریان توسط بانک مرکزی و تصویب آن در شورای پول و اعتبار؛

دستگاه متولی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نمونه فرم‌های یکنواخت عقود مالی	تعداد	سالانه	۱۳۹۶		-
۲	کل فرم‌های مورد استفاده در عقود مالی	تعداد	سالانه	۱۳۹۶		-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و سه						
درصد اجرای حکم چهل و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۳۳)						
						۱,۳۳

بانک مرکزی جمهوری اسلامی نسبت به اعلام اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص مندرج در این حکم اقدامی ننمود؛ باین حال بر اساس اطلاعات و گزارش‌های قبلی، اکثر قریب به اتفاق فرم‌های مربوط به دریافت تسهیلات و انعقاد قراردادهای و عقود بانکی در سال‌های گذشته، یکسان‌سازی شده‌اند.

مستندات:

گزارش نظارتی مرکز پژوهش‌های مجلس در زمینه اجرای قانون بهبود در سال ۱۳۹۶.

حکم شماره چهل و چهار

ماده ۲۴- دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند به منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

خلاصه حکم شماره چهل و چهار: اطلاع‌رسانی تغییرات سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی مدتی قبل از اعمال تغییر؛ دستگاه متولی: دولت و دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات وضع شده دارای تغییرات که در مورد آن‌ها اطلاع‌رسانی شده	تعداد	سالانه			-
۲	کل مقررات وضع شده دارای تغییرات	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و چهار						
درصد اجرای حکم چهل و چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۳۱۱)						
						۰,۹۷۶

با عنایت به اینکه اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص این حکم از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیات دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره چهل و پنج

تبصره - هیات وزیران پس از کسب نظر مشورتی شورای گفت‌وگو، زمان موضوع این ماده را تعیین و اعلام می‌کند. مواردی که محرمانه بودن آن اقتضاء داشته باشد، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی، مستثنا است.

خلاصه حکم شماره چهل و پنج: تعیین زمان اطلاع‌رسانی قبل از تغییرات برای هریک سیاست‌ها و مقررات و رویه‌های اجرایی پس از مشورت با شورای گفت‌وگو؛

دستگاه متولی: هیات وزیران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات تعیین تکلیف شده برای اطلاع‌رسانی زمان تغییرات	تعداد	سالانه			-
۲	کل مقررات تعیین شده برای انجام تغییرات	تعداد	سالانه			
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۱,۳۹	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۱,۳۹	درصد اجرای حکم چهل و پنج					
۰,۴۱۷	سهم حکم چهل و پنج از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۳۳)					

با عنایت به اینکه اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص این حکم نیز همانند حکم قبلی از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیات دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم نیز نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره چهل و شش

ماده ۲۵- در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظف‌اند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند. هرگاه دولت به دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا خدمات مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های وارده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند. آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، نفت، نیرو ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه می‌شود و ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

خلاصه حکم شماره چهل و شش (ماده ۲۵): پیش‌بینی وجه التزام قطع برق، گاز یا خدمات مخابرات در هنگام قرارداد با واحدهای تولیدی؛

دستگاه متولی: شرکت‌های عرضه‌کننده خدمات برق، گاز و مخابرات.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	قراردادهای دارای وجه التزام برای قطع برق، ...	تعداد	سالانه			-
۲	کل قراردادهای منعقد	تعداد	سالانه			-
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۲۶,۹۳	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۲۶,۹۳	درصد نهایی اجرای حکم چهل و شش					
۰,۲۹۸	درصد اجرای حکم چهل و شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۱۱)					

با عنایت به اینکه هیچ‌یک از سه دستگاه وزارت نیرو، نفت و فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه‌ی پرداخت خسارت و در نظر گرفتن وجه التزام در قراردادهای منعقد به‌منظور جبران خسارت‌های ناشی از قطع خدمات خود اقدامی انجام نداده‌اند و عموماً این مسئله را به دلیل عدم تأمین منابع مالی موردنیاز در بودجه سالانه اعلام داشته‌اند؛ لذا عملکرد اجرای این حکم صفر در نظر گرفته می‌شود. با این حال آیین‌نامه مربوط به نحوه پرداخت خسارت تدوین شده و نظر فعالان اقتصادی در خصوص اجرای این حکم نیز حدود ۲۷ درصد به‌دست‌آمده است.

مستندات:

نامه شماره م ب ۴۲۷۹۸۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۰ وزارت نفت. آیین‌نامه ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار به شماره ۷۴۱۱/ت/۴۹۸۱۰ مورخ ۹۵/۱/۲۸.

حکم شماره چهل و هفت

تبصره ۲ ماده ۲۵- شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز موظف‌اند ضمن هماهنگی با شرکت‌های بیمه، امکان خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند.

خلاصه حکم شماره چهل و هفت: تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز برای واحدهای تولیدی توسط شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز؛

دستگاه متولی: شرکت‌های عرضه‌کننده خدمات برق و گاز

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	بیمه‌نامه خسارت صادره ناشی از قطع برق ... در قراردادها	تعداد	سالانه			
۲	کل قراردادهای منعقد شده با شرکت‌های عرضه‌کننده	تعداد	سالانه			
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
	درصد نهایی اجرای حکم چهل و هفت					
	درصد اجرای حکم چهل و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۰۵)					
	۰,۲۸۲					

با عنایت به اینکه هیچ‌یک از دو دستگاه وزارت نیرو و نفت در زمینه‌ی تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارت‌های ناشی از قطع خدمات خود اقدامی انجام نداده‌اند و عموماً این مسئله را به دلیل عدم تأمین منابع مالی موردنیاز در بودجه سالانه اعلام داشته‌اند؛ بنابراین عملکرد اجرای این حکم صفر در نظر گرفته می‌شود. با این حال آیین‌نامه مربوط به نحوه پرداخت خسارت تدوین شده و نظر فعالان اقتصادی در خصوص اجرای این حکم نیز همانند حکم قبلی حدود ۲۷ درصد در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره م ب ۴۲۷۹۸۴ مورخ ۹۹/۱۱/۲۰ وزارت نفت.

حکم شماره چهل و هشت

ماده ۲۶- اعلام تعطیلی روزهای کاری سال توسط دولت، فقط در شرایط وقوع حوادث غیرمترقبه یا بروز خطری که جان شهروندان را به خطر اندازد مجاز است و در غیر این موارد، دولت مجاز نیست روزهای کاری سال را تعطیل اعلام کند. مرجع تعیین شرایط غیرمترقبه سازمان‌های تخصصی نظیر هواشناسی و محیط‌زیست و مرجع تشخیص شرایطی که جان شهروندان را به خطر می‌اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار است.

خلاصه حکم شماره چهل و هشت: منع اعلام تعطیلی روزهای کاری؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	روزهای کاری تعطیل شده	روز	سالانه	۱۳۹۹	۰	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم چهل و هشت					
۰,۹۴۴	درصد اجرای حکم چهل و هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۰۹۴)					

بر اساس اطلاعات حاصله، دولت در این زمینه به‌صورت کامل به احکام قانون پایبند بوده است و هیچ‌یک از روزهای کاری را بدون داشتن شرایط خاص تعطیل اعلام نکرده است. البته در سال ۱۳۹۹ و با توجه به شیوع ویروس کرونا، بر اساس مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا و در شرایط اضطراری دولت نسبت به گروه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی در چهار گروه و تعطیل نمودن موردی فعالیت برخی گروه‌ها با توجه به شرایط (رنگ‌بندی کرونایی وضعیت مناطق شهری و روستایی کشور) اقدام نموده است که مغایرتی با مفاد این حکم نداشته است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره چهل و نه

ماده ۲۷- آن دسته از اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرائی، مستقیم و یا غیرمستقیم در آن‌ها سهام مدیریتی اعم از سهم‌الشرکه، دارایی و یا سهام دارند، نمی‌توانند از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی استفاده کنند. مصادیق این امتیازات و منافع به پیشنهاد هر یک از اتاق‌ها، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

خلاصه حکم شماره چهل و نه: منع استفاده اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی در آن‌ها هر نوع سهام مدیریتی دارند از امتیازات و منافع تخصیصی به بخش‌های تعاونی و خصوصی؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	امتیاز از ۱۰۰
۱	-	-	-	-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کیفی				
-				
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
۴۴,۱۷				
درصد نهایی اجرای حکم چهل و نه				
۴۴,۱۷				
درصد اجرای حکم چهل و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۳۳)				
۰,۵۸۷				

با عنایت به اینکه گزارش کیفی مربوط به نحوه اجرای این حکم از سوی دبیرخانه هیات دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است. لازم به ذکر است که مصادیق مربوط به امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی باید توسط اتاق‌ها شناسایی و به وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد می‌شد که به نظر نمی‌رسد اقدامات کافی در این خصوص توسط اتاق‌ها انجام شده باشد و تنها یکبار در طول سال، موضوع مزبور در جلسات شورای گفتگو مطرح شده است.

مستندات:

صورتهای جلسات شورای گفتگو.

حکم شماره پنجاه

تبصره ۲ ماده ۲۷- به منظور تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه‌ها به سیاست‌گذاری و نظارت، دولت موظف است ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، ترتیبات قانونی لازم را به نحوی اتخاذ نماید تا مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرائی در مدیریت شرکت‌ها و مؤسسات بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی منطبق بر سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی گردد. اجرای حکم این تبصره در مورد نهادهای تحت نظر مقام رهبری منوط به اذن ایشان است.

خلاصه حکم شماره پنجاه: اتخاذ ترتیبات قانونی برای منع مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	امتیاز از ۱۰۰
۱	-	-	-	-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کیفی				
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
درصد اجرای حکم پنجاه				
سهم حکم پنجاه از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۸۸)				
				۰,۷۴۳

با عنایت به اینکه گزارش کیفی مربوط به نحوه اجرای این حکم از سوی دبیرخانه هیات دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره پنجاهویک

ماده ۲۸- دولت با همکاری اتاق‌ها ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدامات قانونی لازم را برای تعیین «نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی» و «نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی» به عمل می‌آورد.

خلاصه حکم شماره پنجاهویک: اعمال اقدامات قانونی برای نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	پرونده‌های اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی حل و فصل شده	تعداد	سالانه	نه ماهه ۹۹ (وزارت تعاون)	۱۵۷۶۲۳	۳۹,۴۵
۲	کل پرونده‌های اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی مطرح شده	تعداد	سالانه	نه ماهه ۹۹ (وزارت تعاون)	۳۹۹۵۱۲	
۳۹,۴۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۱,۰۳	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۲,۹۲	درصد نهایی اجرای حکم پنجاهویک					
۰,۶۱۸	درصد اجرای حکم پنجاهویک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۱۴۴)					

با توجه به اینکه در این حکم هم موضوع رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و هم پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی موردنظر بوده است؛ به دلیل آنکه تنها اطلاعات مربوط به سازمان تأمین اجتماعی از سوی وزارت تعاون اعلام شده است بنابراین محاسبه مقدار این شاخص تنها بر اساس این داده‌ها شکل گرفته است. از سوی دیگر نظر خبرگان حوزه کسب‌وکار به موفقیت ۵۱ درصدی اجرای این حکم معطوف است. بنابراین رقم نهایی شاخص معادل ۴۲,۹۲ درصد در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره ۲۱۸۴۷۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

حکم شماره پنجاه و دو

ماده ۲۹- قوه قضائیه و دولت اقدامات قانونی لازم را برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری به عمل می‌آورند.

خلاصه حکم شماره پنجاه و دو: اعمال اقدامات قانونی برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری؛ دستگاه متولی: قوه قضائیه، دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	پرونده‌های رسیدگی شده بر اساس آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری	تعداد	سالانه			
۲	کل پرونده‌های بررسی شده	تعداد	سالانه			
۳	دادگاه‌های تجاری تأسیس شده در استان‌ها	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	۱	
۴	دادگاه‌های تجاری برنامه‌ریزی شده برای تأسیس در استان‌ها	تعداد	سالانه	۱۳۹۹	-	
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۷,۴۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۷,۴۱	درصد نهایی اجرای حکم پنجاه و دو					
۱,۴۲۲	درصد اجرای حکم پنجاه و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۰۳)					

با عنایت به اینکه آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری هنوز به صورت لایحه است و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده و به قانون تبدیل نشده است؛ لذا از سایر قوانین جاری و مرتبط، برای رسیدگی به دعوای تجاری موجود در کشور استفاده و استناد می‌شود. از سوی دیگر تعداد پرونده‌های بررسی شده با موضوع تجاری از سوی قوه قضائیه اعلام نشده است. همچنین بر اساس اطلاعات دریافتی، تنها یک شعبه دادگاه تجاری در دادگستری استان تهران دایر گردیده و از آنجاکه تعداد دادگاه‌های تجاری برنامه‌ریزی شده برای استقرار در استان‌های کشور در سال ۱۳۹۹ نیز نامعلوم است؛ بنابراین در مورد این شاخص به نظر خبرگان بسنده شده است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

حکم شماره پنجاه و سه

تبصره ماده ۲۹- تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری، جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، رسیدگی می‌شود.

خلاصه حکم شماره پنجاه و سه: رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری؛

دستگاه متولی: قوه قضائیه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	استان‌های دارای شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص برای رسیدگی به جرائم تجاری	تعداد	سالانه	-	-	-
۲	جرائم تجاری حل اختلاف شده در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص در استان‌ها	تعداد	سالانه	-	-	-
۳	کل جرائم تجاری رسیدگی شده در استان‌ها	تعداد	سالانه	-	-	-
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۷,۴۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۷,۴۱	درصد نهایی اجرای حکم پنجاه و سه					
۱,۴۶۴	درصد اجرای حکم پنجاه و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰,۳۱۱)					

همان‌گونه که در توضیحات حکم شماره ۵۲ نیز عنوان شد آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری هنوز به صورت لایحه است و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده و به قانون تبدیل نشده است؛ از سوی دیگر تعداد پرونده‌های بررسی شده با موضوع تجاری در شعب تخصصی و استان‌های دارای شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص برای رسیدگی به جرائم تجاری از سوی قوه قضائیه اعلام نشده است. البته در این خصوص، استعلامی از سوی قوه قضائیه به دادگستری‌های سراسر کشور ارسال شده که تا زمان تهیه گزارش، جمع‌بندی نظرات استان‌ها به مرکز پژوهش‌های اتاق ارسال نشده است. با این حال برخی دادگستری‌های استانی که به طور مستقیم با این مرکز در ارتباط بوده‌اند اذعان داشته‌اند که دعوای تجاری در شعب خاص بررسی می‌شوند. در هر صورت به دلیل عدم وجود اطلاعات لازم در مورد محاسبه امتیاز شاخص این حکم نیز به نظر خبرگان بسنده شده است.

مستندات:

ندارد. نبود مستندات به معنی عدم ارائه پاسخ یا ارائه مستندات از سوی مجری حکم است.

فصل سوم

گزارش نظرسنجی از خبرگان و فعالان اقتصادی در زمینه میزان
اجرا و تحقق برخی احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

مقدمه

پرسشنامه نظرسنجی باهدف سنجش ادراک صاحب‌نظران در زمینه‌ی میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون طراحی گردیده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل‌کننده پرسشنامه به‌منظور انجام تحلیل‌های توصیفی مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد هریک از ۳۰ گزینه (احکامی که از بین ۵۳ حکم موجود، قابلیت درج در پرسش‌های نظرسنجی را داشته‌اند) مطرح‌شده، از طریق پاسخ عددی ده‌گانه دریافت گردیده و در بخش سوم پرسشنامه، نظرهای فعالان اقتصادی در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون و پیشنهادهای اصلاحی آنان در این زمینه به‌صورت تشریحی مورد پرسش قرار گرفته است. با توجه به اینکه سه اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون به‌عنوان بخش خصوصی متولیان بعضی از احکام قانون بوده و در شیوه سنجش آن احکام، به روش نظرسنجی اشاره شده، بنابراین فرم‌های نظرسنجی (پرسشنامه و راهنمای تکمیل، پیوست گزارش است) مذکور جهت تکمیل اطلاعات توسط خبرگان حوزه کسب‌وکار به سه اتاق فوق‌الذکر ارسال گردید که نهایتاً پس از پالایش تعداد ۱۱۱ پرسشنامه با جزئیات زیر مورد قبول واقع شد.

- از تعداد ۱۱۱ خبره اقتصادی، ۷ نفر زن و ۱۰۴ نفر مرد هستند.
- تعداد ۱۶ نفر از خبرگان دارای مدرک کاردانی و کمتر، ۳۰ نفر مدرک کارشناسی، ۳۲ نفر مدرک کارشناسی ارشد و ۳۳ نفر دارای مدرک دکتری هستند.
- تعداد ۸۲ نفر از خبرگان با عنوان شخصیت حقوقی و ۲۹ نفر به‌عنوان شخص حقیقی، پرسشنامه را تکمیل کردند.
- از ۱۱۱ خبره اقتصادی، ۷۲ نفر در گروه علوم انسانی، ۱۵ نفر در گروه مهندسی و ۲۴ نفر دیگر در سایر رشته‌ها، تحصیل نموده‌اند.
- تعداد ۷۷ نفر از خبرگان در بخش خدمات، ۲۴ نفر از خبرگان در بخش صنعت و ۹ نفر از خبرگان نیز در بخش کشاورزی اشتغال به کار و یا دارای سوابق تجربی بوده‌اند.
- از ۱۱۱ پاسخگو، تعداد ۹ خبره از اتاق اصناف، ۶۹ خبره از اتاق بازرگانی و ۳۳ خبره از اتاق تعاون در این نظرسنجی شرکت کرده‌اند.

الف: نتایج بخش پرسش‌های نظرسنجی شامل ۳۰ پرسش دارای مقیاس عددی

جدول ۴- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	بخش		
			کشاورزی	خدمات	صنعت
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۶۱,۴۹	۶۸	۶۱,۸۲	۵۴,۲۹
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکلات توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار	۴۱,۴۰	۴۳,۳۳	۴۲,۶	۳۶,۶۷
۳	استعلام نظر تشکلات اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۰,۶۷	۴۰	۴۱,۹۷	۳۶,۳۶
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکلات اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۶,۱۰	۶۵	۶۵,۸۳	۶۷,۲۷
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه حذف تشکلات موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکلات	۵۱,۴۳	۳۴	۵۴,۶۶	۴۴
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکلات جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۴۲,۲۹	۳۰	۴۶,۷۶	۳۱,۸۲
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۴۱,۲۲	۳۸,۳۳	۴۳,۲۹	۳۴,۲۱
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۴۴,۶۲	۳۶	۴۷,۵	۳۷
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۴۶,۰۲	۴۰	۴۵,۶۳	۴۸,۶۴
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرآیند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به‌صورت مجازی	۴۹,۶۹	۵۰	۴۹,۰۴	۵۲,۱۱
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۶,۳۰	۲۳,۳۳	۳۹,۸۶	۲۶,۴۷
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱,۰۴	۳۸	۳۳,۴۲	۱۹,۴۴
۱۳	تأثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۷,۵۳	۳۴	۶۱,۱۴	۵۱,۳۶
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰,۴۰	۳۴	۶۴,۷۲	۵۲,۲۷
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادها نمایندگان اصناف یا تشکلات توسط شورای گفتگو	۶۳,۹۸	۳۴	۶۷,۶۴	۵۸,۵۷
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و ...	۵۰,۸۷	۳۲,۵	۵۴,۱۲	۴۳,۵
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۹,۷۸	۳۷,۵	۵۲,۷۹	۴۱,۵۸
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۵۱,۶۹	۴۰	۵۶,۲۹	۳۶,۶۵
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب‌وکار	۵۶,۱۷	۴۳,۳۳	۵۸,۸۶	۵۰
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکلات و ...	۴۷,۴۵	۳۳,۳۳	۵۰,۹۹	۳۹,۵۲
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط شهرداریها	۳۹,۴۴	۴۰	۴۱,۳	۳۱,۲۵
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۴۶,۴۰	۴۸	۴۸,۲۸	۴۰
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۵,۰۵	۳۶,۶۷	۳۶,۱۴	۳۰,۵۶
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۴۱,۳۵	۵۰	۴۰,۵۶	۴۲,۷۸
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۱,۳۹	۳۲	۳۴,۸۶	۱۹,۵۵

ردیف	سؤال (حکم)	کل	بخش		
			کشاورزی	خدمات	صنعت
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۶,۹۳	۲۶	۲۹,۳۸	۱۸,۳۳
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۴۴,۱۷	۱۵	۴۸,۱۴	۳۳,۳۳
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاههای اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۹,۵۶	۳۸	۳۸,۰۳	۴۵
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۵۱,۰۳	۵۴	۵۱,۵۷	۴۸,۶۴
۳۰	ایجاد شعب دادگاههای تجاری	۴۷,۴۱	۵۰	۵۰,۶۷	۳۵,۲۹
میانگین کل احکام		۴۴,۹۳	۳۹,۴۸	۴۸,۶	۴۰,۲۲

همان‌گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار شرکت‌کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳ گانه قانون را معادل ۴۴,۹۳ درصد اعلام نموده‌اند که در این میان فعالان اقتصادی و خبرگان در بخش خدمات با ۴۸,۶ درصد و خبرگان بخش کشاورزی با ۳۹,۴۸ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را اعلام نموده‌اند.

نمودار ۱- میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی

جدول ۵- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک خبرگان سه اتاق بازرگانی، اصناف و تعاون از ۱۰۰ امتیاز

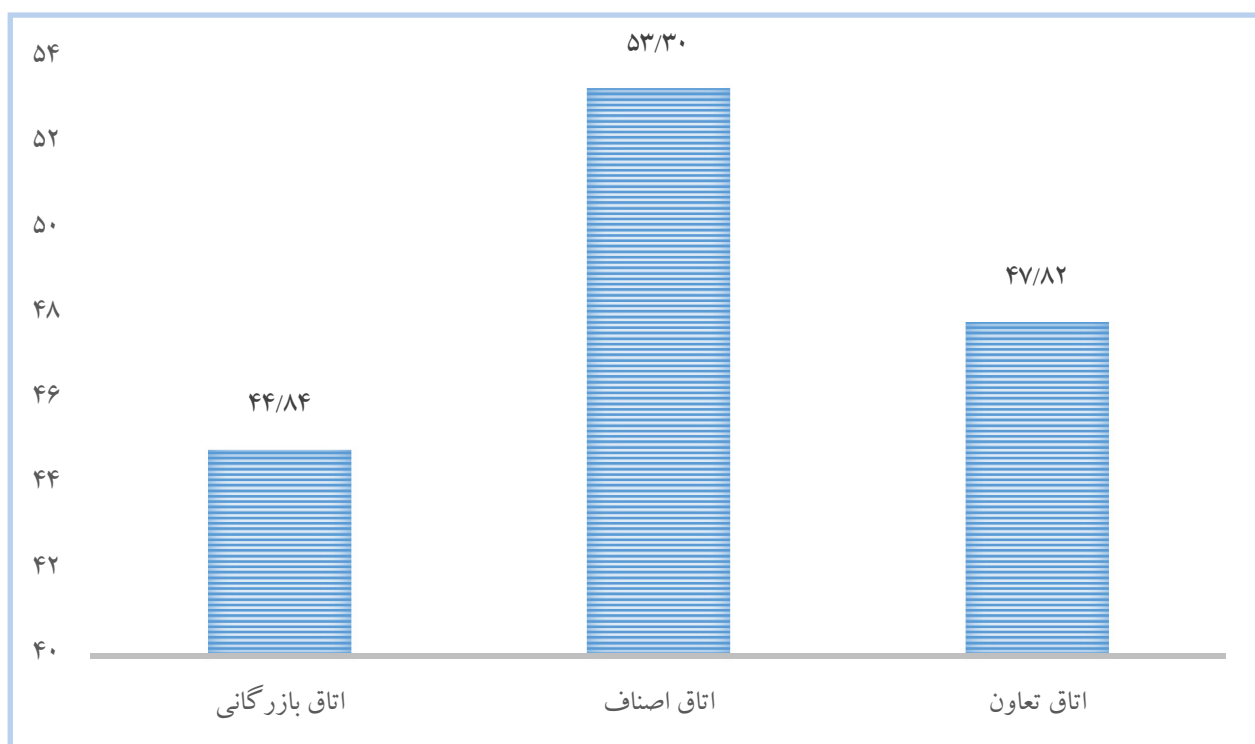
ردیف	سؤال (حکم)	کل	اتاق		
			بازرگانی	اصناف	تعاون
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۶۱،۴۹	۶۱،۶۲	۷۴	۵۸،۸۰
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکل‌ها توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار	۴۱،۴۰	۴۶،۲۷	۶۰	۲۸،۱۸
۳	استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۰،۶۷	۴۲،۲۶	۷۳،۳۳	۲۸،۷۹
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه‌ی تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۶،۱۰	۶۵،۹۳	۵۸،۷۵	۶۸،۱۸
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه‌ی حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها	۵۱،۴۳	۵۱،۰۳	۵۲،۵	۵۱،۸۸
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۴۲،۲۹	۳۹،۱۱	۴۳،۷۵	۴۷،۵
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۴۱،۲۲	۳۸،۴۷	۴۰	۴۶،۵۶
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش‌یافته است.	۴۴،۶۲	۴۰،۹۳	۵۵،۷۱	۴۸،۴۴
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۴۶،۰۲	۴۱،۹	۵۶،۲۵	۵۰،۹۴
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرآیند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به‌صورت مجازی	۴۹،۶۹	۴۵،۷۶	۶۱،۶۷	۵۴،۶۹
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۶،۳۰	۳۲،۳۲	۳۷،۵	۴۳،۱۳
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱،۰۴	۲۸،۳۱	۴۶،۶۷	۳۳،۲۳
۱۳	تأثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۷،۵۳	۵۶،۲۵	۵۳،۷۵	۶۰،۶۱
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰،۴۰	۵۸،۹۸	۶۳،۷۵	۶۲،۱۹
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو	۶۳،۹۸	۶۵	۷۲،۵	۶۰
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و ...	۵۰،۸۷	۵۲،۷۳	۴۸،۳۳	۴۸،۰۶
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه‌ی حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۹،۷۸	۵۱،۵۱	۵۷،۱۴	۴۵،۱۶
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۵۱،۶۹	۴۹،۷۹	۵۸	۵۳،۵۵
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب‌وکار	۵۶،۱۷	۵۷،۷۸	۵۸،۷۵	۵۲،۸۱
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و ...	۴۷،۴۵	۴۴،۰۴	۵۷،۵	۵۰،۹۱
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداریها	۳۹،۴۴	۳۸،۶۳	۴۲،۸۶	۴۰
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۴۶،۴۰	۴۱،۷۳	۶۳،۳۳	۵۰،۹۷

ردیف	سؤال (حکم)	کل	اتاق		
			بازرگانی	اصناف	تعاون
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۵,۰۵	۳۴,۰۷	۵۶,۶۷	۳۲,۵۸
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادهای	۴۱,۳۵	۳۷,۸۳	۵۷,۵	۴۵,۴۲
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۱,۳۹	۲۹	۳۱,۱۱	۳۵,۹۴
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۶,۹۳	۲۳,۴	۲۲,۸۶	۳۳,۵۵
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۴۴,۱۷	۳۸,۸۶	۵۵	۵۲,۰۸
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۹,۵۶	۳۷,۳۶	۳۰	۴۵,۴۸
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۵۱,۰۳	۴۹,۸۳	۴۳,۷۵	۵۵,۳۳
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۷,۴۱	۴۴,۴۰	۶۶	۴۹,۶۲
میانگین کل احکام		۴۴,۹۳	۴۴,۸۴	۵۳,۳	۴۷,۸۲

همان‌گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است درحالی که به‌طورکلی فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار شرکت‌کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳‌گانه قانون را معادل ۴۴,۹۳ درصد اعلام نموده‌اند؛ اما در این میان، فعالان اقتصادی و خبرگان در اتاق اصناف با ۵۳,۳ درصد و خبرگان در اتاق بازرگانی با ۴۴,۸۴ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را اعلام نموده‌اند.

نمودار ۲- میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک سه اتاق

جدول ۶- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک اشخاص حقیقی / حقوقی و جنس از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	شخص		جنس	
			حقیقی	حقوقی	مرد	زن
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۶۱,۴۹	۶۱,۴۳	۶۱,۵۲	۶۰,۴۸	۷۴
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکلات توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار	۴۱,۴۰	۴۸,۴	۳۹,۰۷	۴۱,۰۸	۴۵,۷۱
۳	استعلام نظر تشکلات اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۰,۶۷	۴۲,۹۶	۳۹,۸۷	۴۰,۲۱	۴۷,۱۴
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکلات اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۶,۱۰	۶۳,۰۸	۶۷,۱۶	۶۶,۷۰	۵۶,۶۷
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه حذف تشکلات موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکلات	۵۱,۴۳	۵۸,۷۵	۴۹,۰۵	۵۲,۳۷	۳۴
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکلات جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۴۲,۲۹	۴۰,۷۷	۴۲,۸۶	۴۳,۰۳	۳۲,۸۶
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۴۱,۲۲	۴۰,۴۰	۴۱,۵۱	۴۲,۰۷	۲۸,۳۳
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۴۴,۶۲	۴۱,۳۶	۴۵,۶۳	۴۵,۴۵	۳۰
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۴۶,۰۲	۴۸	۴۵,۳۴	۴۶,۰۹	۴۵
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرآیند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به‌صورت مجازی	۴۹,۶۹	۴۶,۵۴	۵۰,۸۵	۴۹,۶۷	۵۰
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۶,۳۰	۳۲,۰۸	۳۷,۷۹	۳۵,۳۵	۵۰
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱,۰۴	۳۴,۲۳	۲۹,۸۶	۳۱,۵۶	۲۳,۳۳
۱۳	تأثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۷,۵۳	۶۳,۰۸	۵۵,۴۹	۵۷,۱۴	۶۳,۳۳
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰,۴۰	۶۵,۳۸	۵۸,۶۳	۶۰,۴۳	۶۰
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکلات توسط شورای گفتگو	۶۳,۹۸	۷۲,۳۱	۶۰,۹۷	۶۳,۹۱	۶۵
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و ...	۵۰,۸۷	۵۷,۳۹	۴۸,۷۰	۵۰,۸۰	۵۲
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۹,۷۸	۵۹,۵۷	۴۶,۴۷	۵۰	۴۶,۶۷
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۵۱,۶۹	۵۸,۹۵	۴۹,۵۳	۵۲,۴۴	۴۰
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب‌وکار	۵۶,۱۷	۶۰,۸۷	۵۴,۶۵	۵۶,۸۵	۴۴
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکلات و ...	۴۷,۴۵	۴۶,۱۵	۴۷,۹۲	۴۷,۵	۴۶,۶۷
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداریها	۳۹,۴۴	۳۹,۱۷	۳۹,۵۵	۳۹,۶۵	۳۶
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۴۶,۴۰	۴۶,۵	۴۶,۳۸	۴۵,۸۳	۵۶
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۵,۰۵	۳۹,۱۷	۳۳,۵۸	۳۴,۷۱	۴۰
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۴۱,۳۵	۳۱,۵	۴۵	۴۱	۴۷,۵
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۱,۳۹	۳۱,۸۵	۳۱,۲۲	۳۲,۰۲	۲۲,۸۶
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۶,۹۳	۲۸,۲۶	۲۶,۴۶	۲۶,۵۹	۳۱,۶۷
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۴۴,۱۷	۴۵,۵	۴۳,۶۵	۴۵,۱۵	۳۳,۳۳
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۹,۵۶	۳۸,۰۸	۴۰,۱۵	۳۹,۶۵	۳۸,۳۳

ردیف	سؤال (حکم)	کل	شخص		جنس	
			حقیقی	حقوقی	مرد	زن
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۵۱,۰۳	۵۱,۹۲	۵۰,۷۰	۵۰,۶۶	۵۶,۶۷
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۷,۴۱	۴۶,۹۶	۴۷,۵۹	۴۷,۳۱	۵۰
میانگین کل احکام		۴۴,۹۳	۴۸,۰۲	۴۵,۹۱	۴۶,۵۲	۴۴,۹

همان‌گونه که از اطلاعات جدول ۶ نیز مشخص است درحالی‌که به‌طور کلی فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار شرکت‌کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳ گانه قانون را معادل ۴۴,۹۳ درصد اعلام نموده‌اند؛ اما در این میان، فعالان اقتصادی و خبرگان با شخصیت حقیقی (۴۸,۰۲)، میزان تحقق احکام را بیشتر از اشخاص حقوقی (۴۵,۹۱) ارزیابی نموده‌اند. همچنین مردان با امتیاز ۴۶,۵۲، میزان تحقق احکام را با اندکی تفاوت، بیشتر از زنان (۴۴,۹) اعلام نموده‌اند.

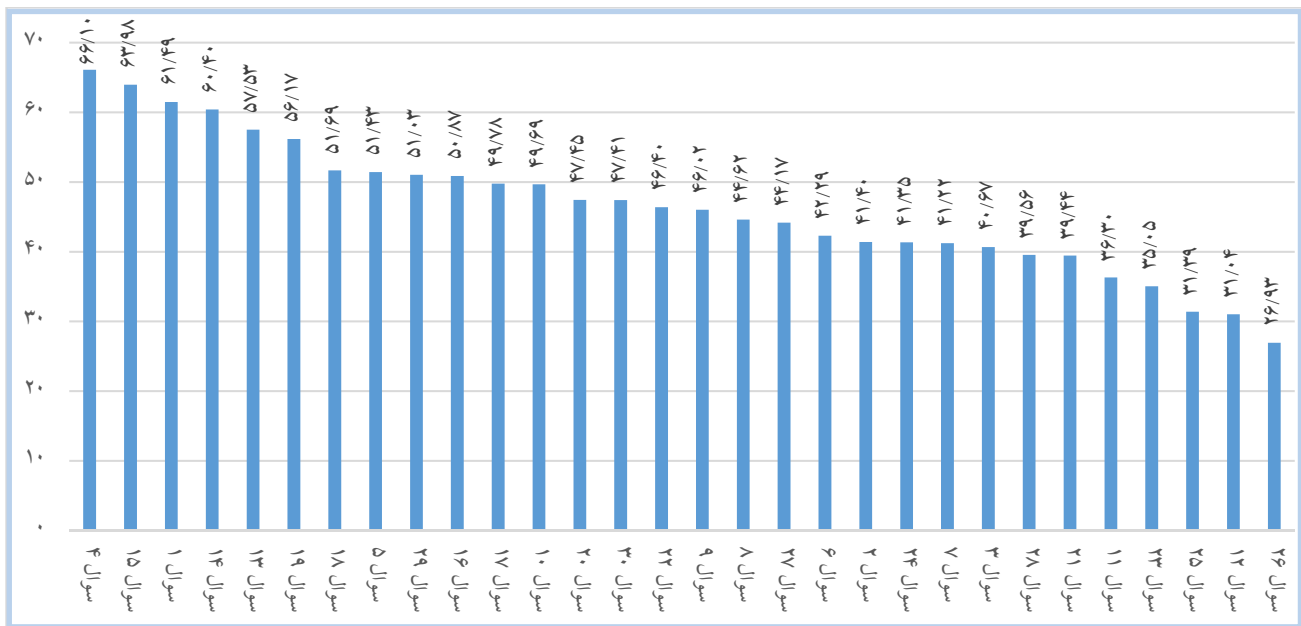
جدول ۷- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک مدرک و گروه تحصیلی از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	مدرک تحصیلی				گروه تحصیلی		
			دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی و کمتر	علوم انسانی	مهندسی	سایر رشته‌ها
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۶۱,۴۹	۶۲,۶۱	۶۱,۰۵	۵۴	۷۱	۵۹,۵۵	۶۶,۶۷	۶۴,۷۱
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکل‌ها توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار	۴۱,۴۰	۴۴,۸۴	۴۲,۸۶	۳۶,۱۵	۴۰,۶۷	۴۰,۷۸	۳۴,۲۹	۴۷,۷۳
۳	استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۰,۶۷	۴۰,۶۳	۴۴,۸۳	۳۷,۰۴	۳۹,۳۸	۴۱,۶۲	۲۵,۷۱	۴۷,۲۷
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه‌ی تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۶,۱۰	۶۲,۵	۶۳,۷	۷۰	۷۱,۳۳	۶۶,۳۱	۶۰,۷۷	۶۸,۶۴
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه‌ی حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها	۵۱,۴۳	۵۴	۴۷,۴۱	۴۹,۶۳	۵۷,۱۴	۵۳,۱۳	۴۲,۳۱	۵۱,۹
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۴۲,۲۹	۴۱,۷۹	۴۰,۷۴	۴۳,۶	۴۳,۷۵	۴۵,۴۱	۲۶,۴۳	۴۳,۸۱
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۴۱,۲۲	۴۱,۶۷	۳۶,۶۷	۴۲,۵۹	۴۶,۴۳	۴۴,۶۹	۳۱,۵۴	۳۶,۶۷
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۴۴,۶۲	۴۳,۳۳	۴۰,۸۳	۴۸,۴	۴۷,۱۴	۴۴,۰۷	۳۹,۲۳	۴۹,۵۲
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۴۶,۰۲	۴۴	۴۷,۲	۴۲,۲۲	۵۴,۳۸	۴۴,۰۶	۴۹,۲۹	۵۰
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرآیند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به‌صورت مجازی	۴۹,۶۹	۴۶,۳۳	۵۰	۴۹,۵۸	۵۶	۴۹,۳۷	۴۶,۹۲	۵۲,۳۸
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۶,۳۰	۳۶,۶۷	۳۲,۵	۴۱,۶	۳۲,۳۱	۳۸,۴۵	۳۰	۳۴,۲۹
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱,۰۴	۳۶,۲۱	۲۵,۹۳	۳۱,۹۲	۲۸,۵۷	۳۲,۸۱	۲۱,۵۴	۳۱,۵۸
۱۳	تأثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۷,۵۳	۶۱	۵۴,۸۱	۵۵,۲	۵۹,۳۳	۶۰,۹۷	۴۷,۸۶	۵۳,۸۱
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب‌وکار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰,۴۰	۶۱,۹۴	۵۶,۱۵	۶۰,۳۷	۶۴,۶۷	۶۳,۴۹	۵۲,۸۶	۵۶,۳۶
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو	۶۳,۹۸	۶۱	۶۱,۵۴	۶۶,۶۷	۶۹,۳۳	۶۵,۹۴	۵۰,۷۷	۶۶,۱۹

ردیف	سؤال (حکم)	کل	مدرک تحصیلی				گروه تحصیلی		
			دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی و کمتر	علوم انسانی	مهندسی	سایر رشته‌ها
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و ...	۵۰,۸۷	۵۳,۹۳	۴۰,۴۳	۵۲,۹۶	۵۷,۸۶	۵۱,۵	۴۰	۵۶,۳۲
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه‌ی حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۹,۷۸	۵۲,۶۷	۴۲,۵	۵۱,۳	۵۳,۵۷	۵۱,۳۶	۳۷,۵	۵۲,۵
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۵۱,۶۹	۵۲,۶۹	۴۴	۵۶,۲۵	۵۳,۰۸	۵۴	۴۰	۵۰,۵۳
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب‌وکار	۵۶,۱۷	۵۴,۱۹	۵۵,۲	۵۳,۸۵	۶۸,۳۳	۵۹,۸۴	۴۷,۲۷	۵۰
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکلات و ...	۴۷,۴۵	۴۴	۴۱,۸۵	۵۳,۴۶	۵۴	۵۰,۳۲	۳۶,۴۳	۴۶,۱۹
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداریها	۳۹,۴۴	۴۷,۲	۳۶,۱۵	۳۴,۷۸	۳۹,۳۸	۴۱,۳۶	۳۶,۳۶	۳۵,۵
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۴۶,۴۰	۴۹,۲۳	۴۸	۴۳,۶	۴۳,۰۸	۴۹,۱۱	۴۵,۳۸	۳۹,۵
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۵,۰۵	۴۰,۶۹	۲۴,۸	۳۶,۹۶	۳۸,۵۷	۳۷,۵	۲۹,۱۷	۳۱,۰۵
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۴۱,۳۵	۳۸	۳۶,۵	۴۷,۳۷	۴۸	۴۰	۴۰	۴۶,۶۷
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۱,۳۹	۳۴	۲۶,۷۹	۳۵,۱۹	۲۸,۱۳	۳۳,۹۴	۱۹,۲۹	۳۱,۴۳
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۶,۹۳	۲۶,۵۵	۲۶,۸	۲۹,۰۵	۲۴,۶۲	۲۷,۴۱	۲۶,۳۶	۲۵,۷۹
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۴۴,۱۷	۴۵,۴۵	۳۶,۸۴	۴۷,۵	۴۸,۱۸	۴۸,۶	۳۰,۹۱	۴۱,۶۷
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۹,۵۶	۴۱,۲۰	۳۰	۴۱,۶	۵۱,۴۳	۳۸,۴۲	۳۶,۹۲	۴۴,۲۹
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۵۱,۰۳	۵۱	۴۸,۸	۴۷,۶۹	۶۰	۵۱,۰۹	۴۱,۴۳	۵۷,۸۹
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۷,۴۱	۳۹,۶	۴۲,۳۸	۶۲,۱۷	۴۴,۱۷	۴۸	۴۰	۴۹,۴۱
میانگین		۴۴,۹۳	۴۶,۹۶	۴۲,۹۱	۴۷,۴۲	۴۹,۷۹	۴۷,۷۷	۳۹,۱۱	۴۷,۱۲

همان‌گونه که از اطلاعات ۷ جدول نیز مشخص است، فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار دارای مدرک تحصیلی کاردانی و کمتر (۴۹,۷۹) و دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد (۴۲,۹۱)، به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را ارزیابی نموده‌اند. علاوه بر آن، دارندگان مدرک در رشته‌های تحصیلی در گروه علوم انسانی (۴۷,۷۷) بیشترین و دارندگان مدرک در رشته‌های تحصیلی در گروه مهندسی (۳۹,۱۱)، کمترین میزان تحقق احکام را اعلام نموده‌اند.

نمودار ۳- میانگین امتیاز خبرگان به اجرای احکام به تفکیک هریک از سؤالات نظرسنجی به ترتیب نزولی

همانگونه که در نمودار شماره ۳ نیز قابل مشاهده است، از نظر خبرگان حوزه کسب‌وکار حکم «پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات» کمترین میزان تحقق و حکم «عملکرد اتاق‌ها در زمینه‌ی تهیه فهرست تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ...» بیشترین میزان تحقق احکام را به خود اختصاص داده‌اند.

نکته: در هر سه نمودار موجود در این فصل، دامنه تغییرات در محور عمودی بین صفر تا صد صحیح است ولی برای بهتر دیده شدن اختلاف‌های بین گروه‌ها و متغیرهای واقع در محور افقی، مقیاس دامنه محور عمودی بر مبنای مشاهده دامنه تغییرات درصد متغیرهای موجود، در نظر گرفته شده‌اند.

ب: نتایج بخش پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی شامل ۴ پرسش تشریحی

با توجه به اینکه پرسش‌های این بخش از پرسشنامه به صورت باز طراحی شده بود و از پاسخگویان درخواست شده بود تا به صورت تشریحی نسبت به ارائه نظرهای خود اقدام نمایند، لذا انبوهی از نظرهای مختلف در زمینه چهار پرسش موردنظر در این بخش از خبرگان دریافت گردیده است که امکان درج همه آنها در این گزارش میسر نمی‌باشد ولی به عنوان مستندات گزارش، در مدارک طرح ثبت خواهند گردید و در صورت نیاز منتشر خواهند شد. از این رو، در این بخش از گزارش، به برخی از مواردی که اهمیت و یا فراوانی بیشتری در بین نظرها داشته‌اند به تفکیک ۴ پرسش مذکور اشاره می‌شود.

۱- مواد یا تبصره‌هایی از قانون که به دلیل نداشتن کارایی و اثربخشی، ضرورت و یا امکان اجرا، پیشنهاد حذف آنها داده شده است.

- ماده ۲

- در ماده ۲، عبارت «آن دسته از تشکلهای که عضو اتاق نیستند» حذف گردد (هدف: عدم رسمیت دادن به تشکلهای متفرقه).

- تبصره ماده ۴

- به نظر می‌رسد امکان دستیابی به این هدف صرفاً از طریق هماهنگی دستگاه‌های اجرایی و نهادهای بین‌المللی با وزارت امور اقتصادی و دارایی وجود نداشته باشد؛ چراکه بهبود رتبه‌بندی جهانی کسب‌وکار، محصول بهبود کسب‌وکار هر کشور است و صرفاً با هماهنگی به دست نمی‌آید و عملکرد اقتصادی کشور در این رتبه تأثیرگذار خواهد بود. همان‌طور که در دوران برجام و پس‌ابرجام اتفاق افتاد؛ عوامل اقتصادی و غیراقتصادی متعددی در بهبود این شاخص مؤثر است.

- بسیار ساده‌انگاری است که یک وزارتخانه را موظف کنیم تا اقدام به بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی کسب‌وکار نماید. عوامل بسیاری در این خصوص وجود دارند که خارج از کنترل هستند.

- ماده ۵

- وظیفه تعیین‌شده برای اتاق‌ها برای ساماندهی تشکلهای و حذف تشکلهای موازی، فراتر از امکان و توان آنان است و تناسبی با قوانین و مقررات بازرگانی ندارد و موجب رانت می‌شود.

- ماده ۱۴

- ماده ۱۴ قانون دقیقاً مشخص نکرده است که منظور از معرفی مسئول محیط کسب‌وکار چیست و قرار است چه نقشی را بازی کند. در عمل بعضی از دستگاه‌ها فقط نماینده معرفی کرده‌اند و این نماینده هیچ تأثیری بر بهبود فضای کسب‌وکار نداشته و حتی بعضی، نماینده معرفی نکرده‌اند؛ لذا این ماده حذف یا اصلاح گردد به صورتی که نقش نماینده‌ها مشخص گردد. (در قالب تبصره)

• ماده ۲۳

- مفاد ماده ۲۳ از کارایی و اثربخشی لازم برخوردار نبوده و به جهت عدم وجود دستگاه‌های نظارتی بر حسن اجرای آن، امکان اجرایی شدن ندارد و در غالب موارد نیز اجرای مفاد آن به صورت سلیقه‌ای انجام می‌شود.

• ماده ۲۵

- کلاً حذف شود چون عملی نیست و تاکنون هم اجرا نشده است.

• ماده ۲۷

- مفاد ماده ۲۷ از کارایی و اثربخشی لازم برخوردار نبوده و به جهت عدم وجود دستگاه‌های نظارتی بر حسن اجرای آن، امکان اجرایی شدن ندارد و در غالب موارد نیز اجرای مفاد آن به صورت سلیقه‌ای انجام می‌شود. وظیفه تعیین‌شده برای اتاق‌ها در این ماده، فراتر از امکان و توان آنان است.

• ماده ۲۸

- مفاد ماده ۲۸ از کارایی و اثربخشی لازم برخوردار نبوده و به جهت عدم وجود دستگاه‌های نظارتی بر حسن اجرای آن، امکان اجرایی شدن ندارد زیرا قوانین مشخص و ویژه برای هریک از دوما موضوع وجود دارد.

۲- مواد یا تبصره‌هایی از قانون که پیشنهاد اصلاح و بازنگری در مورد آن‌ها داده شده است.

• ماده ۱

- به بخش تعاون و اتاق‌های تعاون در بهبود وضع کسب‌وکار و حوزه‌های کاری مربوط، مسئولیت بیشتری داده شود و در مورد شرکت دادن اتاق‌ها در شوراهای تصمیم‌گیری نیز اختیارات بیشتری داده شود.

• ماده ۲

- در متن ماده بخش ۲: «دولت مکلف است...»، عبارت «بانک مرکزی» نیز اضافه شود.
- در ماده ۲ کلمات «هرگاه لازم دید» از جمله حذف شود تا دولت مکلف باشد نماینده اتاق را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.
- مواد ۲ و ۳ قانون بهبود به دلیل نداشتن ضمانت اجرایی و عواقب بازدارنده برای دولت و دستگاه‌های اجرایی در صورت عدم اجرای قانون نیاز به بازنگری و اصلاح دارند

• ماده ۳

- نحوه اجرای ماده ۳ بسیار کلی و مبهم است و ضمانت اجرایی و نحوه پیگیری اجرایی آن مشخص نیست.
- ماده ۳ بسیار خوب تنظیم شده لیکن در عمل به درستی انجام نمی‌شود. جهت بهبود قانون پیشنهاد می‌گردد که یک تبصره ذیل این ماده اضافه شود و به نحوی دولت را مجبور به اجرای قانون کند و یا اگر چنین اقدامی انجام نشده بود (عدم استعلام نظر تشکل‌ها در تدوین مقررات و بخشنامه‌ها و ...) لازم‌الاتباع بودن آن را زیر سؤال ببرد.

• ماده ۵

- لازم است تا اصلاح شود زیرا تبصره (۱) ماده (۵) موضوع تعیین‌شده برای اتاق‌ها فراتر از امکان و توان آنان است و تناسبی با قوانین و مقررات بازرگانی ندارد؛ موجب رانت می‌شود.

• ماده ۶

- مرکز آمار ایران باید اطلاعات دقیق آماری در حوزه‌های مختلف اقتصادی را به صورت مستمر و حتی "روزانه" در اختیار سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی قرار دهد.

● ماده ۷

- برای اجرایی شدن ماده ۷ که بسیار مهم است لازم است موضوع دقیق تر و روشن تر پیاده شود و ساختار سامانه‌ای (با رفع مشکلات تجربه سامانه پنجره واحد) با مشارکت تشکل‌ها پیش‌بینی شود.
- در خصوص مواد ۷ و ۸ توجه به این نکته ضروری است که در خصوص پنجره واحد و انجام امورات از طریق سامانه‌ها و به‌صورت الکترونیکی با تعداد زیادی از این سامانه‌ها مواجه هستیم که مراجع مختلفی متولی آن‌ها هستند و در قوانین متعددی پیش‌بینی شده‌اند و کلیه این‌ها باید به‌صورت واحد درآیند.

● ماده ۸

- ردیف بودجه‌ای که قرار بود از محل بودجه‌های سنواتی و صرفه‌جویی‌های حاصل از بهبود فرآیندها و کاهش دیوان‌سالاری تأمین شود تأمین نگردیده است و یا صرف امور دیگری شده است. لذا فرآیندهای تجارت خارجی با مشکل مواجه شده‌اند.
- در مورد تجارت خارجی فرآیندهای مجوزدهی به اقلام صادراتی مازاد بر نیاز داخل، جهت تأمین ارز موردنیاز کشور تسهیل شود.
- نظام تعرفه‌ای حاکم بر اقتصاد کشور متناسب با حمایت از تولید داخل اصلاح گردد. نواقص و کاستی‌های سامانه پنجره واحد تجارت در راستای الکترونیکی کردن کامل فرآیند تجارت خارجی و کاهش زمان انجام تشریفات گمرکی اصلاح و رفع گردند.
- به‌منظور توسعه مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد مطابق با ماده ۱۹ قانون اجرای سیاست‌های کل اصل ۴۴ قانون اساسی اصلاح و تجدید ساختار شرکت‌های مشمول واگذاری قبل از اقدام به واگذاری انجام شود.

● ماده ۹

- آیین‌نامه اجرایی ماده ۹ به نحوی تدوین گردد تا ریزبان بازرگانی سفارتخانه‌ها از افراد مطلع به بازار و تعامل تجاری با شرکت‌های خارجی انتخاب شوند؛ چراکه معمولاً این مقامات تخصص لازم را برای توسعه بازار ندارند.
- گنجاندن موضوع واگذاری امور و مدیریت واردات و صادرات به بخش خصوصی.

● ماده ۱۰

- وزارت امور خارجه در انجام وظایف محوله خود در حوزه اقتصادی نتوانسته ارتباطات درستی با کشورهای مختلف برقرار کند. وجود قوانین دست و پا گیر و مقررات گمرکی و صدور روایید در انجام امور تجاری خلل زیادی ایجاد کرده است.
- ایجاد ضمانت اجرایی برای این ماده ضرورت دارد زیرا در شرایط تحریم فعلی، علی‌رغم پیگیری و حضور فعالان و تجار خارجی در زمان برجام، متأسفانه بعد از تحریم، هیچ حمایتی نه از طریق اتاق، نه بخش حقوقی ICC اتاق و نه اتاق‌های مشترک و نه دولت برای حل موضوع اتفاقی نیفتاد وزارت امور خارجه که پیگیر توسعه همکاری‌های بین‌المللی هست نیز هیچ کاری انجام ندادند و شرکت‌ها با مشکلات زیاد و تحمل خسارات هنگفت درگیر این تحریم شده‌اند.

● ماده ۱۱

- وظایف و اختیارات شورای گفتگو نیازمند سازوکارها و شبکه‌های بسیار گسترده است فقدان آن‌ها عملاً وجود

این شورا را بی‌اثر می‌کند.

- در بند ب ماده ۱۱ کلمه «یا» به «و» اصلاح شود تا پیشنهادها و استماع نظرات نمایندگان اصناف و توأمأً روسای تشکل‌های سراسری هر دو انجام گردد.
- در انتهای تبصره ۲ ماده ۱۱ دبیر شورا موظف است دستور جلسه آتی و مصوبات هر جلسه را در اختیار رسانه‌ها قرار دهد؛ اضافه شود «و اتاق ایران رأساً به تشکل‌های خود نیز اطلاع‌رسانی کند چون ممکن است از طریق رسانه‌ها تشکل‌ها مطلع نشوند ولی با اطلاع‌رسانی اتاق حتماً در جریان قرار می‌گیرند.
- بسیاری از مندرجات قانون بهبود محیط کسب‌وکار ضمانت اجرایی و تکالیف قانونی و تحکمی برای اجرا ندارد. به‌طور نمونه در ماده ۱۱ قانون بهبود محیط کسب‌وکار شورای گفتگو، تکلیف به گفتگوی بین دولت و بخش خصوصی شده است ولی علیرغم اینکه این جلسات در استان‌ها با تلاش و جدیت برگزار شده و مشکلات را احصا می‌کند؛ صرفاً در تعامل و گفتگوی داخلی استانی می‌تواند مؤثر باشد و اگر دولت در جلسات مطرح ننمود و یا نظر شورا را لحاظ نکرد چه اتفاقی می‌افتد. لذا می‌توان گفت صرفاً در حد پیشنهاد و مشورت باقی می‌ماند.
- بند ج ماده ۱۱-قانون گردد؛ چرا که در مورد زمینه‌سازی و چگونگی پرداخت مالیات و گسترش پایه مالیاتی، موضوع به‌صورت دقیق تبیین نشده است و مشخص نیست تکلیف این حکم به چه صورتی انجام شود.
- بند د ماده ۱۱ و مواد ۲۲ و ۲۷ قانون: در خصوص امتیازات تخصیص‌یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی نیاز به تبصره‌ای جهت چگونگی احصای این مصادیق دارد.
- در مواد ۱۱ و ۱۳ قانون (شورای ملی گفتگو شوراهای گفتگوی استانی) بهتر است موادی جهت افزایش ضمانت اجرایی مصوبات شورا به قانون اضافه شود.

• ماده ۱۴

- تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی به‌عنوان مسئول بهبود فضای کسب‌وکار در استان نیازمند اصلاح و تغییر در ساختار وظایف سازمانی آن‌هاست.

• ماده ۱۵

- به‌گونه‌ای اصلاح شود که ضمانت اجرایی نیز برای آن تعریف شود.

• ماده ۲۳

- در خصوص استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی که کلیه دستگاه‌های اجرایی باید آن را انجام می‌دهند؛ اما هنوز همه موفق به انجام این رویه نشده‌اند نیاز به تعریف ضمانت اجرایی دارد.

• ماده ۲۴

- ماده (۲۴) کاملاً در فضای انتزاعی مصداق پیدا می‌کند. دولت و دستگاه اجرایی مکلف به شفاف‌سازی شده‌اند؟ آن قدر کلی‌گویی است که همه‌چیز را شامل می‌شود.

• ماده ۲۵

- قطع برق مشکلات فراوان برای بنگاه‌های اقتصادی حتی آن‌هایی که در شهرک‌های صنعتی حضور دارند به وجود

آورده است و هیچ پاسخگویی در این زمینه وجود ندارد شاید باید این قانون قاطع‌تر و شفاف‌تر اعلام شود و ضمانت اجرایی محکم‌تری برای آن تعبیه شود.

• ماده ۲۷

- در خصوص امتیازات تخصیص‌یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی نیاز به تبصره‌ای جهت چگونگی احصای این مصدیق دارد.

• ماده ۲۸

- نحوه اعمال اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی، نیاز به بازنگری و اصلاح دارد.

• ماده ۲۹

- شایسته است تا از مراکز داوری نیز همچون شوراهای حل اختلاف در غیاب شعبات خاص رسیدگی‌کننده به دعاوی بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی، استفاده شود.

۳- مهم‌ترین دلایل ذکرشده در خصوص عدم اجرای موفقیت‌آمیز قانون بهبود

الف- عوامل خارجی (با اثرگذاری ۳۰ درصد)

- تحریم‌های بین‌المللی و تعلل در آغاز مذاکرات رفع تدریجی تحریم‌ها توسط دستگاه دیپلماسی؛
- عدم سرمایه‌گذاری خارجی به علت تحریم‌ها و عدم فعالیت جدی بخش‌های برون‌مرزی در جهت صادرات کالاها و صادرات غیرنفتی؛
- عدم بهره‌مندی از حضور در مجامع، انجمن‌ها و تشکیلات بین‌المللی جهت ایجاد تسهیلات از منابع جهانی و حضور در بازارهای کشورهای دیگر؛

ب- عوامل داخلی (با اثرگذاری ۷۰ درصد)

- عدم اعتنای بخش دولتی به قانون واگذاری‌ها به بخش خصوصی و مداخله دولتی‌ها در امور بخش خصوصی؛
- عدم توجه بخش دولتی به نقش تأثیرگذار بخش‌های غیردولتی در فعالیتهای اقتصادی و فرآیندهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی؛
- وجود بروکراسی گزاف در دستگاه‌های دولتی وجود فساد بوروکراتیک و عدم هماهنگی بین دستگاه‌ها؛
- عدم حمایت کافی از تولید و طولانی کردن پروسه صدور مجوزها؛
- عدم وجود ضمانت اجرایی لازم جهت تحقق اهداف قانون و ناهماهنگی بین نهادها و سازمان‌ها و جدی نگرفتن مسائل داخلی؛
- لزوم تدوین قوانین حمایت‌گرانه از سرمایه‌گذاران خارجی؛
- وجود مشکلات در ثبت سفارش و سامانه نیما و مواجهه با قوانین متغیر بانک مرکزی؛

- چند نرخ بودنی و شوک‌های ارزی و بی‌ثباتی آیین‌نامه‌ها؛
- اعمال قوانین سلیقه‌ای در ترخیص کالا از گمرک و ممنوعیت‌های واردات و صادرات با بخش‌نامه‌های ناگهانی؛
- غلبه نگاه سیاسی بر مشکلات اقتصادی.

۴- راهکارهای پیشنهادی برای اجرای هرچه بهتر قانون

- از مدیران لایق و توانمند استفاده شود و دولت‌ها در انتصاب مدیران، سلايق سیاسی را کنار بگذارند.
- ایجاد شرایط مدیریت متمرکز فرآیندهای تصمیم‌گیری و عدم دخالت نهادهای مختلف که نگاه جزیره‌ای دارند.
- با فساد اقتصادی ادارات و پارتی‌بازی مبارزه جدی شود.
- ارتباط بهتر و بیشتر با کشورهای دوست و همسایه و حذف قوانین و مقررات عریض و طویل اداری.
- اصلاح ارتباطات بین‌المللی و مالی و پولی از جمله FATF.
- تعیین تکلیف مشکلات مالیاتی خصوصاً مالیات بر ارزش‌افزوده.
- فراری ندادن سرمایه‌گذارها و پیگیری جهت رفع موانع تولید و حذف بروکراسی اداری از محیط کسب‌وکار و رفع موانع سرمایه‌گذاری.
- بندهایی از قانون فراتر از ظرفیت واقعی مجریان آن و بسیار خوش‌بینانه تهیه شده است و نشان عدم شناخت کافی قانون‌گذار از محیط کسب‌وکار کشور و توان اجرایی دستگاه‌های دولتی و یا حتی بخش خصوصی دارد.
- ارتباط و تفاهم بیشتر بین بخش خصوصی و دولتی و اعتماد حداکثری دولتی‌ها به تشکله‌ها.
- اجرای برخی از احکام مربوط به شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، نیازمند ارتباط مؤثر و نزدیک شورا با تشکله‌ها و فعالان اقتصادی از سراسر کشور و کار کارشناسی دقیق و قابل اتکا در دبیرخانه این شورا است.
- تغییر استفاده از نظر مشورتی بخش خصوصی به اعمال نظر مشورتی بخش خصوصی با اصلاحات لازم در قانون.
- ایجاد تسهیلات بیشتر برای فعالان اقتصادی با توجه به شرایط جهانی ناشی از شیوع بیماری کووید ۱۹ و نیز تحریم‌های خارجی.
- هماهنگی قوای سه‌گانه در خصوص سیاست خارجی و ایجاد صدای یکسان از سوی ایران.
- پایبندی به آیین‌نامه‌های اجرایی از سوی کلیه امور ذی‌ربط و بازنگری در آیین‌نامه‌ها بر اساس شرایط محیط کلان و رقابتی بر اساس وضعیت هر کلام از ساختارهای تجاری.
- اجبار مجلس به‌ضمیمه نمودن نظرات اتاق‌های سه‌گانه در قانون در لوایح دولت و طرح‌های گروه‌های مجلس.
- تشکیل کمیته‌های نظارتی استانی در راستای اجرا و رعایت قوانین و مقررات موضوعه
- پیگیری جهت تصویب قوانین لازم به‌منظور ضمانت اجرای مواد ۲، ۳ و ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار و ماده ۶۰ قانون رفع موانع تولید از سوی دستگاه‌های اجرایی.
- حمایت بیشتر از تولیدکنندگان و صاحبان ایده‌های خلاق.

- ایجاد مشوق‌های لازم برای فعالان حوزه صادرات واردات.
- نیافزودن به قوانین و مقررات و نظارت بیشتر بر قوانین قبلی و رفع موانع سر راه و هموارسازی مشکلات کسب‌وکار.
- اجرای قوانین بر زمین‌مانده بخش حمایتی و توسعه تعاون از جمله اصل ۴۴.
- رصد مستمر نحوه اجرای تکالیف دستگاه‌های مختلف و ارائه گزارش شفاف به افکار عمومی.
- تعیین ضمانت‌های اجرایی و اعمال جرائم برای متخلفین از قانون یا ترک‌کنندگان خدمات طبق وظایف مندرج در قانون.
- ایجاد زیرساخت‌های سامانه‌ای و استفاده از بستر نرم‌افزاری برای صدور مجوزها و انجام پایش‌ها.
- آموزش مفاد قانون به تشکل‌ها و از آن مهم‌تر به مدیران دولتی.
- گزارش سالیانه اتاق و مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص قانون، در هیأت دولت مطرح و نسبت به اجرای موارد نقض آن اقدام اجرایی صورت پذیرد.
- تشکیل کمیته‌ای مشترک از سه اتاق، نمایندگان مجلس و همچنین دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط جهت بررسی و اصلاح قانون.

فصل چهارم

جمع بندی و نتیجه گیری

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در اولین تجربه خود در ارائه گزارش پایش قانون بهبود مستمر کسب‌وکار سعی نمود تا با استفاده از رویکردی جدید که مبتنی بر پایش شاخص‌های عملکردی در حوزه خروجی‌ها، دستاوردها و پیامدهای اجرای قانون بهبود باشد، هم‌زمان پیشنهادهای اصلاحی برای بازنگری در متن قانون و همچنین راهکارهای اجرایی برای تحقق هرچه بیشتر اهداف تدوین آن را نیز بیان کند. در این راه، علاوه بر دریافت اطلاعات از دستگاه‌های اجرایی متولی اجرای قانون که در قالب محاسبه شاخص‌های عملکردی صورت پذیرفت؛ برای نخستین بار و به‌طور مستقیم، نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب‌وکار را نیز در مورد میزان تحقق اهداف قانون و اثربخشی اقدامات انجام‌شده توسط سه گروه: دستگاه‌های اجرایی، اتاق‌ها و مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی) جویا و در ارزیابی نهایی درصد اجرای قانون مورد استناد قرار داد. لازم به ذکر است که از بین ۱۷ دستگاه اجرایی یا نهاد حاکمیتی که به‌طور مستقیم در این قانون برای آن‌ها وظایف و احکامی تعریف‌شده و به تبع آن شاخص‌هایی نیز برای ارزیابی عملکردشان تدوین شده و در همین راستا هم با آن‌ها مکاتبه به عمل آمده بود؛ تنها ۷ دستگاه و نهاد نسبت به ارائه اطلاعات موردنیاز در قالب جداول درخواستی و یا ارسال گزارش عملکرد، اقدام نمودند. همچنین ۱۱ نفر از خبرگان حوزه کسب‌وکار از سه اتاق در قالب اشخاص حقوقی و حقیقی نسبت به تکمیل پرسشنامه نظرسنجی اقدام نمودند.

برای جمع‌بندی نتایج این گزارش از مجموع اطلاعات و نظرهای دریافتی از منابع یادشده و علاوه بر آن، سایر اطلاعات موجود در گزارش‌های مشابه با توجه به روش‌شناسی موردنظر در این پایش (که در فصل اول به‌تفصیل به آن پرداخته شد)، استفاده شده و نهایت کوشش به عمل آمده تا با نگاهی بی‌طرفانه، هر آنچه محصول این جمع‌بندی است، بی‌کم‌وکاست در اختیار کاربران این گزارش قرار گیرد. بدیهی است به دلیل عدم همکاری کامل دستگاه‌های اجرایی و همچنین کاستی‌هایی که ممکن است در فرآیند تدوین شاخص‌ها، جمع‌آوری اطلاعات و محاسبات گزارش وجود داشته باشد، گزارش نخستین پایش جامع سالانه بخش خصوصی کشور از اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، بی‌نقص نیست و در دوره‌های بعدی تهیه گزارش و با ارائه نظرهای اصلاحی از سوی اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه کسب‌وکار در بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی و همچنین همکاری بیشتر دستگاه‌های اجرایی در ارائه اطلاعات، می‌تواند بهبودیافته و کامل‌تر شود. در ادامه این فصل، ابتدا جداول نهایی نتایج طرح و به دنبال آن نکات مهم در نتیجه‌گیری گزارش ارائه شده است.

الف: جمع‌بندی نتایج پایش حاصل از تلفیق اطلاعات و شاخص‌های کمی و کیفی

جدول ۸- امتیاز اجرای احکام قانون بهبود، وزن و درصد اجرای نهایی با احتساب وزن

شماره حکم	عنوان حکم	امتیاز اجرا از ۱۰۰	وزن از ۱	امتیاز اجرا با وزن
۱	تأسیس «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب» و افزایش توانمندی بخش خصوصی و تعاونی در حیطه کشاورزی، آب، منابع طبیعی و صنایع غذایی	۸۰٫۸	۰٫۰۱۶	۱٫۲۹۲
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکلهای ذی‌ربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب‌وکار	۴۱٫۴۰	۰٫۰۶۳	۲٫۶۱
۳	استعلام نظر تشکلهای ذی‌ربط توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها	۴۰٫۶۷	۰٫۰۵۲	۲٫۱۱۵
۴	تدوین، سنجش و اعلام شاخص ملی محیط کسب‌وکار در ایران	۱۰۰	۰٫۰۲	۲
۵	بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی محیط کسب‌وکار («شاخص سهولت انجام کسب‌وکار» بانک جهانی)	۸٫۵	۰٫۰۲۲	۰٫۱۸۸
۶	تهیه فهرست ملی تشکلهای اقتصادی	۸۹٫۸۳	۰٫۰۳۵۵	۳٫۱۸۸
۷	جلوگیری از فعالیت موازی تشکلهای در فعالیتهای صادرات غیرنفتی	۵۰٫۴۲	۰٫۰۱۸۸	۰٫۹۴۸
۸	بررسی نظرات اصناف یا تشکلهای جدید اقتصادی سراسری	۸۲٫۶۸	۰٫۰۱۴۴	۱٫۱۹۰
۹	ارائه مستمر آمارهای موردنیاز فعالان اقتصادی	۷۴٫۲۷	۰٫۰۲۴۴	۱٫۸۱۲
۱۰	ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی	۴۴٫۶۲	۰٫۰۲۴۴	۱٫۰۸۸
۱۱	صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد	۴۶٫۰۲	۰٫۰۴۴۴	۲٫۰۴۳
۱۲	الکترونیکی کردن فرم‌ها و فرآیند اداری تجارت خارجی	۳۸٫۲۳	۰٫۰۱۶۶	۰٫۶۳۴
۱۳	قرار دادن ظرفیتهای روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی	۲۴٫۸۹	۰٫۰۲۴۴	۰٫۶۰۷
۱۴	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری ایران	۳۱٫۰۴	۰٫۰۲۱۱	۰٫۶۵۴
۱۵	تشکیل شورای گفتگو	۷۸٫۵۰	۰٫۰۱۱۱	۰٫۸۷۱
۱۶	پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب‌وکار در ایران به مسئولان مربوطه بر اساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه شورای گفتگو	۸۸٫۱۲	۰٫۰۱۷۷	۱٫۵۵۹
۱۷	استماع نظرات و پیشنهادها و نمایندگان اصناف یا تشکلهای اقتصادی سراسری	۸۹٫۱۹	۰٫۰۱۷۷	۱٫۵۷۸
۱۸	ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکلهای بخش‌های خصوصی و تعاونی	۱۰۰	۰٫۰۱۳	۱٫۳۳
۱۹	ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب‌وکار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور	۸۵٫۲۶	۰٫۰۱۱۶	۰٫۹۸۹
۲۰	بررسی گزارش‌های کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه سابق) و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آن‌ها	۱۰۰	۰٫۰۲۲	۲٫۲۲
۲۱	پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات	۸۴٫۹۳	۰٫۰۱۸۸	۱٫۵۹۶
۲۲	ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به‌منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به‌طرف مقابل در این قراردادها	۱۰۰	۰٫۰۱۲۲	۱٫۲۲
۲۳	زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکلهای اقتصادی به‌منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی	۸۵٫۵	۰٫۰۱۶۶	۱٫۴۱۹
۲۴	تعیین و انتشار اطلاعات آماری موردنیاز برای فعالان اقتصادی	۸۲٫۳۶	۰٫۰۱۵۵	۱٫۴۳

شماره حکم	عنوان حکم	امتیاز اجرا از ۱۰۰	وزن از ۱	امتیاز اجرا با وزن
۲۵	تعیین مصادیق امتیازات تخصیص‌یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی	۱۰۰	۰,۰۱۱۱	۱,۱۱۱
۲۶	قرار گرفتن مصوبات شورای گفتگو در دستور کار هیات‌وزیران ظرف مدت ۳۰ روز	۱۰۰	۰,۰۲۱۱	۲,۱۱۱
۲۷	ارائه کتبی دلایل مخالفت شورای گفتگو با درخواست‌های رد شده تشکلهای اقتصادی توسط دبیرخانه	۱۰۰	۰,۰۱	۱
۲۸	تشکیل شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی	۶۸,۷۴	۰,۰۱۱۱	۰,۷۶۳
۲۹	دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای گفتگو	۱۰۰	۰,۰۰۶۱	۰,۶۱۱
۳۰	تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب‌وکار در تهران و مراکز استان‌ها به‌عنوان مسئول بهبود محیط کسب‌وکار	۵۶,۱۷	۰,۰۱۲۲	۰,۶۸۵
۳۱	تعیین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار	۱۰۰	۰,۰۰۶۶	۰,۶۶۶
۳۲	پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی سراسر کشور به سؤالات نمایندگان تشکلهای و فعالان اقتصادی	۷۹,۱۲	۰,۰۱۵۵	۱,۲۲۶
۳۳	آماده‌سازی مکان‌هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم سرمایه	۳۹,۴۴	۰,۰۱۸۸	۰,۷۴۱
۳۴	تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت	۰	۰,۰۱۲۲	۰
۳۵	فراهم آوردن زمینه شکل‌گیری تشکلهای صنفی بخش ساختمان	۱۰۰	۰,۰۰۸۳	۰,۸۳۳
۳۶	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی و انتشار اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی	۶۰,۶۸	۰,۰۰۳	۱,۳۹۲
۳۷	ارائه اطلاعات یادشده در صدر ماده به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی	۶۶,۸۱	۰,۰۱۱۱	۰,۷۴۲
۳۸	رسیدگی و تصمیم‌گیری در صورت عدم انتشار اطلاعات معاملات بخش عمومی در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی	۴۶,۴	۰,۰۰۱	۰,۴۶۴
۳۹	شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته	۶۴,۴۸	۰,۰۱۸۸	۱,۲۱۷
۴۰	انتشار اطلاعات ترک مناقصه‌های برگزار شده در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی	۸۳,۹۲	۰,۰۱۱۶	۰,۹۷۳
۴۱	اولویت دادن به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی در معاملات دستگاه‌های اجرایی	۳۰,۱۳	۰,۰۱۸۸	۰,۵۶۶
۴۲	استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی	۴۱,۳۵	۰,۰۱۳۳	۰,۵۴۹
۴۳	تهیه فرم‌های یکنواخت برای عقود مالی در بانک‌ها و همچنین نحوه اعطای تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانت‌نامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی، با اعتبارسنجی مشتریان توسط بانک مرکزی و تصویب آن در شورای پول و اعتبار	۱۰۰	۰,۰۱۳۳	۱,۳۳
۴۴	اطلاع‌رسانی تغییرات سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی مدتی قبل از اعمال تغییر	۳۱,۳۹	۰,۰۳۱۱	۰,۹۷۶
۴۵	تعیین زمان اطلاع‌رسانی قبل از تغییرات برای هریک سیاست‌ها و مقررات و رویه‌های اجرایی پس از مشورت با شورای گفتگو	۳۱,۳۹	۰,۰۱۳۳	۰,۴۱۷
۴۶	پیش‌بینی وجه التزام قطع برق، یا گاز یا خدمات مخابرات در هنگام قرارداد با واحدهای تولیدی	۲۶,۹۳	۰,۰۱۱۱	۰,۲۹۸
۴۷	تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز برای واحدهای تولیدی توسط شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز	۲۶,۹۳	۰,۰۱۰۵	۰,۲۸۲
۴۸	منع اعلام تعطیلی روزهای کاری	۱۰۰	۰,۰۰۹۴	۰,۹۴۴
۴۹	منع استفاده اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی در آن‌ها هر نوع سهام مدیریتی دارند از امتیازات و منافع تخصیصی به بخش‌های تعاونی و خصوصی	۴۴,۱۷	۰,۰۱۳۳	۰,۵۸۷
۵۰	اتخاذ ترتیبات قانونی برای منع مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی	۳۹,۵۶	۰,۰۱۸۸	۰,۷۴۳
۵۱	اعمال اقدامات قانونی برای نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۴۲,۹۲	۰,۰۱۴۴	۰,۶۱۸

شماره حکم	عنوان حکم	امتیاز اجرا از ۱۰۰	وزن از ۱	امتیاز اجرا با وزن
۵۲	اِعمال اقدامات قانونی برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری	۴۷,۴۱	۰,۰۳	۱,۴۲۲
۵۳	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری	۴۷,۴۱	۰,۰۳۱۱	۱,۴۶۴
درصد اجرای احکام قانون از نظر گزارش				۵۹,۳۱۲

براساس اطلاعات جدول ۸، اگر اجرای کل قانون را معادل اجرای ۵۳ حکم آن تلقی نماییم بنابراین تا پایان سال ۱۳۹۹، ۵۹,۳ از مفاد قانون بهبود اجرایی شده است که البته درصد اجرای برخی احکام از ۰ تا ۱۰۰ درصد در نوسان بوده است. آنچه که حائز اهمیت است آن است که با وزن‌دهی به احکام قانون، میزان تحقق هر حکم با توجه به اهمیت اجرای آن مدنظر قرار گرفته است.

جدول ۹- امتیاز نهایی در مورد میزان دستیابی به اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

شماره هدف	عنوان هدف	میزان تحقق از ۱۰۰	وزن از ۱	درصد با وزن
۱	تسهیل شروع کسب و کار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	۲۷,۲۶	۰,۰۸	۲,۱۸
۲	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	۶۳,۵۴	۰,۱۶	۱۰,۱۷
۳	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار موردنیاز فعالان اقتصادی	۸۵,۵۴	۰,۰۶	۵,۱۳
۴	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	۵۸,۷۴	۰,۱۴	۸,۲۲
۵	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	۳۹,۴۴	۰,۰۳	۱,۱۸
۶	اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به‌منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	۶۶,۳۷	۰,۰۶	۳,۹۸
۷	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	۳۸,۲۳	۰,۰۴	۱,۵۳
۸	معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی	۲۷,۹۷	۰,۰۶	۱,۶۸
۹	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	۵۵,۰۸	۰,۰۸	۴,۴۱
۱۰	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکلهای اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکلهای اقتصادی	۴۷,۴۱	۰,۰۷	۳,۳۲
۱۱	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	۸۵,۶۲	۰,۰۶	۵,۱۴
۱۲	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۸۵,۲۶	۰,۰۹	۷,۶۷
۱۳	کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکتها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی	۴۱,۸۷	۰,۰۴	۱,۶۷
۱۴	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه‌ی قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	۲۶,۹۳	۰,۰۳	۰,۸۱
درصد تحقق اهداف قانون		۵۳,۵۲	۱	۵۷,۰۹

براساس اطلاعات جدول ۹، اگر دستیابی به اهداف تدوین قانون را معادل ۱۴ هدف فوق در نظر بگیریم، بنابراین تا پایان سال ۱۳۹۹، ۵۷،۰۹ درصد از اهداف قانون بهبود اجرایی و محقق شده اند. که البته درصد تحقق اهداف و یا اثربخشی اجرای آنها از ۲۷ تا ۸۵ درصد در نوسان بوده است. آنچه که حائز اهمیت است آن است که با تعریف و وزندهی و پایش اهداف قانون، میزان تحقق هر هدف و اثربخشی اجرای آن با توجه به اهمیت آن مدنظر قرار گرفته است.

جدول ۱۰- درصد اجرای احکام به تفکیک دستگاه‌ها و نهادهای مجری

امتیاز نهایی از ۱۰۰	سهم وظایف مجری از ۱۰۰	مجری اجرای احکام قانون
۴۷،۳۷	۶۹	حاکمیت
۸۱،۴۷	۹	اتاق‌ها (بخش خصوصی و تعاونی)
۹۱،۰۵	۲۲	مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی)

براساس اطلاعات جدول ۱۰، سهم وظایف حاکمیتی در قانون بهبود به میزان حدود ۷۰ درصد بوده و نشان‌دهنده مسئولیت بیشتر دستگاه‌های اجرایی در قبال اجرای قانون است. با توجه به اینکه بخشی از مسئولیت حاکمیت در قالب وظایف مشترک در شورای گفتگو نیز احصا شده است، لذا مجموع سهم حاکمیت در اجرای قانون، افزون‌تر هم خواهد بود. البته نوع وظایف محوله به حاکمیت نیز از دشواری و پیچیدگی بیشتری برخوردار است و این موضوع به همراه سایر عوامل باعث شده تا موفقیت آن در اجرای قانون به میزان ۴۷،۳۷ درصد ارزیابی شود. حال آنکه به نظر می‌رسد در صورت تعامل بیشتر بین دولت و بخش خصوصی، امکان دستیابی به موفقیت بیشتر فراهم خواهد بود.

ب: نتیجه‌گیری و نکات کلیدی پایش

- ارزیابی اجرای قانون از جهات کمی و کیفی و مهمتر از همه، تعیین میزان اثربخشی آن در بهبود وضعیت محیط کسب‌وکار کشور، فرآیند پیچیده‌ای است که هیچگاه نمی‌توان ادعا نمود که به‌صورت دقیق و بدون خطا انجام شده است، زیرا در نظر گرفتن شرایط حاکم بر کشور در طول ۹ سال گذشته از یک سو و از سوی دیگر، مشکلات ساختاری در فرآیندهای جمع‌آوری اطلاعات عملکردی از دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی (حدود ۷۰ درصد متغیرهای تعریف شده برای محاسبه شاخص‌ها در این پایش از طریق همکاری مستقیم مجریان یا از سایر منابع، قابل دستیابی و یا برآورد شده است)، مانع از دستیابی کامل به اهداف پایش و از جمله تعیین میزان اثربخشی تصویب قانون بهبود و سایر قوانین مشابه است. با این حال در این گزارش سعی شده تا ضمن رعایت چارچوب‌های تدوین شده در گزارش‌های قبلی، با رویکردی جدید و با دقت بیشتری به ارزیابی ابعاد مختلف اجرای قانون پرداخته شود.
- همچنان که سهم وظایف و احکام بخش حاکمیت (دولت و قوه قضائیه) در قانون حدود ۷۰ درصد تخمین زده شده است، از دیدگاه خبرگان حوزه کسب‌وکار، تقریباً به همان میزان هم نقش عوامل داخلی در عدم اجرای کامل قانون مؤثر بوده است یعنی اینکه علیرغم وجود شرایط تحریم و جنگ اقتصادی در سال‌های اخیر و مشکلات خارجی ایجاد شده برای کشور، باز هم این عوامل مدیریتی و اجرایی داخل کشور است که مانع اصلی برای بهبود فضای کسب‌وکار کشور به شمار می‌رود. نمونه بارز این مشکلات و موانع، ۲۸ مانعی است که در هر فصل توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در قالب طرح پایش ملی محیط کسب‌وکار و بر اساس ماده ۴ همین قانون، مورد ارزیابی قرار گرفته و گزارش وضعیت آن‌ها در سطوح ملی، استانی، بخشی و فعالیتی نیز انتشار می‌یابد.
- بدون شک عملکرد نسبتاً مطلوب شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (در این گزارش به‌عنوان بخش مشترک

شناخته‌شده) در اجرای وظایف و دستیابی به اهدافی که در این قانون برای آن معین شده در مقایسه با بخش حاکمیت به‌تنهایی (هرچند که نوع وظایف بخش حاکمیت بیشتر اجرایی و متفاوت با نقش شورا است)، نشانگر آن است که در بستر ایجاد شده برای تعامل بیشتر بین این دو گروه، امکان حل و فصل مسائل موجود، بیشتر از گذشته فراهم است و در صورت اجرایی شدن همه الزامات مربوط به حضور اعضا، نحوه تشکیل و اداره جلسات و طرح مباحث مهم و اساسی کارشناسی شده مطابق با انتظارات فعالان اقتصادی و طی مراحل تصمیم‌سازی مطابق با چارچوب قانونی تعیین‌شده برای رسمیت بخشیدن و اجرایی شدن مصوبات آن، می‌تواند راهکار مناسبی برای حرکت به سوی اجرای کامل قانون و در نتیجه بهبود مستمر محیط کسب و کار در کشور باشد. اگرچه از دیدگاه ناظران خارج از اتاق ایران از جمله در گزارش تخصصی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در مورد عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، میزان موفقیت این شورا در دستیابی به اهداف و اجرای وظایفش قابل قبول ارزیابی نمی‌شود، با این حال باید به این نکته توجه نمود که این شورای نوپا با ساختار ویژه‌ای که دارد تا چه اندازه می‌توانسته در ساختارهای پیچیده و متعدد قدرت در کشور اثرگذار باشد. البته نظر فعالان اقتصادی نیز این است که شورا تا رسیدن به جایگاه قانونی خود و اثرگذاری بیشتر بر محیط کسب و کار کشور و ساختار مقررات‌گذاری هنوز فاصله زیادی دارد. آنچه که در این گزارش به عنوان ارزیابی عملکرد شورا در اجرای احکام قانون به آن اشاره با توجه به همه این محدودیت‌هاست و اینکه دبیرخانه شورا در اتاق ایران مستقر یافته به معنی آن نیست که تمام عملکرد شورا را باید به اتاق‌ها نسبت داد.

هرچند در زمینه‌ی اصلاح، بازنگری و حذف و اضافه نمودن برخی مواد قانونی و تبصره‌های آن، پیشنهادهایی از سوی خبرگان و فعالان اقتصادی در این گزارش مطرح‌شده است (فصل سوم)، با این حال، عمده نظرهای خبرگان بر این نکته تأکید دارد که آنچه موجب عدم اجرای کامل احکام این قانون شده است، نقص در محتوا و شکل مواد قانونی نیست بلکه موضوع عدم وجود و یا تعریف ضمانت‌های اجرایی برای پایبندی مجریان به اجرای احکام یا ارائه تفسیرهای سلیقه‌ای از قانون، عدم نظارت کافی و اثرگذار از سوی نهاد قانون‌گذار و در نهایت عدم پیگیری و مطالبه‌گری منسجم و مسئولانه از سوی ذینفعان اجرای قانون به‌ویژه در بخش خصوصی کشور است.

از ۹ مورد حکم قانونی در این قانون (موضوع مواد ۵، ۷، ۹، ۱۶، ۱۷، ۲۳، ۲۵، ۲۷ و ۲۸) در زمینه‌ی تهیه و تصویب آیین‌نامه، دستورالعمل، تعیین مصادیق و ... پس از ۹ سال از تصویب قانون، تنها ۵ مورد آن تاکنون عملیاتی شده است که در این رابطه به نظر می‌رسد که سهم کوتاهی و کم‌کاری حاکمیت و اتاق‌ها تا حدودی با یکدیگر برابر باشد (مقرر بوده که اکثر این مستندات به‌صورت مشترک تهیه شوند). با این حال برای آن دسته از موادی نیز که دستورالعمل‌های موردنظر تهیه و ابلاغ شده‌اند نیز به دلایل مختلف از جمله: عدم هماهنگی بین دستگاه‌های مربوط، عدم ایجاد سامانه‌های موردنیاز و یا عدم تخصیص بودجه؛ یا به مرحله اجرا نرسیده‌اند و یا به‌طور کامل اجرا نشده‌اند. از این دست می‌توان به عدم اجرای مفاد آیین‌نامه موضع ماده ۷ در خصوص نحوه کاهش مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای اقتصادی و یا آیین‌نامه موضوع ماده ۲۵ در خصوص نحوه جبران خسارت قطع خدمات برق و گاز و مخابرات از سوی شرکت‌های عرضه‌کننده این خدمات به فعالان اقتصادی خسارت‌دیده اشاره نمود.

تفاوت دیدگاه فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار در ارتباط با میزان شاخص‌های عملکرد خود اظهارشده توسط دستگاه‌های اجرایی، اتاق‌ها و دبیرخانه شورای گفتگو در برخی احکام قانون، به‌قدری زیاد است که جمع‌بندی نتایج را با مشکلاتی روبرو نموده است. در این راستا به نظر می‌رسد نقش دو عامل در ایجاد آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اول آنکه شاخص‌ها و معیارهای تعریف‌شده برای عملکرد مطلوب در یک بازه زمانی (سالانه یا فصلی) توسط این مراجع، با انتظارات فعالان اقتصادی و حجم مشکلات و موانع موجود برای رسیدگی و حل و فصل آن‌ها همخوانی ندارد و دوم آنکه اطلاعات دقیق و به‌نگام برای محاسبه این شاخص‌ها وجود نداشته و به‌ناچار از اطلاعاتی که مغایر با مقادیر واقعی عملکرد و مبتنی بر تخمین‌های نادرست و یا از موضوعات غیر مرتبط با احکام بوده، برای تهیه گزارش عملکرد استفاده شده است.

از آنجاکه بر اساس نظر خبرگان، هدف شماره ۲ یعنی «الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی» با ۱۶ درصد، بیشترین اهمیت و سهم را از بین اهداف ۱۴ گانه تدوین قانون به خود اختصاص داده است؛ به

نظر می‌رسد که فراهم نمودن بسترهای لازم برای اجرای کامل آن (بر اساس گزارش حاضر حدود ۶۶ درصد اجرایی شده است) نیازمند توجه ویژه‌ای هم از سوی حاکمیت و هم اتاق‌ها باشد. از یک سو در قوه مقننه، نسبت به الزامی شدن دریافت نظرهای بخش خصوصی در قالب پیوست طرح‌ها و لوایح ارسالی به مجلس اقدام شود و این موضوع در نظارت بر مصوبات و مقرره‌های دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب‌وکار نیز مورد توجه قرار گیرد و سایر قوا و به‌ویژه قوه مجریه نیز با استفاده از سامانه‌های موجود از جمله پایگاه ملی مقررات و قوانین کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری، نسبت به پوشش کامل و درج تمامی قوانین، مصوبه‌ها، مقرره‌ها، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و سایر دستورالعمل‌های اجرایی تهیه‌شده توسط دستگاه‌های اجرایی و نهادهای مرتبط با موضوع کسب‌وکار در این سامانه و الزام به ارائه شناسنامه هر مقرر شامل مستندات مربوط به اخذ نظرهای بخش خصوصی منطبق با مواد قانون بهبود اقدام و با رعایت ماده ۲۴ همین قانون در زمان مناسب در مورد آن‌ها اطلاع‌رسانی نمایند. از سوی دیگر، اتاق‌ها، تشکل‌ها و سایر نهادهای کارگری و کارفرمایی خارج از اتاق‌ها نیز موظف شوند تا با تقویت توان کارشناسی خود، ایجاد سازوکار اجرایی منسجم و یکپارچه برای پاسخگویی به موقع و ارائه نظرها به حاکمیت و در نهایت ایجاد هماهنگی برای شنیده شدن صدای واحد از بخش خصوصی کشور، نقش خود را در هرچه بهتر اجرا شدن قانون بهبود و دستیابی به این هدف مهم، ایفا نمایند.

- یکی از اهداف مهم در تهیه این گزارش توسط اتاق ایران، ارزیابی میزان اجرایی شدن احکام مربوط به مواد و تبصره‌های قانون به صورت کمی و دریافت نظرهای تفصیلی از خبرگان حوزه کسب‌وکار باهدف آسیب‌شناسی محتوا و فرآیند اجرای قانون و تعیین موارد نیاز برای اصلاح و بازنگری و یا حذف و اضافه نمودن به مواد و تبصره‌های قانون (گزیده‌ای از نظرها در فصل سوم این گزارش ارائه شده) در راستای هرچه بهتر شدن فرآیند اجرا و دستیابی به اهداف معین شده در تدوین قانون است. بنابراین در صورت اتخاذ تصمیم برای اصلاح قانون و تشکیل کارگروه یا کمیته‌ای متشکل از همه ذینفعان مطرح در آن، با تهیه این گزارش، آمادگی لازم برای ارائه برخی دیدگاه‌های بخش خصوصی فراهم شده است. از سوی دیگر یکی از نکات مهم در خصوص این قانون، عدم تعیین متولی مشخص در قوه مجریه برای راهبری و نظارت بر اجرای قانون، تهیه گزارش‌های ادواری ارزیابی عملکرد و همچنین طرح موضوع در هیات دولت است. البته مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و وزارت امور اقتصادی و دارایی نیز تاکنون به ترتیب اقدامات ارزشمندی در زمینه‌های تهیه گزارش‌های ادواری و راهبری فرآیند بهبود محیط کسب‌وکار در کشور انجام داده‌اند. در همین راستا به نظر می‌رسد افزایش اختیارات و نقش اتاق‌ها در فرآیند تصمیم‌سازی در کشور و به‌ویژه تهیه گزارش پایش در مورد این قانون و سایر قوانین مرتبط با محیط کسب‌وکار کشور (از جمله قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی که بر اساس بند د ماده ۹۱ همان قانون، وظیفه تهیه گزارش در مورد آن به عهده اتاق‌ها گذاشته شده است) و تفویض نقش تنظیم‌گری به اتاق‌ها (تحت هدایت و راهبری شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی کشور)، می‌تواند خلأ مورد اشاره را تا حد زیادی برطرف نماید.

- در پایان ذکر این نکته ضرورت دارد که اتاق بازرگانی ایران به همراه سایر اتاق‌ها از سال ۱۳۹۵ گزارش پایش ملی محیط کسب و کار را در راستای اجرای ماده ۴ همین قانون در دستور کار دارد و به طور فصلی آخرین وضعیت شاخص های محیط کسب و کار را برررسی و اعلام می‌نماید. عدد شاخص ملی که در طول سال های اخیر مورد رصد قرار گرفته، حکایت از آن دارد که وضعیت مولفه های اصلی محیط کسب و کار به جز در سال ۱۳۹۷، به سمت بهبود حرکت نموده و در پایان سال ۱۳۹۹ به حرکت مثبت خود ادامه داده است. هرچند گسترش ویروس کرونا در کشور از یکسو و به اوج رسیدن وضعیت تحریم‌ها از سوی دیگر که خود منجر به بی ثباتی در مقررات و همچنین قیمت‌ها شده بود منجر شد تا اقدامات مثبتی که از سوی دستگاه‌های اجرایی برای بهبود فضای کسب و کار انجام شده بود به نتیجه مطلوب نرسد.

پیوست‌ها

پیوست ۱: انواع فرم‌ها و راهنمای تکمیل آن‌ها (کمی و کیفی)

الف) فرم کمی

این فرم دارای ۸ ستون است؛ ستون ۱ شماره ردیف، ستون ۲ عنوان قلم آماری، ستون ۳ واحد سنجش (اندازه‌گیری)، ستون ۴ دوره تناوب (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)، ستون ۵ دوره گزارش قلم، ستون ۶ مقدار/ عملکرد، ستون ۷ شرح مستندات / منبع داده و ستون ۸ دلایل عدم اقدام/ تاخیر است. ترتیب قرار گرفتن هر بخش در این فرم بر اساس ردیف حکم و ترتیب قرار گرفتن اقلام آماری برحسب موضوع هر حکم است.

نمونه فرم شاخص کمی

پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار- مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران							
فرم ۱- دریافت گزارش اهداف کمی احکام قانون		حکم شماره	موضوع		دستگاه متولی	واحد پیگیر در اتاق	
ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	دوره گزارش قلم	مقدار/ عملکرد	شرح مستندات/ منبع داده	دلایل عدم اقدام/تأخیر
۱							
۲							
تاریخ تکمیل فرم:			نام و نام خانوادگی تکمیل کننده:				

ستون ۱- شماره ردیف قلم آماری

شماره ردیف در هر بخش از ۱ شروع و به‌طور مسلسل تا آخرین قلم آماری آن بخش ادامه می‌یابد.

ستون ۲- نام قلم آماری

عنوان قلم آماری بر اساس موارد ذکر شده در جدول پیوست مربوط به موضوعات هر ردیف حکم آورده شده است.

ستون ۳- واحد سنجش قلم آماری

واحد اندازه‌گیری هر قلم آماری در سطر مقابل آن قلم آماری درج می‌شود. به‌طور مثال، واحد اندازه‌گیری طرح‌ها و پروژه‌های مطالعاتی اجرا شده، "تعداد" و یا واحد اندازه‌گیری شاخص ملی محیط کسب‌وکار بر اساس امتیاز از ۱۰ است که شماره یک، بهترین امتیاز و شماره ده، بدترین امتیاز است.

ستون ۴- دوره تناوب (فصلی، شش‌ماهه، سالانه) قلم آماری

دوره زمانی هر قلم آماری به ۳ دوره فصلی، شش ماهه و سالانه تقسیم شده است. بسته به نوع قلم آماری و اطلاعات موجود در صورتی که دوره زمانی «سالانه» انتخاب شود؛ صرفاً باید یک مقدار برای عملکرد هر قلم آماری ذکر شود. اگر دوره زمانی «شش ماهه» انتخاب شود؛ نیاز به دو مقدار برای عملکرد هر قلم آماری است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد و نهایتاً برای دوره زمانی «فصلی» نیاز به چهار مقدار برای عملکرد است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد. بدیهی است در اولین دوره تکمیل این فرم، تکمیل کننده فرم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع خود نسبت به تعیین دوره گزارش اقدام نموده و در دوره های بعدی نیز به همین طریق عمل خواهد شد.

ستون ۵- دوره گزارش قلم آماری

بر اساس آنچه برای ستون ۴ گفته شد، با انتخاب دوره سالانه، باید سال موردنظر، دوره شش ماهه، شش ماهه اول و دوم سال موردنظر و در صورت انتخاب دوره فصلی باید به فصل بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال موردنظر اشاره نمود. مثلاً بهار ۱۳۹۹ یا شش ماهه اول ۱۳۹۸.

ستون ۶- مقدار / عملکرد قلم آماری

در این ستون، مقدار قلم آماری بر اساس دوره های زمانی انتخاب شده در ستون ۵ تکمیل می شود.

ستون ۷- شرح مستندات / منبع داده

در این ستون نام منبع تولیدکننده قلم آماری بسته به مورد مشخص می شود. به طور مثال برای طرح ها و پروژه های مطالعاتی اجرا شده، در این ستون «گزارش های مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب» نوشته می شود.

ستون ۸- دلایل عدم اقدام / تأخیر برای تولید قلم آماری

در این ستون در صورتی که برای قلم آماری ذکر شده اطلاعاتی موجود نیست، باید دلایل عدم اقدام صورت گرفته برای تولید آن قلم و یا دلایل تأخیر در تولید آن ذکر شود.

این فرآیند تا پایان تمامی اقلام مربوط به حکم موردنظر ادامه یافته در خاتمه، فرد تکمیل کننده فرم با ذکر نام و نام خانوادگی خود در محل مربوط، تاریخ تکمیل فرم را نیز در مکان موردنظر درج می نماید.

ب) فرم کیفی

به منظور بررسی میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، شاخص هایی تدوین شده است که برای محاسبه این شاخص ها نیاز به جمع آوری اطلاعات اقلام آماری از دستگاه های اجرایی، سازمان ها و نهادهای مختلف وجود دارد. بررسی شاخص های پایش اهداف قانون در دو گروه کمی و کیفی دسته بندی شده اند که به منظور اندازه گیری آن ها از سه فرم اهداف کمی، اهداف کیفی و نظرسنجی استفاده می شود. راهنمای حاضر باهدف آشنایی تکمیل کنندگان با نحوه پاسخگویی و درج اطلاعات در فرم شماره دو تهیه شده است.

از آنجاکه برای پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، ماده قانونی آن در قالب ۵۳ حکم مجزا تدوین شده است لذا بخش بالایی فرم به معرفی شماره حکم، موضوع حکم، سازمان متولی اجرای آن حکم و واحد مرتبط در اتاق ایران با موضوع پیگیری دریافت اطلاعات مربوط به آن حکم پرداخته است. در بخش پایین فرم، اطلاعات اقلام آماری بر اساس راهنمای تکمیل آن توسط سازمان مرتبط درج می شود.

این فرم دارای ۶ ستون است؛ ستون ۱ شماره ردیف، ستون ۲ رویه گزارش (فصلی، شش ماهه، سالانه)، ستون ۳ شرح عملکرد، ستون ۴ میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)، ستون ۵ شرح مستندات و ستون ۶ دلایل عدم اقدام/ تأخیر است. ترتیب قرار گرفتن هر بخش در این فرم بر اساس ردیف حکم است.

نمونه فرم شاخص کیفی

پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار - مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران					
فرم ۲- دریافت گزارش اهداف کیفی احکام قانون	حکم شماره	موضوع	دستگاه/ سازمان متولی	واحد پیگیر در اتاق	
ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	شرح مستندات	دلایل عدم اقدام / تأخیر
۱					
تاریخ تکمیل فرم:			نام و نام خانوادگی تکمیل‌کننده:		

ستون ۱- شماره ردیف قلم آماری

شماره ردیف در هر بخش از ۱ شروع و به‌طور مسلسل تا آخرین گزارش عملکرد یا اقدام انجام‌شده در این بخش ادامه می‌یابد.

ستون ۲- رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)

رویه گزارش بر اساس ۳ دوره فصلی، شش‌ماهه و سالانه قابل بیان است. بسته به موضوع حکم و اطلاعات موجود در صورتیکه دوره زمانی «سالانه» انتخاب شود؛ صرفاً باید گزارش سالانه ذکر شود. اگر دوره زمانی «شش‌ماهه» انتخاب شود؛ نیاز به دو گزارش بر اساس حکم مرتبط است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد و نهایتاً برای دوره زمانی «فصلی» نیاز به چهار گزارش است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد. بدیهی است در اولین دوره تکمیل این فرم، تکمیل‌کننده فرم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع خود نسبت به تعیین دوره گزارش اقدام نموده و در دوره‌های بعدی نیز به همین طریق عمل خواهد شد.

ستون ۳- شرح عملکرد

در این ستون با توجه به نوع گزارش بیان‌شده در ستون دو، باید عملکرد مرتبط با آن حکم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع شرح داده شود. به دلیل اینکه این شرح عملکرد به‌صورت کیفی است می‌توان از اصطلاحات «رشد صعودی/ نزولی»، «کاهش / افزایش شدید در دوره موردبررسی»، «تأثیر مثبت/ منفی» و ... استفاده نمود.

ستون ۴- میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)

در این ستون به میزان دستیابی به اهداف تعیین‌شده در حکم مرتبط پرداخته می‌شود. این میزان به‌صورت عددی بین ۰ تا ۱۰۰ بیان‌شده که صفر نشانگر کمترین و ۱۰۰ بیشترین میزان دستیابی به اهداف را نشان می‌دهد. عدد بیان‌شده نسبی است و نظر سازمان متبوع در رابطه با میزان دستیابی به اهداف موضوع حکم است که ممکن است از دید سازمانی دیگر عدد متفاوتی باشد.

ستون ۵- شرح مستندات

در این ستون به شرح مستنداتی که بر اساس آن گزارش مرتبط تهیه شده پرداخته می‌شود. این مستندات شامل تمام مدارکی است که میزان دستیابی به اهداف موضوع حکم را نشان می‌دهد که می‌تواند شامل صورتجلسه، نامه، گزارش، نشریه، مقررات و آیین‌نامه‌های وضع‌شده، کمیته‌ها و یا شوراهای تشکیل‌شده و یا سامانه‌ها و پایگاه‌های ایجادشده و ... باشد.

ستون ۸- دلایل عدم اقدام / تأخیر برای اجرای موضوع حکم

در این ستون در صورتی که برای موضوع حکم ذکرشده اطلاعاتی موجود نباشد، باید دلایل عدم اقدام صورت گرفته برای اجرای آن موضوع و یا دلایل تأخیر در اجرای آن ذکر شود.

این فرآیند تا پایان اقدامات مربوط به حکم موردنظر ادامه یافته و در خاتمه، فرد تکمیل کننده فرم با ذکر نام و نام خانوادگی خود در محل مربوط، تاریخ تکمیل فرم را نیز در مکان موردنظر درج می نماید.

پیوست ۲: پرسشنامه نظرسنجی

طرح پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

پرسشنامه نظرسنجی از فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار کشور - زمستان ۱۳۹۹

پاسخگوی محترم:

پرسشنامه زیر باهدف سنجش ادراک صاحب نظران در زمینه‌ی میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به‌ویژه در مواردی که پایش اهداف کیفی مدنظر است یا در مواردی که احتمال کمتری برای دریافت مقادیر و اطلاعات آماری مرتبط برای پایش اهداف کمی اجرای قانون وجود دارد، طراحی شده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل کننده پرسشنامه باهدف انجام تحلیل‌های توصیفی، مورد پرسش قرار گرفته‌اند. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد ۳۰ حکم مطرح شده در مواد و تبصره‌های قانون، از طریق پاسخ به طیف عددی ده‌گانه دریافت می‌شود. در بخش سوم، نظرهای فعالان اقتصادی و خبرگان در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون، پیشنهادها و اصلاحی و دیدگاه کلی آنان در این زمینه به‌صورت تشریحی مورد پرسش قرار می‌گیرند. اتاق بازرگانی ایران ضمن تشکر از همکاری صمیمانه شما در تکمیل پرسشنامه به اطلاع می‌رساند که اطلاعات این پرسشنامه کاملاً محرمانه بوده و نتایج کلی آن صرفاً به‌منظور تکمیل فرآیند پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

راهنمای بخش اول: در این بخش، اطلاعات تکمیل کننده پرسشنامه فقط در یکی از سطرهای مربوط به اشخاص حقیقی یا حقوقی ثبت می‌شود. در صورتی که فرد تکمیل کننده، نماینده موسسه، تشکل، اتاق و ... باشد، مشخصات شخص حقوقی در محل مربوط درج می‌شود. منظور از اشتغال در بخش، شامل سه بخش عمده: خدمات، صنعت و کشاورزی است. نام استانی که محل اصلی فعالیت شخص یا کارخانه، تشکل، اتاق و ... در آن واقع است، در قسمت استان محل فعالیت درج می‌شود. عضویت در اتاق شامل عضویت یا وابستگی به یکی از اتاق‌های تعاون، اصناف و بازرگانی ایران است. **سه اطلاع اخیر (بخش، استان و اتاق) برای همه اشخاص تکمیل می‌شود.** در قسمت پایانی این بخش، تاریخ تکمیل پرسشنامه نیز درج می‌شود.

بخش اول: مشخصات تکمیل کننده

اشخاص حقیقی	نام و نام خانوادگی	سن (سال)	جنس	تحصیلات	رشته تحصیلی
اشخاص حقوقی	نام موسسه / تشکل / اتاق و ...	سابقه فعالیت مؤسسه (سال)	سمت فرد تکمیل کننده	تحصیلات فرد تکمیل کننده	رشته تحصیلی فرد تکمیل کننده
اشتغال در بخش:		استان محل فعالیت:		عضویت در اتاق:	

تاریخ تکمیل: .....

راهنمای بخش دوم: در این بخش، از شما درخواست می‌شود برای پاسخ به هریک از ۳۰ پرسش زیر، موافقت کامل خود با مفاد گزینه مربوط را با ثبت علامت * در ستون ۱۰، مخالفت کامل خود را با ثبت علامت * در ستون ۱ و در سایر موارد، یکی از اعداد بین این دو مقدار (۲ تا ۹) را انتخاب و در ستون مربوط علامت* کنید. همچنین در صورتی که در ارتباط با حکم موردنظر اطلاعاتی نداشته و یا نظر خاصی ندارید، در ستون نظری ندارم (صفر) علامت * را درج نمایید.

[illegible]

[illegible]

بخش سوم: پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی

راهنمای بخش سوم: در این بخش، از شما درخواست می‌شود برای پاسخ به هریک از ۴ پرسش زیر، به صورت تشریحی نسبت به اعلام موارد پیشنهادی خود با ذکر دلایل و یا درج متن و موضوع پیشنهادی مشخص در محل مربوط اقدام نمایید.

۱- به نظر شما کدامیک از مواد و یا تبصره‌های قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، به دلیل نداشتن کارایی و اثربخشی، ضرورت و یا امکان اجرا، باید حذف شوند؟ لطفاً دلایل خود را بیان کنید.

۲- به نظر شما کدامیک از مواد و یا تبصره‌های قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، نیاز به بازنگری و اصلاح دارند؟ لطفاً دلایل اصلاح موردنظر و متن پیشنهادی خود را نیز بیان کنید.

۳- در صورتی که اجرای بخش‌هایی از قانون بهبود را موفقیت‌آمیز نمی‌دانید، نقش هریک از عوامل خارجی (تحریم و ...) و یا عوامل داخلی (مشکلات مدیریتی و ...) در این خصوص را با ذکر درصد، ارزیابی و بیان نمایید.

۴- پیشنهادهای خود برای اجرای هرچه بهتر قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار را (حداکثر ۳ مورد) بیان فرمایید.

پیوست ۳: فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی همکار در تهیه گزارش

الف) اشخاص حقوقی شرکت کننده در نظرسنجی

۱. انجمن آزمایشگاه‌های همکار آزمون و کالیبراسیون کشوری
۲. انجمن شرکت‌های تولیدکننده برق
۳. انجمن صادرکنندگان صنعتی، معدنی و خدمات مهندسی
۴. انجمن مدیران صنایع
۵. انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران
۶. انجمن رنگ و رزین
۷. انجمن تولیدکنندگان نرم‌افزار تلفن همراه ایران
۸. انجمن ملی خرمای ایران
۹. انجمن خدمات فنی و مهندسی
۱۰. انجمن آزمایشگاه‌های همکار آزمون و کالیبراسیون استان کرمان
۱۱. انجمن صنایع دستی
۱۲. اتحادیه سرب و روی
۱۳. اتحادیه تولید و تجارت آبریان ایران
۱۴. سندیکای صنعت برق ایران
۱۵. سندیکای صنعت برق ایران شعبه اصفهان
۱۶. سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته‌بندی دارویی
۱۷. اتاق مشترک بازرگانی ایران و عمان
۱۸. اتاق مشترک بازرگانی ایران و قطر
۱۹. اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوریه
۲۰. اتاق مشترک بازرگانی ایران و امارات
۲۱. اتاق مشترک بازرگانی ایران و اتریش
۲۲. اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوئد
۲۳. اتاق مشترک بازرگانی ایران و چین
۲۴. اتاق مشترک بازرگانی ایران و اسپانیا

۲۵. اتاق مشترک بازرگانی ایران و هلند
۲۶. اتاق مشترک بازرگانی ایران و سوئیس
۲۷. اتاق مشترک بازرگانی ایران و انگلیس
۲۸. اتاق مشترک بازرگانی ایران و کانادا
۲۹. دبیرخانه شورای گفتگوی خراسان رضوی
۳۰. اتاق بازرگانی خراسان جنوبی
۳۱. اتاق بازرگانی البرز - کمیسیون بازرگانی
۳۲. اتاق بازرگانی همدان
۳۳. اتاق بازرگانی کرمانشاه
۳۴. خبره اتاق تعاون ایران
۳۵. اتاق تعاون سیستان و بلوچستان
۳۶. اتاق تعاون کردستان
۳۷. اتاق تعاون کهگیلویه و بویراحمد
۳۸. اتاق تعاون اصفهان
۳۹. اتاق تعاون آذربایجان شرقی
۴۰. اتاق تعاون خراسان شمالی
۴۱. اتاق تعاون زنجان
۴۲. اتاق تعاون سمنان
۴۳. اتاق تعاون فارس
۴۴. اتاق تعاون کرمان
۴۵. اتاق تعاون البرز
۴۶. اتاق تعاون کرمانشاه
۴۷. اتاق تعاون گلستان
۴۸. اتاق تعاون هرمزگان
۴۹. اتاق تعاون قم
۵۰. اتاق تعاون گیلان
۵۱. اتاق تعاون اردبیل

۵۲. اتاق تعاون همدان
۵۳. بنیاد تعاون و توسعه و کارآفرینی
۵۴. اتحادیه تعاونی‌های مصرف فرهنگیان ایران
۵۵. اتحادیه تاکسیرانی کشور
۵۶. اتحادیه خوراک دام
۵۷. اتحادیه فراگیر ملی خراسان شمالی
۵۸. اتحادیه تعاونی‌های کشاورزی مرغداران مرغ گوشتی استان آذربایجان شرقی
۵۹. تعاونی مصرف کارکنان ۱۵ خرداد سیستان و بلوچستان
۶۰. تعاونی روغن فردا
۶۱. تعاونی فرااستانی توسعه پارس ایرسا
۶۲. شرکت تعاونی خاور کویر
۶۳. شرکت تعاونی رنگ و رزین الوان
۶۴. کمیسیون عمران و مسکن
۶۵. کمیسیون دانش‌بنیان
۶۶. اتاق اصناف بوشهر
۶۷. اتاق اصناف خراسان جنوبی
۶۸. اتاق اصناف خراسان شمالی
۶۹. اتاق اصناف خوزستان
۷۰. اتاق اصناف شهرستان قروه کردستان
۷۱. اتاق اصناف گیلان
۷۲. اتاق اصناف همدان
۷۳. نساجی الگانت سمنان
۷۴. شرکت الیاف ترمه اسپادانا
۷۵. خرید لبن قم
۷۶. شرکت نیکان تجارت
۷۷. الوند شیمی همدان
۷۸. سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران

۷۹. انجمن صنعت پخش ایران
۸۰. انجمن شرکت های مهندسی و ساخت (صنایع نفت و نیرو)
۸۱. سندیکای شرکت های تولیدکننده برق ایران
۸۲. انجمن صنعت پخش کرمان
۸۳. انجمن خدمات فنی و مهندسی کرمان

ب) اشخاص حقیقی شرکت کننده در نظرسنجی

۱. محمد قاسمی
۲. سید جواد زمانی
۳. سید جعفر مرعشی
۴. حمیدرضا فولادگر
۵. محسن عامری
۶. منیره امیرخانلو
۷. شیما حاجی نوروزی
۸. علی چاغروند
۹. سید احمد میرمحمد صادقی
۱۰. علیرضا طاهری
۱۱. علیرضا عقیلی مهریزی
۱۲. محمد امین طاهری
۱۳. مصطفی مبینی
۱۴. علی شریعتی
۱۵. نیما توکلی جنتی
۱۶. محسن حمیدی
۱۷. هادی خورشیدی
۱۸. خسرو طالبی رحیق
۱۹. علی اکبر فلاح
۲۰. مهدی براتی
۲۱. سید محمد حسینی
۲۲. مظفر محمدی

- ۲۳. محمدحسین اکبری
- ۲۴. سارا سلطان زاده
- ۲۵. خبره اتاق اصناف اردبیل
- ۲۶. خبره اتاق اصناف ایران
- ۲۷. بهزاد فکاری
- ۲۸. عباس کشاورز

پ) اعضای کارگروه پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در اتاق بازرگانی ایران

- ۱. محمدرضا دوست محمدی مسئول کارگروه و نماینده مرکز پژوهش‌های اتاق
- ۲. مریم بهروزی نماینده معاونت بین‌الملل
- ۳. معصومه گودرز نماینده دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
- ۴. پردیس پیرویان نماینده معاونت پشتیبانی
- ۵. سپیده جهانمردی نماینده معاونت حقوقی و امور مجلس
- ۶. سید مسعود عرفانی نماینده معاونت استان‌ها و تشکله‌ها
- ۷. حمیدرضا قاسمی نماینده معاونت کسب و کار
- ۸. محمد زائری نماینده شورای راهبری بهبود محیط کسب و کار
- ۹. حانیه زیدالو کارشناس ارشد گروه محیط کسب و کار و رقابتپذیری مرکز پژوهش‌های اتاق
- ۱۰. فاطمه بهروزی هما کارشناس آمار و دبیر کارگروه

ت) محقق و مجریان پروژه

- ۱. دکتر محمدرضا نوربخش (محقق و مجری پروژه)
- ۲. محمدرضا دوست محمدی (مدیریت اجرا و تحلیلگر پروژه)
- ۳. حانیه زیدالو (کارشناس ارشد اجرا)

۴. فاطمه بهروزی هما (کارشناس پیگیری و اجرا)

منابع و مأخذ

- قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۶-۱۴۰۰).
- قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ و اصلاحات بعد از آن.
- آیین‌نامه ماده ۷ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به شماره ۵۳۵۶۷/ت/۵۱۷۲۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۵/۶.
- آیین‌نامه ماده ۹ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به شماره ۶۲۶۶۹/ت/۵۰۳۱۸ هـ مورخ ۱۳۹۹/۶/۴.
- آیین‌نامه ماده ۱۶ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به شماره ۱۵۴۰۱/ت/۵۰۰۹۳ هـ مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۲.
- آیین‌نامه ماده ۲۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به شماره ۷۴۱۱/ت/۴۹۸۱۰ هـ مورخ ۱۳۹۵/۱/۲۸.
- گزارش نظارتی مرکز پژوهش‌های مجلس در مورد ارزیابی اجرای ۱۴ حکم مندرج در ماده ۱۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- ۱۳۹۸
- گزارش کمیسیون ویژه اصل ۴۴ مجلس درباره اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- ۱۳۹۷
- گزارش نظارتی مرکز پژوهش‌های مجلس در زمینه اجرای قانون بهبود در سال ۱۳۹۶.
- گزارش عملکرد اتاق بازرگانی ایران در سال ۱۳۹۹.
- گزارش پایش آخرین وضعیت اجرای احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار توسط دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی- ۱۳۹۶
- نشریه فصلی پایش ملی محیط کسب و کار- پاییز ۱۳۹۹
- نشریه سالانه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی- ۱۳۹۸.
- کتاب فهرست ملی تشکلهای اقتصادی- ویرایش دوم مرداد ۱۳۹۸.
- نشریات منتشرشده و مستندات برگزاری جلسات آموزشی، ترویجی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی کشور
- صورتجلسات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی کشور در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸.
- مصوبه جلسه ۵۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۴.
- سایت G4B.ir درگاه ملی مجوزهای کشور و سامانه دادور.
- پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس <https://dotic.ir>
- سامانه تدارکات الکترونیکی دولت مستقر در وزارت صمت به آدرس <https://setadiran.ir>
- اطلاعات پایگاه بانک جهانی به آدرس <https://www.doingbusiness.org>
- نامه شماره ۲۷/۱۶۶۲۳/د مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.
- نامه شماره ۲۶/۱۸۳۵۴/د مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۶ مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران
- نامه شماره ۹۹/۲۱۳۷۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۱ مرکز آمار ایران.
- نامه شماره ۳۹۰۹۵۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۰ سازمان اداری و استخدامی کشور.

- نامه شماره ۶۰/۲۸۴۷۵۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۵ وزارت صمت.
- نامه شماره ۱۳۸۹۶۵ مورخ ۱۳۹۸/۸/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیات وزیران.
- نامه شماره ۲/۱۸۱۹۹۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق ایران.
- نامه شماره ۲۱۸۴۷۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱ وزرت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اتاق ایران
- نامه شماره ۱۱۵۸-۹۹-۱۰-ص تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲ مرکز ملی رقابتبه اتاق ایران.
- نامه شماره ۱۲۵۱۴۸ تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱ معاونت حقوقی ریاست جمهوری به دستگاههای اجرایی.
- نامه شماره م ب ۴۲۷۹۸۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۰ وزارت نفت به اتاق ایران.
- نامه شماره ۵۸۳۷۳/۱۵۶۵۶۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ دبیرخانه هیات دولت به اتاق ایران.
- نامه های شماره ۱۰/۱/۹۳۹۰/ص مورخ ۱۳۹۹/۹/۲۹ و ۱۰/۱/۱۱۲۷۳/ص مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ اتاق بازرگانی ایران به دستگاههای اجرایی.